

T.C. BAŞBAKANLIK
YURTDIŞI TÜRKLER
VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI

Lifelong
Learning
Programme

VATANDAŞLIK REHBERİ TÜRKİYE - ALMANYA - AVUSTURYA - HOLLANDA

TÜRKİYE - ALMANYA - AVUSTURYA - HOLLANDA VATANDAŞLIK REHBERİ

Lifelong
Learning
Programme

T. C. BAŞBAKANLIK
YURTDIŞI TÜRKLER
VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI

www.ytb.gov.tr

facebook.com/yurtdisiturkler

twitter.com/yurtdisiturkler

Oğuzlar Mah. Mevlana Bulvarı No: 145
P.K: 06520 Balgat - ANKARA -TÜRKİYE
T: 00 90 (312) 218 4000
F: 00 90 (312) 218 4049
E-POSTA: info@ytb.gov.tr

TÜRKİYE - ALMANYA - AVUSTURYA - HOLLANDA VATANDAŞLIK REHBERİ

EDİTÖRYA

Bekir ALTAŞ

Burak ALTAŞ

Halid BAŞ

Dudu GÜNDÜZ

Siddik KILIÇDAĞI

Ayhan CALIK

Mehmet AKBULUT

Mehmet ERİK

Famile Fatma ASLAN

Talha YILMAZ

Melek AKBULUT

Şaban SICIM

Gökhan DUMAN

Fatih NIŞANCI

Kaan ÇETINKAYA

TASARIM UYGULAMA

Merve AKSOY

BASIM TARİHİ

AĞUSTOS 2015

Bu proje T.C. Avrupa Birliği Bakanlığı, AB Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığınca (Türkiye Ulusal Ajansı, <http://www.ua.gov.tr>) yürütölen Leonardo Da Vinci programı kapsamında ve Avrupa Komisyonu'ndan sağlanan hibeyle gerçekleştirilmiştir. Rehberde yer alan bilgiler resmi resmi nitelikte olmadığı gibi burada yer alan görüşlerden Türkiye Ulusal Ajansı veya Avrupa Komisyonu sorumlu tutulamaz.

This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission and National Agencies cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

İÇİNDEKİLER

TÜRKİYE CUMHURİYETİ VATANDAŞLIĞI	13
VATANDAŞLIĞIN KAZANILMASI.....	15
VATANDAŞLIĞA İLİŞKİN GENEL PRENSİPLER.....	16
TÜRK VATANDAŞLIĞINI KAZANMA YOLLARI.....	16
1.VATANDAŞLIĞIN DOĞUMLA KAZANILMASI.....	17
1.1. Türk Vatandaşlığının Soy Bağı İle Kazanılması.....	17
1.2. Türk Vatandaşlığının Doğum Yeri Esasına Göre Kazanılması	18
2.TÜRK VATANDAŞLIĞINI SONRADAN KAZANMA YOLLARI.....	19
2.1. Türk Vatandaşlığının Yetkili Makam Kararı İle Kazanılması	19
2.1.1. Türk Vatandaşlığının Genel Yolla Kazanılması	19
2.1.2. Türk Vatandaşlığının İstisnai Olarak Kazanılması	21
2.1.3. Türk Vatandaşlığının Yeniden Kazanılması	22
2.1.4. Türk Vatandaşlığının Evlenme Yoluyla Kazanılması	23
2.2. Türk Vatandaşlığının Evlat Edinilme Yoluyla Kazanılması.....	25
2.3. Türk Vatandaşlığının Seçme Hakkı İle Kazanılması	25
VATANDAŞLIK BAŞVURU USULÜ.....	26
VATANDAŞLIK KARARINA KARŞI YARGI YOLLARI	27
TÜRK VATANDAŞLIĞINA ALINMANIN SONUÇLARI	28
TÜRK VATANDAŞLIĞININ KAYBI	31
TÜRK VATANDAŞLIĞININ KAYBI	32
TÜRK VATANDAŞLIĞININ KAYIP HALLERİ	32
1.YETKİLİ MAKAM KARARI	32
1.1. Çıkma	32
1.2. Kaybettirme.....	34
1.3. Vatandaşlığa Alınmanın İptali.....	35
2. SEÇME HAKKI İLE VATANDAŞLIĞIN KAYBI.....	36
VATANDAŞLIK KARARINA KARŞI YARGI YOLLARI	37
MAVİ KART	39

MAVİ KART NEDİR?	40
MAVİ KART ALABİLMENİN ŞARTLARI	41
MAVİ KARTIN SAĞLADIĞI HAKLAR	42
MAVİ KARTLILARIN FAYDALANAMAYACAĞI HAKLAR	43
SIKÇA SORULAN SORULAR	44
FEDERAL ALMANYA VATANDAŞLIĞI	47
ALMAN VATANDAŞLIĞININ KAZANILMASI	49
Vatandaşlık Hukukunun Temelleri	50
Alman Vatandaşlığını Kazanma Yolları	50
Alman Vatandaşlığının Doğum ile Kazanılması	51
1. Soy Bağı Esası	51
2. Doğum Yeri Esası	53
Vatandaşlığa Alınma Yoluyla Vatandaşlığın Kazanılması	54
1. Müracaat Yoluyla Vatandaşlığa Alınma	55
2. Takdiren Vatandaşlığa Alınma	62
3. Eşler ve Kayıtlı Partnerler İçin Uygulanan Vatandaşlığa Alınma	63
Alman Vatandaşlığının Kazanıldığı Diğer Durumlar	64
1. Alman Vatandaş Muamelesine Tabi Tutularak Kazanılan Vatandaşlık	64
2. Evlilik Dışı Dünya'ya Gelen Çocuğun Alman Baba Tarafından Tanınmasıyla Vatandaşlığın Kazanılması	64
3. Evlat Edinme	65
Çoklu Vatandaşlık	66
1. Soy Bağı Sebebiyle Birden Fazla Vatandaşlığa Sahip Olma	66
2. AB ve İsviçre Vatandaşlarının Çifte Vatandaşlığı	66
3. Vatandaşlığın Müracaat Yoluyla Kazanılmasında İstisna Olarak Çoklu Vatandaşlığın Tanınması	67
4. Alman Irkından Olan Göçmenlerin Çifte Vatandaşlığı	69
5. Doğum Yeri Esasına Göre Çoklu Vatandaşlık – Opsiyon Modeli	69
5.1. Uygulamadan Etkilenenler	69
5.2. Reform Öncesi ve Esnasında Opsiyon Modeli'ne Tabi Olanlar	71
5.3. Seçme Zorunluluğuna Tabi Olan Kişinin Üçüncü Ülke Vatandaşlığını Kaybettiğini Belgelemesi	72

6. Hakların Saklı Tutulmasına Müsaade Edilmesi Yoluyla Çoklu Vatandaşlık	72
6.1. Opsiyon Modeli'ne Tabi Olanlar İçin Düzenlenen Vatandaşlık Hakkının Saklı Tutulmasına İlişkin Belge	72
6.2. Başka Bir Devlet Vatandaşlığına Müracaat Eden Almanlar İçin Düzenlenen Vatandaşlık Hakkının Saklı Tutulmasına İlişkin Belge	74
ALMAN VATANDAŞLIĞININ KAYBI	77
Alman Vatandaşlığının Kaybı	78
Vatandaşlığın Kaybına Yol Açan Sebepler	78
1. Müracaat Yoluyla Vatandaşlıktan Çıkma	78
2. Yabancı Ülke Vatandaşlığının Kazanılması Hâlinde Vatandaşlığın Kaybettirilmesi	79
3. Vatandaşlıktan Feragat	80
4. Alman Vatandaşı Çocuğun Yabancı Tarafından Tanınmasıyla Vatandaşlığın Kaybı	80
5. Yabancı Devletin Ordularına veya Dengi Silahlı Kuvvetlerine Giren Kişinin Vatandaşlığının Kaybı	81
6. Seçme Zorunluluğuna Tabi Olan Kişinin Beyanla Vatandaşlığının Kaybı	81
7. Hukuka Aykırı Bir İdari İşlemin Geri Alınmasıyla Vatandaşlığın Kaybı	81
Alman Vatandaşlığının Kaybının Sonuçları	83
DEUTSCHE STAATSBÜRGERSCHAFT	85
ERWERB DER DEUTSCHEN STAATSANGEHÖRIGKEIT	87
Die Rechtsgrundlagen des Staatsangehörigkeitsrechts	88
Erwerb der deutschen Staatsangehörigkeit	88
Erwerb der Staatsangehörigkeit durch Geburt	89
1. Abstammungsprinzip	89
2. Territorialitäts - bzw. Geburtsortsprinzip	91
Erwerb der Staatsangehörigkeit durch Einbürgerung	94
1. Anspruchseinbürgerung	94
2. Ermessenseinbürgerung	101
3. „Soll-Einbürgerung“ für Ehegatten und Lebenspartner	102
Erwerb der Staatsangehörigkeit in sonstigen Fällen	103
1. Erwerb durch Behandlung als Deutscher	103
2. Erwerb durch Erklärung bei nichtehelichen Kindern eines deutschen Vaters	104
3. Adoption	104

Mehrstaatigkeit	105
1. Mehrstaatigkeit durch das Abstammungsprinzip	105
2. Mehrstaatigkeit bei EU-Bürgern und Schweizern	105
3. Ausnahmsweise Anerkennung der Mehrstaatigkeit bei der Einbürgerung	106
4. Mehrstaatigkeit bei Spätaussiedlern	108
5. Mehrstaatigkeit durch das Geburtsortsprinzip – Das Optionsmodell	108
5.1. Betroffener Personenkreis	108
5.2. Optionspflichtige vor und während der Reform	110
5.3. Nachweispflicht des Optionsbetroffenen über den Verlust der ausländischen Staatsangehörigkeit	110
6. Mehrstaatigkeit durch Erteilung einer Beibehaltungsgenehmigung	111
6.1. Beibehaltungsgenehmigung für Optionspflichtige	111
6.2. Beibehaltungsgenehmigung für Deutsche, die die Staatsangehörigkeit eines anderen Staates beantragen	113
VERLUST DER DEUTSCHEN STAATSANGEHÖRIGKEIT	117
Grundprinzip	118
Verlustgründe	118
1) Entlassung	118
2) Erwerb einer ausländischen Staatsangehörigkeit	119
3) Verzicht	119
4) Annahme als Kind durch einen Ausländer	120
5) Eintritt in die Streitkräfte oder eines vergleichbaren bewaffneten Verbands eines ausländischen Staates	121
6) Optionserklärung	122
7) Rücknahme eines rechtswidrigen Verwaltungsaktes	122
Folgen des Verlustes der deutschen Staatsangehörigkeit	123
AVUSTURYA VATANDAŞLIĞI	125
VATANDAŞLIĞIN KAZANILMASI	127
Avusturya Vatandaşlık Hukukuna Dair Genel Prensipler	128
Avusturya Vatandaşlığını Kazanma Şekilleri	129
1. Vatandaşlığın Soybağı Yolu İle Kazanılması	129
1.1 Nesebin Evlilik Yoluyla Tashihi	130
Avusturya Vatandaşlığının Sonradan Kazanılması	131

2.1 Genel Şartlar	131
2.1 Genel Davranış	133
2.2 Yetkili Makam	133
2.3 Gereken Belgeler	133
Vatandaşlığın Kanun Yoluyla Kazanılması	134
3.1 Şartlar	134
3.2 Ücretler	135
Vatandaşlığın Evlat Edinilme Yoluyla Kazanılması	136
Çifte Vatandaşlık	137
5.1 Avusturya Vatandaşı Olarak Yabancı Vatandaşlığın Elde Edilmesi	137
5.2 Yabancı Olarak Avusturya Vatandaşlığının Elde Edilmesi	137
5.3 Çocuklarda Çifte Vatandaşlık	138
Avusturya Vatandaşlığının İdarenin Takdiri İle Kazanılması	139
6.1 Şartlar	139
6.2 Ücretler	139
Avusturya Vatandaşlığının Yurt Dışında İkamet Durumunda Kazanılması	140
7.1 Şartlar	140
7.2 Ücretler	140
Avusturya Vatandaşlığının Kazanılmasının Diğer Kişilere Etkisi	141
Vatandaşlığın Bildirim Yolu İle Yeniden Kazanılması	143
Avusturya Vatandaşlığı Varsayımı	143
AVUSTURYA VATANDAŞLIĞININ KAYBI	145
AVUSTURYA VATANDAŞLIĞININ KAYBI	146
Yabancı Bir Ülke Vatandaşlığını Elde Etmek	146
1.1 Avusturya Vatandaşlığının Kaybının Yabancıların Çocuklarına Etkisi	147
2.1 Avusturya Vatandaşlığının Muhafaza Edilmesi	147
Yabancı Ülkede Askerlik Yapmak	149
Vatandaşlığın Geri Alınması	150
Vatandaşlıktan Feragat Etmek	151
Yetkili Makamlar	152

1. İlçe İdari Makamı	152
2. Eyalet Hükümeti	152
3. Belediyeler	153
4. Konsolosluk ve ya Dış Temsilcilikler	153
Literatür/Kaynaklar ve Linkler	153
ÖSTERREICHISCHE STAATSBÜRGERSCHAFT	155
ERWERB DER STAATSBÜRGERSCHAFT	157
Die Grundprinzipien des Staatsbürgerschaftsrechts	158
Erwerb der Staatsbürgerschaft	159
1. Erwerb durch Abstammung	159
1.1. Legitimation	160
Erwerb durch Verleihung	161
2.1 Allgemeine Voraussetzungen	161
2.2 Gesamtverhalten	162
2.3 Verleihung aufgrund Staatsinteresse	162
2.4 Zuständige Behörde	163
2.5 Erforderliche Unterlagen	163
Verleihung der Staatsbürgerschaft aufgrund eines Rechtsanspruches	163
3.1 Voraussetzungen	163
3.2 Kosten	165
Annahme an Kindesstatt/Adoptivkinder	165
Doppelstaatsbürgerschaft	166
5.1 Erwerb einer fremden Staatsbürgerschaft durch Österreicher	166
5.2 Erwerb der österreichischen Staatsbürgerschaft durch Fremden	166
5.3 Doppelstaatsbürgerschaft bei Kindern	167
Verleihung der Staatsbürgerschaft aufgrund Ermessens	168
6.1 Voraussetzungen	168
6.2 Kosten	168
Verleihung der Staatsbürgerschaft bei Wohnsitz im Ausland	169
7.1 Voraussetzungen	169

7.2 Kosten	169
Erstreckung der Staatsbürgerschaft	170
Wiedererwerb der Staatsbürgerschaft durch Anzeige	171
Putativösterreicher	171
VERLUST DER STAATSBÜRGERSCHAFT	173
VERLUST DER STAATSBÜRGERSCHAFT	174
1. Erwerb einer fremden Staatsangehörigkeit	174
1.1. Erstreckung des Verlustes auf Kinder des Fremden	176
1.2. Beibehaltung der österreichischen Staatsbürgerschaft	176
2. Eintritt in den Militärdienst eines fremden Staates	178
3. Entziehung	179
4. Verzicht	179
Behörden	180
1. Bezirksverwaltungsbehörde	180
2. Landesregierung	181
3. Gemeinden	181
4. Berufskonsulat bzw. Vertretungsbehörde	182
Literatur/Quellen und Links	182
HOLLANDA VATANDAŞLIĞI	185
HOLLANDA VATANDAŞLIĞI	187
Vatandaşlığa İlişkin Genel Esaslar ve Mevzuat	188
Hollanda Vatandaşlığını Kazanma Halleri	189
1. Kanun yolu ile kazanma	189
2. Tercih ile Vatandaşlığın Kazanılması	189
3. Hollanda Vatandaşlığının Sonradan Kazanılması	191
Vatandaşlığa Alınmanın Sonuçları	193
Çifte Vatandaşlık ve İstisnalar	194
Vatandaşlığın Geri Kazanılması	195
Vatandaşlığın Kayıp Halleri	196

NEDERLANDSE NATIONALITEIT	199
NEDERLANDSE NATIONALITEIT	201
Grondslagen En Wetten Met Betrekking Tot Nederlanderschap.....	202
Vormen Van Verkrijging Van De Nationaliteit	203
De Gevolgen Van Het Verkrijgen Van De Nederlandse Nationaliteit	208
Dubbele Nationaliteit En Uitzonderingen	210
Terugwinnen Van De Nederlandse Nationaliteit.....	212
Verlies Van De Nederlandse Nationaliteit.....	214

TÜRKİYE CUMHURİYETİ VATANDAŞLIĞI

VATANDAŞLIĞIN
KAZANILMASI

VATANDAŞLIĞA İLİŞKİN GENEL PRENSİPLER

- Her devlet hangi kişilerin ya da ülke vatandaşlarının kendi vatandaşı olabileceğine kanunlar çerçevesinde karar verme hakkına sahiptir.
- Kişiler vatansız bırakılamaz. Vatandaşlıktan çıkarılacak kişinin vatansız kalma durumu vatandaşlıktan çıkarmaya engeldir.
- Kişi kazanmış olduğu vatandaşlıktan keyfi olarak çıkartılamaz.
- Vatandaşlık kişiye zorla yükletilemez ve kişinin vatandaşlıktan çıkma talebi devlet tarafından keyfi olarak engellenemez.
- Vatandaşın ülkeye girmesi engellenemez ve vatandaş her hangi bir sebepten dolayı sınır dışı edilemez.
- Çifte vatandaşlık veya çok vatandaşlık durumunda, kişi vatandaşı olduğu ülkeye karşı diğer ülkenin vatandaşlığını öne süremez.
- Vatandaş başka bir ülkeye iade edilemez.

TÜRK VATANDAŞLIĞINI KAZANMA YOLLARI

Türk vatandaşlığının kazanılması genel olarak doğumla veya sonradan kazanma olmak üzere iki şekilde olur.

1.VATANDAŞLIĞIN DOĞUMLA KAZANILMASI

Doğumla kazanılan Türk vatandaşlığı, doğum anında kazanılan vatandaşlık olup, yapılan bildirim üzerine doğum anından itibaren hüküm ifade eder.

Doğumla Türk vatandaşlığının kazanılması soy bağı veya doğum yeri esasına göre olur.

1.1. Türk Vatandaşlığının Soy Bağı İle Kazanılması

Soy bağı ile kazanılan vatandaşlık, çocuğun doğumu anında soy bağı ile bağlı bulunduğu Türk vatandaşı ana veya babanın vatandaşlığını kazanmasını ifade eder.

Çocuğun Türk vatandaşlığını soy bağı yolu ile kazanmasında çocuğun doğumu anında ana veya babadan yalnız birinin Türk vatandaşı olması yeterlidir. Ana ve babadan birinin yabancı bir devlet vatandaşı olması ya da çocuğun Türkiye dışında bir ülkede doğmuş olması Türk vatandaşlığının kazanılmasına engel değildir.

Evlilik dışında doğan çocuklar:

- Ana Türk vatandaşı ise doğum anından itibaren,
- Baba Türk vatandaşı ise babalığın tanınması ya da mahkemede babalık kararının verilmesi ile Türk vatandaşı olurlar.

1.2. Türk Vatandaşlığının Doğum Yeri Esasına Göre Kazanılması

Türkiye’de doğan ve aşağıdaki sebeplerden dolayı başka ülke vatandaşlığını kazanamayan çocuklar doğumlarından itibaren Türk vatandaşlığını kazanırlar.

Bu sebepler, çocuğun ana ve babasının belli olmaması, vatansız olması ve milli kanunları gereğince vatandaşlık kazanamamasıdır.

Türkiye’de bulunmuş çocuk, aksi ispat edilmedikçe Türkiye’de doğmuş sayılır. Yaşının küçüklüğü nedeniyle kendisini ifade edemeyen bulunmuş çocuklar yetkililerce bulundukları yerin nüfus kütüklerine tescil edilir.

2.TÜRK VATANDAŞLIĞINI SONRADAN KAZANMA YOLLARI

Türk vatandaşlığının sonradan kazanılması yetkili makam kararı, evlat edinilme ya da seçme hakkının kullanılması yolları ile olur.

2.1. Türk Vatandaşlığının Yetkili Makam Kararı İle Kazanılması

Yetkili makam kararı ile Türk vatandaşlığının kazanılması aşağıdaki yollarla olur:

- Türk vatandaşlığının genel yolla kazanılması
- Türk vatandaşlığının istisnai olarak kazanılması
- Türk vatandaşlığının yeniden kazanılması
- Türk vatandaşlığının evlenme yoluyla kazanılması

2.1.1. Türk Vatandaşlığının Genel Yolla Kazanılması

Yabancıların Türk vatandaşlığına kabul edilmesinde genel yol, şartlarını yerine getiren yabancıların başvuru yoluyla vatandaşlığı talep etmesi ve devletin bu talebi kabul etmesi ile kazanılan vatandaşlıktır.

Türk vatandaşlığına geçmek isteyen bir yabancı, gerekli şartları taşıması halinde yetkili makam kararı ile Türk vatandaşlığını kazanabilir.

Yabancıların Türk vatandaşlığını kazanabilmeleri için:

- Kendi millî kanununa, vatansız ise Türk kanunlarına göre reşit ve ayırt etme gücüne sahip olmaları,
- Başvuru tarihinden geriye doğru kesintisiz Türkiye’de beş yıl ikamet etmeleri, **(Türk soylular için ikamet süresi iki yıldır.)**
- Türkiye’de yerleşmeye karar verdiğini davranışları ile göstermeleri,
- Genel sağlık bakımından tehlike oluşturan bir hastalıklarının bulunmaması,
- İyi ahlak sahibi olmaları,
- Yeteri kadar Türkçe konuşabilmeleri,
- Türkiye’de kendisinin ve bakmakla yükümlü olduğu kimselerin geçimini sağlayacak gelire veya mesleğe sahip olmaları,
- Millî güvenlik ve kamu düzeni bakımından engel teşkil edecek bir hallerinin bulunmaması gerekmektedir.

Vatandaşlığa başvuran kişinin Türkiye’de yerleşmeye karar verdiğini gösteren davranışlar:

Türkiye’de taşınmaz mal satın almak, yatırım yapmak, Türkiye’de iş kurmak ya da bir iş yerinde çalışmak, bir Türk vatandaşı ile evlenmek, Türk vatandaşlığını kazanmak üzere ailece başvurmak gibi Türkiye’de yerleşme niyetini ortaya koyan somut davranışlardır. Bu bağlamda öğrenim, turistik ya da geçici iş seyahatleri ve tedavi gibi geçici amaçlarla Türkiye’de ikamet eden kişilerin vatandaşlık başvurusu kabul edilmez.

Vatandaşlığa başvuran kişinin iyi ahlak sahibi olduğunun tespiti:

Kişinin kaçakçılık, dolandırıcılık, hırsızlık gibi toplumsal düzeni bozucu suçlardan ceza alıp almadığı ya da Türk örf ve adetleri ile aile yaşamına aykırı şekilde uyuşturucu kullanma ve fuhuş yapma gibi davranışlarının bulunup bulunmadığına göre kişinin iyi ahlak sahibi olup olmadığı tespit edilir. Aynı şekilde herhangi bir suçtan dolayı yargılanmak, mahkûm olmak ya da tutuklu bulunmak vatandaşlık başvurusunun reddedilmesi sebebidir.

Millî güvenlik ve kamu düzeni bakımından engel teşkil edecek bir hâli bulunmamak şartı, uygulamada Millî İstihbarat Teşkilatı ve Emniyet Genel Müdürlüğünce yapılacak sicil araştırması ile tespit edilmektedir. Kişinin milli güvenlik ve kamu düzeni bakımından engel teşkil edecek bir halinin bulunmadığının tespiti bu şartın arandığı bütün vatandaşlık başvuru çeşitleri için bu şekilde gerçekleşmektedir.

- Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen yabancılarda, yukarıda sayılan şartlarla birlikte, taşıdıkları devlet vatandaşlığından çıkma şartı da aranabilir. Bu takdirin kullanılmasına ilişkin esasların tespiti Bakanlar Kurulunun yetkisindedir.
- Türk vatandaşlığının kazanılmasında başvurular yurt içinde yerleşim yerinin bulunduğu valiliğe, yurt dışında ise dış temsilciliklere bizzat veya bu hakkın kullanılmasına ilişkin özel vekâletname ile yapılır.
- Aranılan şartları taşımak vatandaşlığın kazanılmasında kişiye mutlak bir hak sağlamaz.

2.1.2. Türk Vatandaşlığının İstisnai Olarak Kazanılması

Belirli özelliklere sahip yabancılara, vatandaşlığa alınmada aranılan genel şartlara sahip olmasalar da Türk vatandaşlığına istisnai yollarla alınma imkânı tanınmıştır.

İstisnai vatandaşlık yolu ile Türk vatandaşlığını kazanabilecek yabancılar:

- Türkiye’de sanayi tesisi kuran veya bilimsel, teknolojik, ekonomik, sosyal, sportif, kültürel ve sanatsal alanlarda olağanüstü hizmeti geçen ya da geçeceği düşünülen ve ilgili Bakanlıklarca haklarında gerekçeli teklifte bulunanlar.
- Uluslararası ilişkilerin gerekliliği ve ülkemizin menfaati veya herhangi bir sebeple Bakanlar Kurulunca Türk vatandaşlığını kazanmaları zaruri görülenler
- İskan Kanununa göre göçmen olarak kabul edilenler.

İskan Kanununa göre göçmen, Türk soyundan olanlar ve Türk kültürüne bağlı olup yerleşmek amacıyla tek başına veya toplu halde Türkiye'ye gelip İskân Kanunu uyarınca göçmen olarak kabul edilen kişiyi ifade eder. Kimlerin Türk soylu ve Türk kültürüne ait olduğuna Bakanlar Kurulu karar verir. Balkan göçmenleri buna göre Türk vatandaşlığına kabul edilmiştir.

- İstisnai vatandaşlık başvurusunda bulunan kişilerin milli güvenlik ve kamu düzeni bakımından engel teşkil edecek bir halinin bulunmaması gerekir.
- İstisnai vatandaşlık, diğer şartlara bakılmaksızın İçişleri Bakanlığının teklifi ve Bakanlar Kurulu kararı ile verilir.

2.1.3. Türk Vatandaşlığının Yeniden Kazanılması

Herhangi bir nedenle Türk vatandaşlığını kaybetmiş kişilerin yeniden Türk vatandaşlığını kazanmaları ikamet şartına bağlı olarak ya da ikamet şartına bağlı olmaksızın kazanma olmak üzere iki yolla gerçekleşir.

a. Türk Vatandaşlığının İkamet Şartı Aranmaksızın Yeniden Kazanılması

Aşağıda durumları belirtilen kişiler milli güvenlik bakımından engel teşkil edecek bir hali bulunmamak şartıyla Türkiye'de ikamet şartı aranmaksızın, Türk vatandaşlığını İçişleri Bakanlığı kararı ile yeniden kazanabilirler:

- Çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybedenler,
- Ana veya babalarına bağlı olarak iradeleri dışında Türk vatandaşlığını kaybeden ve ergin olmalarından itibaren üç yıl içerisinde seçme hakkını kullanmayanlar.

Yurtdışında yaşayan ve Türk vatandaşlığından usulüne göre çıkarak bulunduğu ülke vatandaşlığına geçen kişilerin yeniden Türk vatandaşlığını kazanmaları bu yolla gerçekleşmektedir.

b. Türk Vatandaşlığının İkamet Şartına Bağlı Olarak Yeniden Kazanılması

Daha önce Türk vatandaşı olup da Türk vatandaşlığı kaybettirilenler Türkiye’de üç yıl ikamet etmek şartıyla Türk vatandaşlığını kazanabilirler.

- Bu kişilerin Türk vatandaşlığını kazanmalarına dair yetki Bakanlar Kurulundadır.

Aynı şekilde Türkiye’de ikamet edip de seçme hakkını kullanarak Türk vatandaşlığını kaybedenler Türkiye’de üç yıl ikamet etmek şartıyla Türk vatandaşlığını yeniden kazanabilirler.

- Kaybettirme ya da seçme yoluyla Türk vatandaşlığını kaybeden kişilerin yeniden Türk vatandaşı olabilmeleri için milli güvenlik bakımından engel teşkil edecek bir hallerinin bulunmaması gerekir.

2.1.4. Türk Vatandaşlığının Evlenme Yoluyla Kazanılması

Bir Türk vatandaşı ile evlilik, doğrudan Türk vatandaşlığını kazandırmaz. Türk vatandaşı ile evliliğe bağlı olarak Türk vatandaşlığını talep edebilmek için, başvuran kişinin başvuru anında en az üç yıldan beri bir Türk vatandaşı ile evli olması ve evliliğinin devam ediyor olması gerekmektedir. Bu şartlar sağlandığında kişi Türk vatandaşlığına “sadece” başvurma hakkını elde etmektedir.

Türk vatandaşı ile evlenen yabancı eş, yukarıda sayılan ön şartların varlığı hâlinde, evlenme yolu ile Türk vatandaşlığını kazanmak için yetkili makamlara müracaat etme hakkını elde etmiş olacaktır.

Başvuru ön şartları gerçekleştikten sonra, yabancı eşin Türk vatandaşlığını kazanabilmesi için aranan şartlar;

- Aile birliği içinde yaşama,
- Evlilik birliği ile bağdaşmayacak bir faaliyette bulunmama,
- Millî güvenlik ve kamu düzeni bakımından engel teşkil edecek bir hâli bulunmama, olmak üzere üç temel şarttır.

Bu asli şartların tespiti yetkili makamlarca yapılır.

Uygulamada evlilik birliği ile bağdaşmayacak faaliyetlerde bulunmamanın tespitinde fuhuş yapmak, fuhuşa aracılık yapmak gibi kriterler araştırılmaktadır.

Vatandaşlık başvurusu yapılan makam, yapacağı inceleme sonucu oluşan kanaatini de içeren dosyayı, karar alınmak üzere İçişleri Bakanlığına gönderir. İçişleri Bakanlığının ilgili hakkında vereceği vatandaşlık kararı ile birlikte, yabancı eş Türk vatandaşlığını kazanmış olur.

Evlenme ile Türk vatandaşlığını kazanan yabancılar evlenmenin butlanına karar verilmesi halinde evlenmede iyi niyetli iseler Türk vatandaşlığını muhafaza ederler.

Evlenme ile Türk vatandaşlığını kazanan yabancıların evliliğinin butlanına karar verilmesi halinde, Türk vatandaşlığını muhafaza edip etmeyeceği konusu başvuru yapılan şehrin valiliği aracılığıyla İçişleri Bakanlığından sorulur.

Evlenmenin eşin vatandaşlığına etki edebilmesi için, hukuken geçerli bir evliliğin varlığı gereklidir. Evlenmenin ehliyet ve şartları bakımından ise, her bir tarafın kendi millî hukukuna göre, evlenme ehliyet ve şartları tespit edilecektir. Ehliyet ve şartlar ile şekil kurallarına uygun olarak yapılan evlenmeler, Türk kamu düzenine aykırı sayılan evlilikler ile hülle evlilikleri istisnaları dışında, hukuken geçerli evliliklerdir.

2.2. Türk Vatandaşlığının Evlat Edinilme Yoluyla Kazanılması

Bir Türk vatandaşı tarafından evlat edinilen ergin olmayan yabancı, milli güvenlik ve kamu düzeni bakımından engel teşkil edecek bir hali bulunmamak şartıyla, Türk vatandaşlığını kazanabilir.

Evlat edinilecek çocuğun ergin olup olmadığı, bir ehliyet meselesi olduğu için çocuğun millî hukukuna göre tespit edilir. Küçüğün birden fazla ülke vatandaşlığının bulunması durumunda sıkı irtibat halinde olduğu ülke kanunlarına göre ergin olup olmadığına bakılır. Evlatlığın, 'küçük' (ergin olmayan çocuk) olmaması hâlinde, diğer şartın varlığını araştırmaya gerek kalmaksızın vatandaşlık başvurusu reddedilir.

Millî güvenlik ve kamu düzeni bakımından engel teşkil edecek bir halinin bulunmaması şartının tespiti, yetkili makam kararı ile Türk vatandaşlığının diğer şekillerde kazanılması hallerinde izah edilen usûlle yapılır.

2.3. Türk Vatandaşlığının Seçme Hakkı İle Kazanılması

Türk vatandaşlığını ana veya babalarına bağlı olarak kendi iradesi dışında kaybetmiş olan kişiler seçme hakkını kullanmak suretiyle Türk vatandaşlığını kazanabilirler.

- Türk vatandaşlığını ana veya babalarına bağlı olarak kaybeden kişilerin seçme hakkını kullanarak yeniden Türk vatandaşı olabilmeleri için ergin olmalarından itibaren üç yıl içinde Türk vatandaşlığına başvurmaları gerekmektedir.
- Seçme hakkını kullanarak Türk vatandaşlığına geçmek isteyen kişiler, Türkiye içinde valiliklere yurtdışında ise dış temsilciliklere verecekleri bir dilekçe ile seçme hakkını kullanırlar.

Seçme hakkı ile Türk vatandaşlığının kazanılması yetkili makamların vereceği kabul kararına bağlı değildir.

- Seçme hakkını kullanarak Türk vatandaşlığına geçmek ya da Türk vatandaşlığından ayrılmak, eşin vatandaşlığına tesir etmez.

VATANDAŞLIK BAŞVURU USULÜ

- Türk vatandaşlık başvurusu, Türkiye içinde ikamet edilen yer valiliği, yurt dışında ise Türkiye Cumhuriyeti büyükelçiliği, başkonsolosluğu veya konsolosluklarına yapılır.
- Türk vatandaşlığı başvurusu, vatandaşlığı kazanmak isteyen kişi tarafından bizzat yapabileceği gibi resmi vekâlet verilen vekil tarafından da yapılabilir. Posta ile yapılan başvurular kabul edilmemektedir.

Müracaat makamlarının vatandaşlığa alınmaya yönelik taleplerin esasına ilişkin karar verme yetkileri yoktur. Müracaat makamları, başvurunun usule ilişkin şartlarının yerine getirilip getirilmediğinin tespitini yapabilirler.

Vatandaşlık kararında karar mercii kural olarak İçişleri Bakanlığıdır. Ancak, istisnai yollarla Türk vatandaşlığının kazanılmasında vatandaşlığa karar verme yetkisi Bakanlar Kurulu'na aittir. Aynı şekilde kaybettirme kararı ile Türk vatandaşlığını kaybeden kişilerin yeniden Türk vatandaşlığına alınmalarında da yetki Bakanlar Kurulundadır.

- Başvuruda, başvuru makamı dosyayı vatandaşlık başvuru inceleme komisyonuna havale eder. İnceleme Komisyonu yurt içinde, il valisi veya görevlendireceği vali yardımcısının başkanlığında, il müdürlüğü, il emniyet müdürlüğü, il jandarma komutanlığı, il millî eğitim müdürlüğü ve sosyal hizmetler il müdürlüğünden en az şube müdürü düzeyindeki temsilcilerden oluşur. Komisyon kendisine başvuru makamınca gönderilen dosyalar hakkında inceleme yaparak vatandaşlık başvuru şartlarının yerine gelip gelmediğini tespit eder. Kanunda aranan şartların yerine getirildiğini tespit eden komisyon rapor hazırlayarak İçişleri Bakanlığına gönderilmek üzere müracaat makamına gönderir. Müracaat makamı, hazırlanan vatandaşlık başvuru dosyasını kendi görüşü ile birlikte talebin esasına ilişkin karar alınması için, İçişleri Bakanlığına gönderir. İçişleri Bakanlığı da, esasa ilişkin incelemesini yaparak, ilgilinin Türk vatandaşlığını kazanma talebi hakkında kararını verir.

VATANDAŞLIK KARARINA KARŞI YARGI YOLLARI

Vatandaşlığın kazanılması hususunda yetkili makamın Bakanlar Kurulu olduğu durumlarda verilen karara karşı yargı yoluyla itiraz Danıştay'da yapılır.

Vatandaşlığın kazanılmasına ilişkin olarak içişleri Bakanlığı tarafından verilen idari kararlara karşı ise yetkili idare mahkemeleri nezdinde iptal davası açılabilir.

Dava açma süresi, özel kanunlarında ayrı süre gösterilmeyen hallerde Danıştay'da ve idare mahkemelerinde altmış (60) gündür.

İdare mahkemeleri tarafından verilen nihai kararlar ile Danıştay'ın ilk derece mahkemesi olarak vermiş olduğu kararlara karşı temyiz başvurusu ise mahkeme kararının tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içerisinde yapılır.

TÜRK VATANDAŞLIĞINA ALINMANIN SONUÇLARI

Yetkili makam kararı ile Türk vatandaşlığına alınan kişi, yetkili makamın karar tarihinden itibaren Türk vatandaşlığını kazanır. Bu kişi karar tarihinden itibaren Türk vatandaşlarının tâbi olduğu hak ve yükümlülöklere tâbi olur.

- **Eş bakımından sonuçları:** Yetkili makam kararı ile Türk vatandaşlığının kazanılmasının diğör eşin vatandaşlığına etkisi yoktur.
- **Çocuklar bakımından sonuçları:** Yetkili makam kararı ile Türk vatandaşlığına alınan kişinin ergin çocukları, ana veya babanın Türk vatandaşlığına alınmasından hiçbir şekilde etkilenmezler. Türk vatandaşlığının kazanılması sadece küçük çocuklar bakımından sonuç doğurur. Türk vatandaşlığını kazanan kişinin velayeti kendisinde olan küçük çocukları diğör eşin muvafakat etmesi halinde Türk vatandaşlığını kazanır. Diğör eşin, çocukların Türk vatandaşlığını kazanmalarına muvafakat etmemesi hâlinde, ana veya babanın mutat meskeninin bulunduğı yer mahkemesinin kararına göre işlem yapılır. Yetkili mahkeme, Türk vatandaşlığını kazanan ana veya babaya bağılı olarak Türk vatandaşlığının kazanılmasında çocuğun menfaatlerini dikkate alarak karar verir.
- Ana veya babalarının Türk vatandaşlığını kazanmasından etkilenmeyen çocuklar, reşit olmalarından sonra, yetkili makam kararı ile genel olarak vatandaşlığa alınma hükümlerinden yararlanarak Türk vatandaşlığını kazanabilirler.
- Türk vatandaşlığını kazanan yabancılar, talepte bulunmak şartıyla Türkçe ad ve soyadı alabilirler. Türk alfabesinde kullanılan harfleri kullanmak şartı ile önceki ad ve soyadlarını kullanmalarında da herhangi bir engel yoktur.

TÜRK VATANDAŞLIĞININ KAYBI

TÜRK VATANDAŞLIĞININ KAYBI

Türk Vatandaşlığının kaybı “yetkili makam kararı” veya “seçme hakkının kullanılması” yolu ile gerçekleşmektedir.

Türk vatandaşlığını kaybeden kişiler kayıp tarihinden itibaren yabancı muamelesine tabi tutulurlar. Yabancı statüsünde olmalarına rağmen bazı kişilerin Türk Vatandaşlık Kanununun 28 inci maddesi çerçevesinde bazı hakları kullanmalarına kanun koyucu imkân vermektedir. Bu durum Mavi Kart düzenlemesi bölümünde ayrıntılı olarak incelenecektir.

TÜRK VATANDAŞLIĞININ KAYIP HALLERİ

1.YETKİLİ MAKAM KARARI

“Çıkma”, “Kaybettirme” ve “Vatandaşlığa Alınmanın İptali” olmak üzere 3 yolla yetkili makam kararı sonucu vatandaşlık kaybedilmektedir.

1.1. Çıkma

Vatandaşlıktan çıkma Türk vatandaşı olan kişilerin “izin” alarak “kendi isteğiyle” vatandaşlıktan çıkması ve başka bir devletin vatandaşlığına geçmesi ya da sadece Türk vatandaşlığından çıkarak yine vatandaşı olduğu diğer ülke vatandaşı olarak kalması durumudur.

- Çıkma izni vermeye yetkili makam İçişleri Bakanlığıdır. Vatandaşlıktan çıkma talebi tek başına sonuç doğurmamakta ve ancak Bakanlığın vatandaşlıktan çıkmaya izin vermesiyle vatandaşlığın kaybı söz konusu olmaktadır.
- Çıkma talebi için kişi yurtiçinde ikamet edilen yer valiliğine, yurtdışında ise dış temsilciliklere başvurmalıdır.

Türk vatandaşlığından çıkma izni isteyen ve gerekli şartları taşıyan kişiler için müracaat makamlarınca aşağıda belirtilen belgelerden oluşan dosya düzenlenir:

- a) İsteği belirten form dilekçe (VAT-9),
- b) Müracaat makamlarınca sistemden alınan nüfus kayıt örneği,
- c) Başka bir devlet vatandaşlığı kazanılmış ise bunu gösteren usulüne göre onaylanmış belgenin noter tasdikli Türkçe tercümesi,
- ç) Henüz başka bir devlet vatandaşlığı kazanılmamış ise kazanmak istedikleri yabancı devlet vatandaşlığına kabul edileceklerine ilişkin usulüne göre onaylanmış teminat belgesinin noter tasdikli Türkçe tercümesi

- Tamamlanan dosya karar alınabilmesi adına İçişleri Bakanlığına gönderilir.
- Vatandaşlıktan çıkmak için başvuran kişiye 2 yıl içerisinde vatandaşlıktan çıkması için “çıkma izin belgesi” verilir. Vatandaş bu iki sene içerisinde vatandaşlıktan çıkmak ve dolayısıyla başka ülke vatandaşlığını kazandığını resmi olarak belgeleyen evrakı yurtdışında dış temsilciliklere (büyükelçilik, başkonsolosluk) yurtiçinde ise ikamet edilen yer valiliğine bildirmek mecburiyetindedir. Aksi halde çıkma izin belgesi geçersiz hale gelecektir.

Vatandaşlıktan bu şekilde çıkmanın şartları ise şunlardır:

- a) Ergin ve ayırt etme gücüne sahip olmak. (Vasinin izni aranmamaktadır.)
 - b) Yabancı bir devlet vatandaşlığını kazanmış olmak veya kazanacağına ilişkin inandırıcı belirtiler bulunmak. (Eğer kişi Türk vatandaşlığını kaybetmekle vatansız kalacak ise vatandaşlıktan çıkma izni verilmez.)
 - c) Herhangi bir suç veya askerlik hizmeti nedeniyle aranan kişilerden olmamak.
 - ç) Hakkında herhangi bir mali ve cezai tahdit bulunmamak.
- Vatandaşlıktan çıkan kişi “çıkma belgesini” aldığı andan itibaren “yabancı” statüsündedir. Çıkma izni alma suretiyle vatandaşlığını kaybeden kişi, Türk vatandaşlığını doğumla kazanmış ise Mavi Kart alma hakkına sahip olur.
 - Vatandaşlıktan çıkan kişinin eşi Türk vatandaşı olarak kalmaya devam eder.

Vatandaşlıktan çıkan kişinin çocukları için ise;

- 1- Vatandaşlıktan çıkan kişi talep eder ve eşi de bu talebe muvafakat ederse çocuklar da vatandaşlığı kaybeder.
- 2- Vatandaşlıktan çıkan kişi talep eder ve fakat eşi kabul etmez ise hâkim bu konuda karar verir.
- 3- Eğer eşlerin her ikisi de vatandaşlıktan çıktı ise çocuklar da vatandaşlığı kaybeder.
- 4- Eşlerden biri ölmüş ise; Türk vatandaşlığını kaybeden ana veya babanın çocukları ana veya babalarına bağlı olarak Türk vatandaşlığını kaybeder.
- 5- Çıkma izni ile vatandaşlığı kaybeden ananın evlilik birliği dışında doğan çocukları analarına bağlı olarak Türk vatandaşlığını kaybeder.

1.2. Kaybettirme

İçişleri Bakanlığının teklifi ve Bakanlar Kurulunun kararı ile vatandaşlığın kaybettirilmesi yoludur.

Aşağıda belirtilen eylemlerde bulundukları resmi makamlarca tespit edilen kişilerin Türk vatandaşlığı Bakanlığın teklifi ve Bakanlar Kurulu kararı ile kaybettirilebilir:

- a) Yabancı bir devletin, Türkiye'nin menfaatlerine uymayan herhangi bir hizmetinde bulunup da bu görevi bırakmaları kendilerine yurt dışında dış temsilcilikler, yurt içinde ise mülki idare amirleri tarafından bildirilmesine rağmen, üç aydan az olmamak üzere verilecek uygun bir süre içerisinde kendi istekleri ile bu görevi bırakmayanlar.
- b) Türkiye ile savaş halinde bulunan bir devletin her türlü hizmetinde Bakanlar Kurulunun izni olmaksızın kendi istekleriyle çalışmaya devam edenler.
- c) İzin almaksızın yabancı bir devlet hizmetinde gönüllü olarak askerlik yapanlar.
- Burada yetkili makam anlaşılacağı üzere Bakanlar Kuruludur. Vatandaşlığı kaybettirilen kişiye ilişkin bu karar Resmi Gazetede yayımlanır. Kararın Resmi Gazetede yayımlandığı tarih tebliğ tarihi sayılır ve kaybettirme kararı o günden itibaren hüküm (etki) ifade eder.
- Bu yolla vatandaşlığını kaybeden kişi ancak İçişleri Bakanlığının izni ile Türkiye'ye giriş yapabilir.
- Vatandaşlığını bu yolla kaybeden kişinin eşi ve çocukları bu karardan etkilenmez. Kaybettirme kararı tamamen şahsi bağlayıcılığı olan bir karardır.
- Bu yolla vatandaşlığını kaybeden kişi Mavi Kart ve onun sağladığı haklardan istifade edemez.
- Vatandaşlığını kaybeden kişi kaybettiği andan itibaren yabancı sayılacağından malvarlığı açısından Türkiye'de bir yabancının edinebileceği üst sınırdan daha fazla mal varlığına sahip ise bu malları tasfiye edilir.

- Hakkında kaybettirme kararı verilen kişi yeniden vatandaşlığa alınma imkânına sahiptir. Bunun şartları Türk Vatandaşlık Kanununda belirtilmiştir.

1.3. Vatandaşlığa Alınmanın İptali

Türk vatandaşlığını kazanma kararı; ilgilinin yalan beyanı veya vatandaşlığı kazanmaya esas teşkil eden önemli hususları gizlemesi sonucunda vuku bulmuş ise kararı veren makam tarafından iptal edilir. İptal kararı, karar tarihinden itibaren hüküm ifade eder.

- Vatandaşlığa alınması iptal edilen kişiye bağlı olarak Türk vatandaşlığını kazanan eş ve çocuklar var ise onların da vatandaşlığı iptal edilir.
- Bu kişiler Türkiye’de yabancı statüsüne geçerler. Doğumla Türk vatandaşlığını kazanmamış olduklarından Mavi Kart edinme ve sağladığı haklardan istifade etme imkânları bulunmamaktadır.
- İptal kararı eğer malların tasfiyesini de öngörüyorsa ilgilinin 1 yıl içerisinde mallarını tasfiye etmesi gerekmektedir. Aksi takdirde tasfiye işlemi re’sen Hazine tarafından gerçekleştirilir. Bu durumda elde edilen gelir ilgilinin hesabına aktarılır.
- İptal kararına karşı yargı yoluna gidilmesi halinde tasfiye işlemi dava sonuna kadar ertelenir.
- Vatandaşlığa alınma kararı iptal edilen kişi Türk Vatandaşlık Kanununun 11. maddesinde belirtilen şartlar çerçevesinde Türk vatandaşlığını kazanabilir.

2. SEÇME HAKKI İLE VATANDAŞLIĞIN KAYBI

Aşağıda durumları belirtilenler, ergin olmalarından itibaren üç yıl içinde Türk vatandaşlığından ayrılabilirler:

- a) Ana ya da babadan dolayı soy bağı nedeniyle doğumla Türk vatandaşı olanlardan yabancı ana veya babanın vatandaşlığını doğumla veya sonradan kazananlar.
- b) Ana ya da babadan dolayı soy bağı nedeniyle Türk vatandaşı olanlardan doğum yeri esasına göre yabancı bir devlet vatandaşlığını kazananlar.
- c) Evlat edinilme yoluyla Türk vatandaşlığını kazananlar.
- ç) Doğum yeri esasına göre Türk vatandaşı oldukları halde, sonradan yabancı ana veya babasının vatandaşlığını kazananlar.
- d) Herhangi bir şekilde Türk vatandaşlığını kazanmış ana veya babaya bağlı olarak Türk vatandaşlığını kazananlar.
- Eğer seçme hakkı ile Türk vatandaşlığından çıkan kişi, Türk vatandaşlığını kaybetmekle vatansız - yani herhangi bir devlet vatandaşı olamayacaksa – kalacaksa seçme hakkını kullanarak Türk vatandaşlığından ayrılamaz.

Seçme hakkını kullanmak suretiyle Türk vatandaşlığından ayrılmak isteyenlerin bu isteklerini belirtir bir dilekçe ile müracaat makamlarına yazılı olarak başvurmaları gereklidir.

Başvuru üzerine müracaat makamlarınca ilgilinin dilekçesine kazandığı devlet vatandaşlığını gösterir usulüne uygun onaylanmış belgenin noter tasdikli Türkçe tercümesi ile nüfus kayıt örneği eklenir ve karar alınmak üzere İçişleri Bakanlığına gönderilir.

- Bu yol ile vatandaşlığını kaybeden kişiler, seçme hakkının kullanılmasına ilişkin şartların varlığını tespit eden karar tarihinden itibaren yabancı statüsüne tabi olurlar. Bu karar, İçişleri Bakanlığı tarafından verilmektedir.
- Bu yol ile kaybın eşe ve çocuklara tesiri ise “Çıkma” yolu ile vatandaşlığı kaybeden kişilerin durumunun eş ve çocuklarına tesiri ile aynıdır.

VATANDAŞLIK KARARINA KARŞI YARGI YOLLARI

Vatandaşlığın kazanılması hususunda olduğu gibi kaybedilmesi hallerinde de yetkili makamın Bakanlar Kurulu olduğu durumlarda verilen karara karşı yargı yoluyla itiraz Danıştay'da yapılır.

Vatandaşlığın kaybedilmesine ilişkin olarak içişleri Bakanlığı tarafından verilen idari kararlara karşı ise yetkili idare mahkemeleri nezdinde iptal davası açılabilir.

Dava açma süresi, özel kanunlarında ayrı süre gösterilmeyen hallerde Danıştay'da ve idare mahkemelerinde altmış (60) gündür.

İdare mahkemeleri tarafından verilen nihai kararlar ile Danıştay'ın ilk derece mahkemesi olarak vermiş olduğu kararlara karşı temyiz başvurusu ise mahkeme kararının tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içerisinde yapılır.

MAVİ KART

MAVİ KART NEDİR?

Doğumla Türk vatandaşı olup da çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybedenler ve bunların 29/5/2009 tarihli ve 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 28 inci maddesinde belirtilen altsoylarına verilen ve söz konusu maddede belirtilen haklardan faydalanabileceklerini gösteren resmi belgeyi ifade eder.

MAVİ KART ALABİLMENİN ŞARTLARI

1. Doğumla Türk vatandaşı olmak ve
 2. Türk vatandaşlığını çıkma izni almak (m.25-28) suretiyle kaybetmek (bu iki şartın birlikte bulunması gerekir); veya doğumla Türk vatandaşı olup da çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybedenlerin üçüncü dereceye kadar olan altsoylarından (çocuk ve torun) olmak (3. dereceden itibaren belirleme hakkı Bakanlar Kuruluna aittir m.28/4).
- Dolayısıyla;
1. Türk vatandaşlığını sonradan kazananlar ile
 2. Türk vatandaşlığını çıkma izni almanın dışındaki diğer usullerle kaybedenler Mavi Kart alma hakkına sahip değildirler.

MAVİ KARTIN SAĞLADIĞI HAKLAR

Genel kural olarak Mavi Kart sahipleri Türk vatandaşlarına tanınan tekmil haklardan faydalanırlar.

Bu çerçevede; Mavi Kart alma hakkına sahip olan kişilerin Türkiye'deki ikamet, seyahat, çalışma, yatırım, ticari faaliyet, miras, taşınır ve taşınmaz iktisabı ile ferağı gibi konulara yönelik işlemler, ilgili kurum ve kuruluşlarca Türk vatandaşlarına uygulanmakta olan mevzuat çerçevesinde yürütülür.

Ayrıca Mavi Kart sahipleri kamu kurum ve kuruluşlarında işçi, geçici veya sözleşmeli personel olarak çalışabilme hakkına da sahiptirler.

MAVİ KARTLILARIN FAYDALANAMAYACAĞI HAKLAR

Mavi Kart sahiplerine verilen haklar genel olarak kamu güvenliği ve kamu düzeni gerekçeleriyle sınırlandırılabilir.

Haklar konusundaki diğer sınırlamalar:

- Seçme ve seçilme hakkı,
- Muaf araç veya ev eşyası ithal etme hakkı,
- Bir kadroya dayalı ve kamu hukuku rejimine tabi olarak asli ve sürekli kamu hizmeti görevlerinde bulunma hakkı (memuriyet hakkı),
- Sosyal güvenliğe ilişkin hakların kullanımında ilgili kanunlardaki hükümlere tabi olma esası, şeklinde Kanunda özetlenmiştir.

Kanunda ayrıca Mavi Kart sahiplerinin askerlik hizmetini yapma yükümlülüğü bulunmadığı ifade edilmiştir.

SIKÇA SORULAN SORULAR

Mavi Kart'ı nereden ve nasıl alabilirim?

Mavi Kart, yurtdışında dış temsilcilikler, yurt içinde ilçe nüfus müdürlükleri tarafından düzenlenir. Mavi Kart almak için; iki adet fotoğraf ve yabancı devlet vatandaşı olduğunu gösteren kimlik belgesi veya pasaport ile müracaat etmek yeterlidir.

Türk vatandaşlığından çıktıktan sonra nüfus olaylarındaki değişiklikleri bildirmeli miyim?

Mavi Kartlılar, evlenme, boşanma, soyadı değişikliği gibi nüfus olaylarını belgeleriyle bildirmekle yükümlüdürler. Böylece, değişikliklerin Mavi Kartlılar Kütüğüne işlenmesi ve diğer kurumlarda görünmesi sağlanır.

Mavi Kart sahipleri Türkiye'de belli başlı hangi haklara sahiptir?

- Yabancı ülke vatandaşlarının aksine, ikamet tezkeresi almadan Türkiye'de ikamet edebilirler.
- Türkiye'de, çalışma izni almaya gerek olmadan özel sektörde çalışabilirler.
- Kamu kurum ve kuruluşlarında; işçi, geçici veya sözleşmeli personel olarak çalışabilirler, ancak, (kadrolu memur, kadrolu işçi gibi) bir kadroya dayalı ve kamu rejimine tabi olarak asli ve sürekli kamu hizmeti görevlerinde bulunamazlar.
- Türkiye'de gayrimenkul alıp satabilirler keza tapu işlemlerinde mavi kart, tek başına kimlik belgesi olarak kullanılabilir.
- 2014 yılında yapılan değişikliğe göre, Mavi Kart sahiplerinin yurtdışında Türk vatandaşı olarak geçen sürelerinin borçlandırılması imkânı tanınmıştır. Buna göre, borçlanma süreleri ve yaşı yeterli olan Mavi Kartlılara emekli aylığı bağlanmasında herhangi bir engel bulunmamaktadır.
- Bireysel emeklilikte devlet katkısından faydalanabilirler.
- Yurtdışından getirdikleri telefonlarını kaydettirebilirler (ayrıntılı bilgi: 0090 312 294 94 94).
- e-Devlet şifresi alabilirler.
- BİMER başvurusu yapabilirler.

- Kamu ihalelerine yerli iştirakçı olarak katılım sağlayabilirler.
- Üniversitelerimize yabancı öğrenci statüsüyle giren Mavi Kartlı öğrenciler, normal öğrenim süreleri boyunca harçtan muaf durumdadırlar.
- Özel eğitim kurumları kanunu kapsamında faaliyette bulunan ve rehabilitasyon merkezlerinde eğitim gören Mavi Kart sahibi özörlü bireylerin eğitim giderleri Türk vatandaşları gibi karşılanabilmektedir.
- Mavi Kartlı engelliler, araç alımında tıpkı Türk vatandaşları gibi ÖTV indiriminden yararlanarak araç alabilmektedir.
- Turist rehberliğini meslek olarak icra edebilmektedirler.
- Mavi Kart sahipleri TUS'a (Tıpta Uzmanlık Sınavı) girebilmektedir (ancak zorunlu hizmet döneminde atanamadıkları için [döner sermayeden] düşük ücret almaları söz konusudur).
- Mavi Kartlılar, Türkiye'de çalışmaktaysa yabancı vatandaş olarak TURİNG otomobil kurumu üzerinden 2 yıllığına araç getirme ve kullanma hakkına sahiptir. Aynı şartlar devam ettiği sürece bu süre uzatılabilir.

Bunlar gibi Türk vatandaşlarına tanınan birçok haktan faydalanabilirler.

Konuyla ilgili detaylı bilgiyi nereden alabilirim?

Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünün internet sitesinde www.nvi.gov.tr -> Sık Sorulan Sorular -> Mavi Kart bölümünü ziyaret edebilirsiniz.

Yurda girişinizde Mavi Kartınızı ibraz etmeniz vize sorunu yaşamamanızı önleyecektir.

FEDERAL ALMANYA VATANDAŞLIĞI

ALMAN VATANDAŞLIĞININ KAZANILMASI

Vatandaşlık Hukukunun Temelleri

Almanya’da modern vatandaşlık hukukununun kökleri, 22 Temmuz 1913 tarihli (yürürlük tarihi 1 Ocak 1914) İmparatorluk ve Vatandaşlık Kanunu’na kadar uzanır. 2000 yılında yapılan değişiklikle, kanunun ismi bu güne kadar ulaşan şekliyle “Vatandaşlık Kanunu” olarak değiştirilmiştir. Kanunun her eyalette aynı şekilde uygulanmasını sağlamak maksadıyla, Federal İçişleri Bakanlığı, yasanın uygulamasına ve yorumuna ilişkin genel uygulama yönetmeliği çıkarmıştır.

Alman Vatandaşlığını Kazanma Yolları

Vatandaşlığın tanım (Alman devletine tabiiyet) ve şartları yasa ile düzenlenmiştir. Alman vatandaşlığını kazanmanın iki temel yolu, soy (kan) bağı esası (jus sanguinis) ve toprak/doğum yeri esasıdır (jus soli). Bu iki temel model haricinde, belirli şartlar oluştuğunda müracaat üzerine vatandaşlığın kazanılması yolu da mevcuttur.

Alman Vatandaşlığının Doğum ile Kazanılması

1. Soy Bağı Esası (jus sanguinis)

Alman vatandaşlığını kazanma yollarından biri soy bağı esasıdır. Anne veya babadan birinin Alman vatandaşlığına sahip olması durumunda, çocuk doğumla otomatik olarak Alman vatandaşlığını kazanır. Burada anne veya babanın çifte veya çoklu vatandaşlığa sahip olmasının önemi yoktur (örnek: Türk ve Alman vatandaşı). Soy bağı esasıyla Alman vatandaşlığının kazanılmasının avantajı, birden fazla vatandaşlığın olup olmadığına bakılmaksızın, daimi olarak Alman vatandaşlığının kazanılmasıdır. Bu durumda çocuk belirli bir yaştan sonra, vatandaşlıklardan birinin arasında seçim yapma zorunda olmayacaktır.

Örnek: Anne A, Türk ve Alman vatandaşlığına aynı anda sahiptir. Baba B, Türk vatandaşıdır. Çiftin dünyaya getirdikleri müşterek çocukları, doğumla otomatik olarak soy bağı esası gereği her iki vatandaşlığa da sahip olacaktır. Burada çoklu vatandaşlık durumu gerçekleşmiştir.

Soy bağı esasında, ana çocuğu dünyaya getiren kadın, baba ise doğum anında kadınla evli olan erkektir. Babalık ayrıca şeklen tanınmış olabileceği gibi mahkeme tarafından tespiti de mümkündür (Alman Medeni Kanunu (BGB) madde 1592).

Ebeveynden sadece baba Alman vatandaşı ise, boşanma durumunda babalığın tespiti çocuk henüz 23 yaşını doldurmadan yapılması gerekir. Bu hak düşürücü bir süredir. Sürenin geçirilmemesi için, babalığın tespitine ilişkin davanın açılması yeterlidir. İlgili davanın süre sona erdikten sonra neticelenmesi bir önem taşımaz.

Konuyla ilgili dikkat edilmesi gereken diğer bir husus, babalığın tanınmasıyla ilgili referans noktasının kişinin çocuğun biyolojik babası olup olmadığı değildir. Bunun sonucu olarak, çocuk babalığın tanınmasıyla birlikte, babalığı tanıyan kişinin biyolojik baba olup olmadığından bağımsız bir şekilde soy bağı esası gereğince Alman vatandaşlığını kazanmış olur.

Ancak ilgili daire Alman Medeni Kanunu'nun 1600. maddesinde sıralanan sebeplerden dolayı babalığa itiraz edebilir. İtirazın başarılı olması durumunda çocuk, eğer beş yaşını tamamlamamış ise, vatandaşlık statüsünü kaybeder (§ 17 Abs. 3 S. 1, 3. Var. i.V.m. Abs. 2 StAG). Beş yaş ve üzerindeki çocuklar için bu geçerli değildir ve dolayısıyla beş yaşın üzerindeki çocuklar bu hususta kanunen imtiyazlıdır. Sadece babalığı tanıma yoluyla çocuğun vatandaşlık elde etmesi imkânının kötüye kullanılması durumunda, ilgili makamın babalığa itirazı kabul edilirse, çocuk beş yaşın üzerinde dahi olsa, Alman vatandaşlığını kaybedecektir.

Örnek: Alman vatandaşı olan B, 7 yaşındaki Ç'yi babalığın tanınması yoluyla nüfusuna geçirmiştir. Çocuğun annesi A, Türk vatandaşıdır. Ç bu durumda Türk vatandaşlığının yanında, Alman vatandaşlığını da kazanmıştır. A ve B, çocuk Ç'nin doğumunda evli değildir; esasen daha yeni tanışmışlardır. Babalığın tanınması yoluyla B ve A, evlilik birliği kurmaktan ziyade, bir taraftan Ç'nin Alman vatandaşlığını kazanmasını amaçlarken, diğer taraftan da anne A için oturma müsaadesi almak istemektedirler. İlgili makam, B ve A'nın bu amaçlarını öğrenerek, hakkın kötüye kullanıldığı gerekçesiyle babalığın tanınmasına itiraz etmiştir. İtirazın kabul edilmesi neticesinde Ç Alman vatandaşlığını kaybedecektir. Ç'nin beş yaşından büyük olması, hakkın kötüye kullanılması söz konusu olduğu için dikkate alınmayacaktır.

Eğer bir çocuk, babalığın tanınması sürecinde, Alman vatandaşlığını müracaat yoluyla kazanmışsa, babalığın tanınmasıyla birlikte, müracaat sonucu kazanılan vatandaşlık geçerliliğini kaybeder. Zira babalığın tanınmasıyla birlikte soy bağı esası gereğince vatandaşlık kazanılmıştır. Bu statü hukuken önceliklidir.

Bulunmuş Çocuklar: Almanya sınırları içerisinde bulunan çocuklar, aksi ispatlanana kadar, Alman olarak kabul görürler. Bu varsayımın sonucu, soy bağı esasına göre bulunan çocuk vatandaşlığı kazanacaktır. Bulunmuş çocukların yabancı uyruklu olduklarına dair bir iddia söz konusu olursa, müddei iddiasını ispatla mükelleftir. Bu durumda çocuğun yabancı uyruklu olabilme ihtimal ve olasılığı yeterli olmayıp, kesin ve net ispat aranmaktadır.

2. Doğum Yeri Esası (jus soli)

Almanya sınırları içerisinde doğan bir çocuk, ebeveynlerden hiçbirinin Alman vatandaşı olmadığı durumda da doğum yeri esasına göre Alman vatandaşlığını kazanabilir. Vatandaşlık Kanununun 4. maddesinin 3. fıkrasına göre,

- çocuğun Almanya sınırları içerisinde doğmuş olması (*)
 - ebeveynlerden birinin, mutlak meskeninin en az sekiz yıldır hukuka uygun olarak Almanya sınırları içerisinde bulunması ve
 - bu ebeveynin, süresiz oturma hakkına sahip olması durumunda
- çocuk Alman vatandaşlığını kazanacaktır. (**)

Soy bağı prensibinden farklı olarak, doğum yeri esasına göre Alman vatandaşlığını elde edenler, çoklu/çifte vatandaşlık durumunda, genelde seçme zorunluluğuna (Optionspflicht) tabidirler. (***)

Örnek: Çocuk Ç, 2015 yılında Alman topraklarında dünyaya gelmiştir. Ebeveynleri Anne A ve Baba B, Türk vatandaşlarıdır, 2006 yılından beri Almanya'da yaşıyorlardır ve süresiz oturma müsaadesine sahiptirler. Ç, doğumla birlikte, soy bağı esasına göre kazandığı Türk vatandaşlığının yanı sıra, toprak esası gereği Alman vatandaşlığına da hak kazanır.

(*) Almanya bayrağını taşıyan veya taşıma hakkına sahip gemi ve uçaklarda gerçekleşen doğumlar, Almanya sınırları içerisinde gerçekleşmiş gibi sayılır.

(**) Mutlak meskeni sekiz yıldır Almanya olan ebeveynle, süresiz oturma müsaadesine sahip olan kişi aynı kişi, aynı ebeveyn tarafı olmalıdır.

(***) İsviçre vatandaşları veya onların aile fertleri, 21 Haziran 1999 tarihli Avrupa Birliği ve üye devletlerle İsviçre Federal Birliği arasındaki anlaşma gereği, süresiz oturma hakkı yerine oturma müsaadesi de sunabilirler.

Mutat mesken kavramı, Almanya'nın kişi için geçici olmayan ikametgâh olduğunu ve bilinmeyen bir zamana kadar devam edecek olan yerleşimini tarif etmektedir. Değerlendirme sonucu, kişinin yaşam ve geçim merkezinin nerede olduğu tespit edilmektedir. Kişinin bu yerde ikameti içinden gelen bir istekle olmalıdır. Bu manada, söz konusu ebeveynin, çocuğun doğumuna kadar olan sürede, en az sekiz yıl geçim ve yaşam merkezi olarak, Almanya'da yaşamış olması gerekir. Burada, aralıklı geçen zaman dilimleri değil, bir bütün olarak geçirilen zaman dönemi dikkate alınacaktır. Altı ayı aşan süreler, sekiz yıllık bu zaman diliminin hesabında, kesinti olarak kabul edilir (§ 12b Abs. 1 StAG).

Süresiz Oturma Hakkı: AB vatandaşı olmayanlar (üçüncü ülke vatandaşları), ya bir yerleşme müsaadesine (İkamet Yasası madde 9 gereği) veya AB için sürekli oturma hakkına (İkamet Yasası madde 9a gereği) sahip olmalıdırlar. Eğer oturma hakkı geçmişe şamil olarak geri çekilirse, çocuk için, vatandaşlığın kazanılmasına esas olan sebep de ortadan kalkar.

Vatandaşlığa Alınma Yoluyla Vatandaşlığın Kazanılması

Vatandaşlık, yukarıda sayılan esaslara göre doğumla kazanılmıyorsa, vatandaşlığa alınma yoluyla da kazanılabilir. Bu bağlamda vatandaşlığa alınma müracaat yoluyla gerçekleşir. Vatandaşlığa müracaatın çeşitleri aşağıda açıklanmıştır: Hak yoluyla vatandaşlığa alınma, yetkili makamın takdiri ile vatandaşlığa alınma ve eşler için geçerli olan kolaylaştırılmış vatandaşlığa alınma üsülleri vardır.

1. Müracaat Yoluyla Vatandaşlığa Alınma (Vatandaşlık Yasası 10. Madde)

Vatandaşlığa alınmak için müracaat eden kişi ilgili maddede belirtilen şartları yerine getiriyorsa, vatandaşlığa alınmak zorundadır. Böyle bir durumda, vatandaşlığa müracaatı değerlendiren kurum, müracaatı reddedemez ve müracaatın gereğini yerine getirmek zorundadır.

Aşağıdaki şartlar yerine getirilmişse, müracaat hâlinde vatandaşlığa alınma hakkı mevcuttur:

- Mutat yerleşim merkezi/sürekli ikametgâhı kesintisiz sekiz yıldan beri yurt içinde ise (Bu süre uyum çalışmalarında gösterilen olağanüstü performanslarda altı yıl, uyum kursunun başarıyla tamamlanması hâlinde ise yedi yıldır.)

“Olağanüstü uyum performansı”na örnek olarak, Almanca dilini B2 düzeyinde bilme veya kamuya yararlı bir dernek veya organizasyon bünyesinde gönüllülük esasına dayalı olarak olağanüstü hizmetler göstermek sayılabilir.

Eş ve çocuklarda Almanya’da yaşanan sürelerin kısaltılması: Eş ve reşit olmayan çocuklar birlikte vatandaşlığa alınıyorlarsa, bu kişiler için Almanya’da sekiz yıllık sürenin doldurulması şartı aranmaz. Uygulamada, eşin birlikte vatandaşlığa alınmasında, Almanya’da en az dört yıllık bir süre geçirilmesi yeterlidir. Altı yaşından büyük çocuklarda üç yıllık bir sürenin Almanya’da geçirilmesi aranır. Eğer çocuk altı yaşından küçük ise, hayatının yarısını Almanya’da geçirme şartı aranır. Buna ek olarak, diğer şartların da yerine getirilmesi gerekir. Birlikte vatandaşlığa alınmada, işlemin birlikte yürütülmesi kesin şart değildir, yakın bir zamanda gerçekleşmesi yeterlidir.

- Süresiz oturma müsaadesi
- Temel özgürlükçü demokratik anayasal düzene uyacağına dair taahhütname ve temel özgürlükçü demokratik düzene karşı hareket içerisinde olmayacağına dair açıklama

16. yaşını tamamlamamış yabancılarda veya fiil ehliyeti bulunmayanlarda temel özgürlükçü demokratik anayasal düzene uyacağına dair taahhüname ve temel özgürlükçü demokratik düzene karşı hareket içerisinde olmayacağına dair açıklama şartı aranmaz.

- Geçmişte temel özgürlükçü demokratik düzene karşı hareket içerisinde bulunulmuşsa, bundan vazgeçildiğinin inandırıcı bir şekilde ispatı
- Müracaat sahibinin kendisi ve yakınları için geçimini temin edebiliyor olması ve şahsi kusurunun sebebiyet verdiği bir sosyal yardım veya "Hartz IV"den yararlanma durumunun oluşmamış olması

Geçimin Temini: Uygulamada, geçim garantisinden bahsedilirken geleceğe yönelik tahminî bir karar söz konusudur. Müracaat sahibinin, müracaat tarihinde çalışıyor olması yeterli değildir. Bunun ötesinde, gelecekte, öngörülebilir bir süre içerisinde, işsiz kalmayacağı tahmin edilebilmelidir. Karar alınırken, çocuk parasına ilişkin haklar da geçim teminine dâhil edilerek hesaplanacaktır.

Örnek: Stuttgart İdare Mahkemesinin 15.08.2013 tarih ve 11 K 3272/12 nolu ve Düsseldorf İdare Mahkemesinin 07.02.2011 tarih ve 8 K 7215/09 nolu kararı: Meslek eğitimi alan A, lise bitirme sınavlarında üstün başarı göstermiştir. Meslek eğitiminin ilk iki yılında, eğitimine kesintisiz devam edebilmiştir. Akabinde, vatandaşlığa alınma için müracaatta bulunmuştur. A'nın okul hayatındaki başarısı ve şimdiki meslek eğitimi dikkate alındığında, bu başarısını kalıcı ve devamlı olarak sürdürülebileceği tahmininde kolayca bulunulabilecektir. Meslek eğitimi esnasında aldığı ücret yeterlidir.

İşçi A, değişik bir meslek hayatını geride bırakmıştır. Sürekli iş yeri değiştiren A, hiçbir iş yerinde sürekli sözleşmeyle çalışmamıştır. Şu anki çalıştığı iş yerinde de işi garanti değildir. Deneme süresinde bulunmaktadır. Kısa süreli feshi ihbar sürelerinde ve deneme süresi içerisinde bulunan işçilerde, geçimin garantide olduğuna dair olumlu bir tahminde bulunmak zordur. Önceki çalışma hayatına ilişkin bilgiler de, olumlu bir yaklaşıma karşı durmaktadır.

Şahsi Kusur: Vatandaşlığa müracaat eden kişi sosyal yardım alıyor ve bu durum, müracaat sahibinin şahsi kusurundan dolayı kişinin kendi mesuliyet alanına taalluk ediyorsa, vatandaşlığa müracaat talebi reddedilebilir. Bunun için, kişinin sosyal yardım almasına sebebiyet veren durumun önemli ölçüde kendi kusuru ile ortaya çıkmış olması gerekir. Müracaat sahibinin, sosyal yardım aldığı ancak kendisinin bu duruma düşmesinden sorumlu olmadığı durumlar, örneğin sağlık veya konjonktür gereği işsiz kalma durumları olabilir. Kişi bu süre içerisinde iş aramak için çaba göstermelidir. Aynı şekilde, çocuk bakımı gibi ailevi sebeplerden ötürü veya işletmenin iktisadi problemler nedeniyle işçi çıkartma politikası gütmemesinden dolayı işsiz kalınması, vatandaşlık başvurusuna engel teşkil etmez.

Örnek: NRW Eyalet Yüksek İdare Mahkemesinin 24.07.2013 tarih ve 19 A 1974/11 numaralı kararı: İşçi A, işini kaybetmiştir. Hâlen çalışabilir durumda olmasına rağmen yeni bir iş bulabilmek için uğraşmamıştır. İş bulma kurumundan kendisine sunulan uygun imkânları ciddiye almamıştır.

Vatandaşlık için müracaatta bulunan kişi, müracaattan itibaren geriye dönük olarak sekiz yıl içerisinde, sosyal haklarla ilgili sorumluluklarını ihlal etmişse ve sorumluluk ihlali, sürekli ve kesintisiz sosyal yardım almasına sebep olmuşsa, sosyal yardım almasının sonucuna katlanacaktır. Alman sosyal hukukuna göre işsiz kişi, çalışma hayatına tekrar dâhil olmaya yönelik bütün tedbirlere katkı sağlamak ve kendisine uygun olarak sunulan iş imkânlarını değerlendirmek zorundadır. (*)

- Mevcut vatandaşlığın kaybı veya geri verilmesi

(*) Bundan hareketle, kendi iş gücü ile uzun vadeli olarak, yaşlılıktaki emeklilik haklarını garanti altına alacak yükümlülükler mevcuttur. Müracaat sahibi, bu yükümlülüğü yerine getiremeyecekse ve yaşlılıkta, sosyal yardım alacağı bekleniyorsa, geleceğe yönelik tahmini karar olumsuz olarak ortaya çıkar. Bu tür bir değerlendirme, ancak yaşlı müracaat sahiplerinde yapılır (BVerwG, Urt. v. 19.02.2009 – 5 C 22/08).

Çoklu vatandaşlığın kabulü (Vatandaşlık Yasası 12. Madde): Belli şartların yerine gelmesi durumunda çoklu vatandaşlığı kabul eden Alman Vatandaşlık Yasası'na göre, söz konusu istisnai durumlar yetkili makamlar tarafınca vatandaşlık işlemleri esnasında kişinin özel beyanı olmaksızın dikkate alınmalıdır. Buna göre, Alman vatandaşlığına alınırken söz konusu olan eski vatandaşlıktan çıkma (veya kayıp) şartı, eğer bu şartı gerçekleştirilmesi çok ağır şartlarda mümkün olacaksa, istisnai olarak tatbik edilmeyebilir. Böylesi ağır durumlar için, yasa ortaya çıkabilecek bazı örnek durumları saymaktadır. Örneğin; eğer yabancı devlet hukuku, vatandaşlığından çıkılmasını kabul etmiyorsa, sürekli olarak çıkma talebini reddediyorsa veya vatandaşlığından çıkmayı makul olmayan şartlara bağlıyorsa, Alman hukukuna göre çoklu vatandaşlık kabul görebilir.

Söz konusu eski vatandaşlıktan çıkma şartı AB üyesi ülkelerden gelen yabancılarla, İsviçre vatandaşlarının, Alman vatandaşlığına geçmek istediklerinde uygulanmamaktadır. Bu kişiler mevcut vatandaşlıklarını muhafaza ederek Alman vatandaşlığını alabilirler.

- Herhangi bir cezai eylemden dolayı hüküm giymemiş olma. Burada, yabancı bir ülkedeki hükümler de dikkate alınacaktır. (*)
- Yazılı ve sözlü olarak Almancayı yeterince bilmek (Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Sınıflandırılması, en az B1 seviyesinde dilbilgisi)

(*) Çocuk/genç cezaları, 90 güne kadar olan para cezaları ve 3 aya kadar tecil edilmiş hapis cezaları, Vatandaşlık Yasası'nın 12. maddesi hükmü gereği dikkate alınmaz. Bir cezai eylem dolayısıyla hüküm giymiş olma durumunda, bu hüküm, adli sicil kayıtlarında bulunduğu müddetçe, vatandaşlığa alınmanın önünde engel teşkil eder. Belirli sürelerin geçmesiyle, bu cezalara ilişkin kayıtlar silinmektedir. Bu durumda engel de ortadan kalkmaktadır. Sürelerle ilgili daha geniş bilgi: Federal Merkezi Sicil Yasası'nın 34. maddesinde adli sicil kayıtlarının silinme, 46. maddesinde de federal merkezî sicil kayıtlarından silinme düzenlenmektedir.

Aşağıdaki durumlarda dil belgesinin varlığı aranmaz:

- En az dört yıl Alman dili ile eğitim veren bir okula devam etmek (bir üst sınıflara geçmek kaydıyla), veya
- Ortaokul (Hauptschule) veya buna denk gelen başka bir okulun diplomasına sahip olmak, veya

Alman dili ile eğitim veren, lise veya dengi bir okulun (Realschule, Gesamtschule veya Gymnasium) 10. sınıfına ulaşmış olmak, veya

- Almanca ile öğrenim veren bir yüksek öğrenim kurumunu veya meslek yüksek okulunu veya Alman meslek eğitimi başarıyla bitirmiş olmak.

Vatandaşlığa alınma sırasında 16. yaşını ikmal etmemiş reşit olmayan küçükler için, yaşına göre bir dil gelişimine sahip olmaları, dil yeterliliğini ispat için kâfidir.

Müracaatta bulunan, hastalık veya yaşlılık sebebiyle engelli ise: Eğer vatandaşlık müracaatında bulunan yabancı, bedenen, aklen veya ruhen bir hastalığa veya sürekli engelli bir hâle sahipse veya yaşlılıktan dolayı öğrenme zorluğu çekiyorsa, dil bilme şartı, temel hukuk kuralları ve toplumsal kurallar hakkında bilgi sahibi olması ve Almanya'daki asgari hayat şartlarına uyum gibi hususlar, bu kişilerce yerine getirilmesi gereken şartlar arasında görülmez. Burada, sadece ilgili şahısta öğrenme yetisine etki eden hastalıklar, bilhassa kendini sözlü, yazılı ifade etme ve benzeri gibi doğumla veya sonradan kazanılmış akıl hastalıkları veya yaşlılıktan kaynaklanan engeller dikkate alınır. Bu durumlarda, kişinin kapasitesine göre uyarlanan bir bilgi seviyesi dahi talep edilmemektedir. Eğer hastalık ve engel açıkça belli değilse, durumun doktor raporuyla belgelenmesi gerekir.

Örnek (Federal İdare Mahkemesinin 05.06.2014 tarihli ve 10 C 2/14 sayılı kararı, Münster Eyalet Yüksek İdare Mahkemesi 22.01.2013 tarih ve 19 A 364/10 sayılı kararı): 71 yaşındaki müracaat sahibi A, yaşlılığa bağlı olarak, Almanca öğrenecek durumda değildir. Vatandaşlığa kabul için gerekli bütün diğer şartları taşımasına rağmen, yetkili daire, A'nın vatandaşlığa alınmasına, gençlik yıllarında dil öğrenmeye fırsatı varken bunu yapmadığı gerekçesiyle, müsaade etmemiştir. – Vatandaşlığa alınmada karar verilebilmesi için gerekli olan dil bilme şartına ilişkin istisnai durumların (yaşlılık, hastalık vb.) müracaat anında bulunması gerektiği, en üst federal düzeyde karara bağlanmıştır. Daha önceki ihmaller dikkate alınmaz. A, vatandaşlığa alınmak zorundadır. 71 yaşındaki bir kişinin, hâlen dil öğrenebilecek yaşta olduğu iddia edilemez.

Gerçi diğer bazı mahkeme kararlarına göre, yaşlılığın dil öğrenimine engel olduğu iddiası bizatihi vatandaşlığa alınmada dil şartının kaldırılması için yeterli sebep değildir (Stuttgart İdare Mahkemesi VG Stuttgart 02.07.2013 tarih ve 11 K 1279/13 nolu karar). Her vakanın kendi özelliği içerisinde, muhtelif şartların dikkate alınmasıyla (mezun olunan okul, şimdiye kadar çalışılan işlerin türü vs.) yaşlılığın dil öğrenimine engel olduğu sonucuna varılabilir ve dil bilme şartı kaldırılabilir. (*)

(*) Örneğin Eyalet Yüksek İdare Mahkemesi OVG Saarland 12.02.2014 tarih ve 1 A 293/13 nolu karar: Mahkeme, söz konusu kişinin yaşı dolayısıyla öğrenme zorluğu olduğuna dair tespiti kapsamında, 40'lı yılların Doğu Türkiye'sinde eğitim imkânlarının kısıtlı olmasını ve kişinin hayatı boyunca akli melekelerini kullanmasını gerektirmeyen, bedenen çalışmayı gerektiren işlerde çalışmış olmasını da göz önünde bulundurdu ve müracaat sahibinin yaşı dolayısıyla öğrenme zorluğu çektiğine hükmetti.

Örnek (Federal İdare Mahkemesi BVerwG, 27.05.2010 tarihli ve 5 C 8/09 nolu karar): 25 yaşındaki müracaat sahibi okuma yazma bilmemektedir ve bu gerekçeyle dil bilme şartından ve vatandaşlık sınavından muaf tutulmasını talep etmektedir. - Federal İdare Mahkemesi, okur-yazar olmamanın, ortadan kaldırılamayacak bir kusur olmadığı ve bir engel veya bir hastalık olarak değerlendirilemeyeceğine karar vermiştir.

- Almanya'daki hayat şartlarına, sosyal düzene ve hukuk düzenine ilişkin bilgilere sahip olma şartı; vatandaşlık sınavı ile ispatlanmalıdır.

Vatandaşlık sınavı “Almanya’da Yaşam” adıyla uygulanmakta ve 33 sorudan oluşmaktadır. Müracaat sahibi 60 dakika içerisinde testi cevaplandırmak zorundadır. 17 doğru cevap, sınavın başarılı sayılması için yeterlidir. Aksi takdirde sınav tekrarlanmak zorundadır. Vatandaşlık sınavına katılma ücreti 25 EURO’dur. Sınavda sorulacak sorular, 10 tanesi müracaat sahibinin ikamet ettiği eyaletle ilgili olmak üzere, 310 soruluk bir katalog hâlinde, internet ortamında mevcuttur. 16 yaşını doldurmayan veya fiil ehliyetine sahip olmayanlar, Almanya’daki hayat şartlarına, sosyal düzene ve hukuk düzenine ilişkin bilgilere sahip olma şartını yerine getirmek zorunda değildirler.

Müracaat sahibinin, daha önceki faaliyetlerine dayalı olarak, eğer güvenlik sebebiyle vatandaşlığa alınmasında şüpheler oluşursa, vatandaşlığa alınma için yapılan müracaat reddedilir. Bilhassa özgürlükçü demokratik temel düzene karşı hareketler, müracaatın reddine sebebiyet verir. Örneğin terör örgütüne üye olma, şiddete başvurma ve şiddet için çağrı yapma vatandaşlığa alınma yolunda engellerdendir.

2. Takdiren Vatandaşlığa Alınma (Vatandaşlık Yasası 8. Madde)

Yabancı, hak yoluyla vatandaşlığı edinmenin şartlarını taşımasa dahi, vatandaşlık müracaatında bulunabilir. Kişinin ilgili maddede sayılan asgari şartları taşıması hâlinde, vatandaşlığa alınma kararı yetkili kurumun takdirine bağlıdır. Bu takdirin başvuru sahibinin lehine kullanılması için, kişinin vatandaşlığa alınması durumunda kamu yararına faydalı bir durumun meydana gelmesi gerekir.

Aşağıdaki şartlar, yetkili daire tarafından kural olarak talep edilmektedir ve yerine getirildiklerinde, takdir hakkı genel itibariyle müracaatta bulunan kişinin lehine kullanılacaktır:

- Hukuken mutat olarak Almanya'da ikamet ediyor olma
- Müracaatta bulunan yabancı, fiil ehliyetine sahip olmalı veya kanuni temsilcileri (ebeveynleri) aracılığıyla temsil edilmeli
- İhtiyaca yetecek kadar bir eve (alt kira ilişkisi de olabilir) veya herhangi yeterli bir konuta (yurtlar da olabilir) sahip olduğuna ilişkin belge
- Kendisini ve bakmakla yükümlü olduğu kişileri, herhangi bir sosyal yardım veya "İşsizlik Parası II" (Hartz IV) almadan geçindirebilecek ekonomik durum. Evli olan müracaat sahiplerinin, kendi maddi gelirleri ve eşlerinin gelirinin toplamı ile gerekli ekonomik düzeye sahip olmaları yeterlidir. Kira yardımı, çocuk parası ve eğitim yardımı gibi maddi yardımların alınıyor olması durumunda, müracaat sahibinin gelecekte kendi imkânı ile hayatını idame ettirip ettiremeyeceğine ilişkin, resmî kurum tarafından tahminî/öngörüsül bir karar alınacaktır.
- Bir cezai eylem dolayısıyla mahkûmiyete sahip olmama

Takdiren vatandaşlığa alınma prosedürü kapsamında belirtilen bu yasal şartların yanı sıra, Federal İçişleri Bakanlığı, resmî daireler için başkaca şartları somutlaştırmıştır. Müracaat sahibi bu şartları yerine getirmediği takdirde, müracaatı kural olarak reddedilecektir. Bu şartlara bilhassa yeterli dil bilme şartı dâhildir. Aynı şekilde, çoklu vatandaşlığı önleyici temel prensipler ve özgürlükçü demokratik temel düzene saygı, takdiren vatandaşlığa alınmada da dikkate alınacaktır. Yine, sekiz yıllık asgari Almanya'da ikamet ediyor olma şartının da takdiren vatandaşlığa alınmada yerine getirilmesi gerektiği belirtilse de, bu durumların hepsinde, bazı kişiler için çeşitli kolaylıklar ve istisnai durumlar kabul edilmiştir. Takdiren vatandaşlığa alınma kriterleri, hak yoluyla vatandaşlığı edinme için istenilen kriterlerle paralellik arz ettiğinden dolayı, işbu rehberin ilgili bölümünde izah edilen istisnai durumlar, takdir yetkisi çerçevesinde vatandaşlığa alınma prosedüründe de dikkate alınmaktadır.

3. Eşler ve Kayıtlı Partnerler İçin Uygulanan Vatandaşlığa Alınma (Vatandaşlık Yasası 9. Madde)

Vatandaşlık Yasası, kendileri Alman vatandaşı olmayan, ancak eş veya kayıtlı partneri Alman vatandaşı olanlar için, vatandaşlığı edinmede bir imtiyaz tanımıştır. Takdir yoluyla vatandaşlığa alınma için aranan şartların yanı sıra aşağıdaki şartların da yerine getirilmesi gerekmektedir:

- Müracaat tarihinde mevcut olan bir evlilik veya kayıtlı partnerlik
- Mevcut yabancı ülke vatandaşlığından çıkma veya Vatandaşlık Yasası'nın 12. maddesi hükmü gereği, çoklu vatandaşlığı kabul için gerekli sebeplerin olması
- Alman yaşam şartlarına uyulacağına dair garanti

Alman yaşam şartlarına uyum süreci, müracaat tarihinde henüz tamamlanmamış olabilir. Ancak uyum şartının gelecek için yerine getirileceği tahmin edilebilir olmalıdır. Bu tahminin müspet karara bağlanması için kural olarak, müracaat sahibinin üç yıldan beri Almanya'da ikamet ediyor olması ve evliliğin vatandaşlığa alınma zamanında en az iki yıldan beri sürüyor olması talep edilir. Ayrıca sözlü ve yazılı olarak, müracaat sahibinin B1 seviyesi Almanca bilgisinin bulunması şart koşulur. Vatandaşlık Yasası'nın 10. maddesi 6. fıkrasındaki istisnalar burada da geçerlidir.

Eğer bu şartlar yerine getirilirse, müracaat sahibi Alman vatandaşlığına alınmalıdır. Eşlerin vatandaşlığa alınması ile takdiren vatandaşlığa alınma karşılaştırıldığında, eşlerin vatandaşlığa alınmasında, resmî daire, istisnaen de olsa müracaatın reddine yol açan geçerli bir sebep olmaksızın, müracaatı reddedemez. Bu sadece istisnai durumlarda söz konusudur.

Alman Vatandaşlığının Kazanıldığı Diğer Durumlar

Alman vatandaşlık hukuku ayrıca aşağıdaki durumlarda, Alman vatandaşlığının kazanılmasını mümkün kılmaktadır:

1. Alman Vatandaşı Muamelesine Tabi Tutularak Kazanılan Vatandaşlık (Vatandaşlık Yasası 3. Madde 2. Fıkra)

Vatandaşlık Yasası'nın bu hükmüne göre, her kim kendi kusuru olmaksızın on iki yıl boyunca, Alman makamlarınca, Alman vatandaşı olarak muameleye tabi tutulmuşsa, Alman vatandaşlığını kazanır. Kanun, böyle bir durum için örnek olarak, şahsa yanlışlıkla Alman vatandaşlık belgesinin verilmesi, pasaport düzenlenmesi veya kimlik kartı düzenlenmesini saymıştır.

2. Evlilik Dışı Dünya'ya Gelen Çocuğun Alman Baba Tarafından Tanınmasıyla Vatandaşlığın Kazanılması (Vatandaşlık Yasası 5. Madde)

İlgili madde 1 Temmuz 1993'ten önce, yabancı bir anne ve Alman bir babadan evlilik dışı dünyaya gelen çocukların durumunu düzenlemiştir. Maddenin sadece bu kısıtlı alanda tatbik edilmesinin sebebi, Alman bir anneden doğan çocukların veya Alman bir babanın evlilik birliği içinde dünyaya gelen çocuklarının, Alman vatandaşlığını zaten soy bağı esasına göre edindikleri içindir.

Yabancı bir anne ve Alman bir babadan evlilik birliği dışında dünyaya gelen çocuk, 1 Temmuz 1993'ten önce doğmuş ise ve hukuki olarak sürekli ikametgâhı üç yıldan beri Almanya'daysa, 23 yaşını tamamlayıncaya kadar beyan yoluyla Alman vatandaşlığını kazanır. Bunun için, Alman babanın babalığı tanınması veya babalığın tespit edilmesi şarttır.

3. Evlat Edinme (Vatandaşlık Yasası 6. Madde)

Bir çocuk, 18 yaşını ikmal etmeden Alman vatandaşlığına sahip bir kişi tarafından geçerli bir şekilde evlat edinilirse, Alman vatandaşlığını kazanır. Bu, evlat edinilenin alt soyunu da kapsar. Evlat edinilen çocuk şimdiye kadarki vatandaşlığını kaybetmek zorunda değildir.

Şimdiye kadar, evlatlık müracaatının 18. yaşın ikmalinden önce yapılması, evlatlık işlemleri reşit olduktan sonra tamamlansa dahi, evlat edinme yoluyla vatandaşlığı kazanma için yeterliydi. Evlat edinme süreci 18. yaşın ikmalinden yıllar sonra tamamlansa bile, kişi reşit olmadan evlat edinilmiş sayılırdı. Alman vatandaşlığının böylece yıllar sonra dahi kazanılması imkanı, federal idare mahkemesinin 19 Şubat 2015 tarihindeki bir kararı ile kaldırılmıştır (Az.: 1 C 17.14). Karara göre, evlat edinme müracaatından itibaren yedi yıl geçmiş ise ve bu süre zarfında evlat edinilecek olan kişi 18. yaşını tamamladıysa, kişi artık reşit olduktan sonra evlat edinilmiş sayılır ve Alman vatandaşlığına kabul gerçekleşmez.

Çoklu Vatandaşlık

Alman vatandaşlık hukukunda çoklu vatandaşlık durumunun oluşmasını engellemek esastır. Buna göre, çoklu vatandaşlık, başka bir deyişle birden fazla vatandaşlığa sahip olma, belirli şartlar dâhilinde istisna olarak düzenlenmiştir.

1. Soy Bağı Sebebiyle Birden Fazla Vatandaşlığa Sahip Olma

Alman vatandaşlık hukukunda geçerli olan soy bağı esasına göre, ana veya babasından biri Alman olan çocuk, Alman vatandaşlığını otomatik olarak edinir. Ebeveynlerden birinin (ana veya baba) birden fazla vatandaşlığa sahip olması ya da ebeveynlerin birbirlerinden farklı vatandaşlıklara sahip olmaları (çift/çok uyruklu evlilikler) durumunda, soy bağı esasına göre, çocuk doğumla birlikte her iki vatandaşlığı da birden kazanır. Burada, diğer vatandaşlığın, AB üyesi bir ülkenin veya İsviçre'nin vatandaşlığı olup olmaması önemli değildir. Çocuk, belirli bir yaştan tamamlanması ile, vatandaşlıklardan biri arasında seçim yapmak zorunda değildir. Çoklu vatandaşlık bu durumda sürekli olarak tanınacaktır.

Bu durumda Alman vatandaşlığı, başka bir işleme gerek olmaksızın, otomatik olarak kazanılacaktır. Yabancı vatandaşlığın kazanılması için, ilgili devletin konsolosluklarında yapılacak bir müracaat gerekli olabilir.

2. AB ve İsviçre Vatandaşlarının Çifte Vatandaşlığı

Başvuruda bulunan kişinin mevcut vatandaşlığı AB üyesi olan bir ülkenin veya İsviçre'nin vatandaşlığı ise, Alman vatandaşlığına alınmada mevcut vatandaşlığın terk edilmesi veya kaybı öngörülmemektedir. Böylece AB ve İsviçre vatandaşları, vatandaşlığın müracaat yoluyla kazanılmasında mevcut vatandaşlıklarını muhafaza edebilmektedirler.

3. Vatandaşlığın Müracaat Yoluyla Kazanılmasında İstisna Olarak Çoklu Vatandaşlığın Tanınması

Müracaat yoluyla vatandaşlığa alınmak için talepte bulunan kişi, Alman vatandaşlığı hakkını kazanabilmesi için yasa gereği mevcut vatandaşlığını kaybetmek veya bu vatandaşlıktan çıkmak zorundadır. Vatandaşlık Yasası'nın 12. maddesinin 1. fıkrası, çoklu vatandaşlığın kabul edildiği pek çok istisnai durumu saymaktadır.

Bu istisnai durumlar aşağıda sayılmıştır:

- Müracaat sahibi, mevcut vatandaşlığını, yabancı ülkenin hukuk sisteminin müsaade etmemesi veya çıkma talebinin sürekli reddedilmesi sebebiyle kaybedemiyor veya vatandaşlıktan çıkamıyorsa, Alman makamları bu şarttan vazgeçmek zorundadırlar.
- Aynı şekilde, mevcut vatandaşlıktan çıkma talebi müracaat sahibine atfedilemeyecek sebeplerden dolayı yerine getirilemiyorsa veya çıkma talebi tolere edilemeyecek (makul olmayan) şartlara bağlı tutuluyorsa ya da çıkma talebi makul süreler içerisinde karara bağlanmıyorsa, mevcut vatandaşlıktan çıkma şartından vazgeçilebilir.

Makul olmayan şartlar arasında bilhassa çıkma talebinin işleme konulması için talep edilen yüksek harçlar sayılmaktadır. Talep edilen harç müracaatta bulunan kişinin ortalama brüt gelirini aşıyor ve minimum 1278 EURO tutarını buluyorsa, tolere edilemeyecek aşırı seviyede sayılır.

Yerleşik içtihatlar göre, Türk kökenli müracaat sahiplerinin, vatandaşlık değişikliği sebebiyle, gayrimenkul alımlarında veya miras meselelerinde hukuki olarak zarar görmeleri, tolere edilemez durum olarak görülmez ve dolayısıyla çoklu vatandaşlık hakkı tanınmaz.

- Mevcut yabancı ülke vatandaşlığının kaybında, iktisadi olarak önemli derecede zarar ortaya çıkacaksa, bu durum çoklu vatandaşlık için istisna olarak kabul edilmektedir. Buradaki iktisadi sınır 10.225 EURO'dur.

Mevcut vatandaşlığın kaybı dolayısıyla kaybolacak emeklilik ile ilgili haklar, yukarıda ifade edilen sınırı aşarsa, aşırı zarar kavramı içerisinde değerlendirilir. Bunun için, emeklilik hakkının doğmuş olması gerekir. Henüz var olmayan, gelecekte doğması muhtemel emeklilik hakkının kaybı, tolere edilemeyecek bir zarar olarak kabul edilmemektedir.

- 60 yaşını geçmiş müracaat sahiplerinin, mevcut vatandaşlıklarından çıkmaları tolere edilemeyecek şartlara bağlı tutulmuşsa ve Alman vatandaşlığına alınmama durumu tamiri mümkün olmayan zararlara yol açacak ise, mevcut yabancı vatandaşlığın muhafazasına imkân tanınır.

Örnek: Müracaat sahibi 63 yaşındadır ve sağlık açısından oldukça ağır durumdadır. Sağlığı açısından ağır sonuçlar doğurabileceği gerekçesiyle, doktor tavsiyesi ile seyahate çıkması yasaktır. Mevcut yabancı vatandaşlıktan çıkabilmesi için, yabancı devletin hukukuna göre, müracaat sahibinin şahsen resmî kurumlar nezdinde bizzat müracaatı ve görünmesi gerekmektedir. Müracaat sahibi 37 yıldır Almanya'da yaşamaktadır ve diğer aile efradı Alman vatandaşlığına geçmiştir.

Bir yandan mevcut yabancı vatandaşlıktan çıkma, müracaat sahibi için sağlık sebeplerinden dolayı yerine getiremeyeceği şartlara bağlıdır. Öte yandan vatandaşlığa alınma talebinin reddi, müracaat sahibinin en az 15 yıldır Almanya'da yaşıyor olması ve diğer aile efradının Alman vatandaşlığına alınmış olması sebebiyle, kabul edilebilir bir netice değildir. Bu durumda çoklu vatandaşlık kabul görür.

Vatandaşlık yasasının 12. maddesinin 1. fıkrasının 1. cümlesinin 6. bendi, bir diğer istisna konusu olan sığınmacılarla ilgili olan durumu düzenler.

4. Alman Irkından Olan Göçmenlerin Çifte Vatandaşlığı

Vatandaşlık Yasası'nın 7. maddesine göre, Alman uyruğuna mensup olup da II. Dünya Savaşı sonrası sürgün sebebiyle Almanya dışında kalan ve sonradan Almanya'ya gelen göçmenler, bu duruma ilişkin belgeleri kendilerine teslim edildiğinde, mevcut olan vatandaşlıklarını kaybetmeksizin Alman vatandaşlığını kazanırlar.

5. Doğum Yeri Esasına Göre Çoklu Vatandaşlık – Opsiyon Modeli

Doğum yeri esası Alman vatandaşlık hukukuna 2000 yılında ilave edildi. Bu esas yoluyla vatandaşlığı elde eden bir çocuk, 21. yaşını ikmal edene kadar Alman vatandaşlığı ile sahip olduğu diğer ülke veya ülkelerin vatandaşlıkları arasında seçim yapmaya mecburdu. Çok vatandaşlık uzun vadeli kabul edilmiyordu. Opsiyon Modeli olarak adlandırılan bu mecburiyet, Vatandaşlık Yasası'nın 2015 senesinde yapılan reformundan sonra eski şekliyle artık sadece 1990 senesi ve öncesi dünyaya gelen kişiler için geçerli. Yeni hukuki düzenleme, seçme mecburiyetini aşağıda belirtilen şartlara bağlıyor.

5.1. Uygulamadan Etkilenenler

Vatandaşlık Yasası'nın 29. maddesinde yapılan değişiklikle yeni Opsiyon Modeli yürürlüğe girmiştir. Buna göre, doğum yeri esası mucibince Alman vatandaşlığını kazanan ve bu yasa hükümleri çerçevesinde Almanya içerisinde yetişmemiş sayılanlar, opsiyon zorunluluğuna tabidir. Bu durumdan etkilenen kişilere 21 yaşını tamamlamadan önce seçme zorunluluğu bulunduğu dair hukuki prosedürü açıklayıcı tebligat ulaşır. Bu tebligatın ulaşımı çerçevesinde İdari İşlemlerin Tebliğine İlişkin Yasa'nın (Verwaltungszustellungsgesetz) hükümleri uygulama bulacaktır. (*)

(*) Bu yasanın uygulanması Alman anayasası açısından problem teşkil ediyor. Anayasanın 16. maddesinde Alman vatandaşlığı kişinin bilgisi ve isteği dışında veya buna muhalif olarak elinden alınamaz. Bundan dolayı seçme zorunluluğuyla alakalı kişiye tebligat ulaşmak zorundadır. Ancak İdari İşlemlerin Tebliğine İlişkin Yasa'nın ilgili maddesine göre, kişi yurt dışında ikamet ediyorsa, tebligat umumi duyuru ile tebliğ edilmiş sayılır. Seçme zorunluluğuna tabi olan kişiye umumi duyuru şeklinde yapılan tebliğden dolayı tebligat ulaşmadıysa ve kişi bu duyurudan habersiz kaldıysa, Alman vatandaşlığını bilgisi ve isteği olmaksızın kaybetmiş olur. Bu da anayasanın 16. maddesiyle çelişir.

Yeni Opsiyon Modeli çerçevesinde

- 21 yaşını tamamlayana kadar en az sekiz yıl Almanya içerisinde kesintisiz ikamet etmiş veya
- Almanya içerisinde altı yıl okula gitmiş veya
- Almanya içerisinde tamamlanmış bir meslek eğitime veya bitirilmiş okul diplomasına sahip olanlar

Almanya içerisinde büyümüş sayılırlar.

Yukarıda sayılan şartlardan birini yerine getiren kişi, yeni model çerçevesinde seçme zorunluluğuna tabi değildir. Bu kişilerin çoklu vatandaşlığı sürekli olarak tanınacaktır.

Örnek: T'nin her iki ebeveyni de en az sekiz yıldan beri süresiz oturma müsaadesi ile Almanya'da yaşıyor. Bundan dolayı Almanya'da dünyaya gelen T, doğum yeri esasına göre, doğumla birlikte Alman vatandaşdır. Bunun yanı sıra T, Türk vatandaşlığını doğumla, ebeveynleri üzerinden kazanır. İlerleyen zamanda T, Alman eğitim süreci içerisinde okula devam eder ve lise bitirme sınavını başarıyla geçer. T, birçok sebeple, seçme zorunluluğundan muaftır: En az sekiz yıl Almanya'da yaşamış, en az altı yıl Almanya'da okula devam etmiş ve Almanya'da bir okulu bitirmiştir.

Örnek: T, Almanya'da dünyaya geldikten ve her iki vatandaşlığı da kazandıktan sonra, ebeveynleri, T'nin Hollanda'da eğitim görmesi için bu ülkeye taşınmaya karar verirler. T bu tarihe kadar sadece iki yıl Almanya'da yaşamıştır. Yasaya göre, T, Almanya'da yaşamış sayılmadığı için, en geç 23 yaşını tamamladıktan sonra iki vatandaşlıktan birini seçmek zorundadır. (*)

(*) Burada getirilen yükümlülük, Avrupa Hukuku açısından şüphelidir. Her ne kadar Vatandaşlık Hukuku ile ilgili düzenlemeler AB üyesi olan ülkenin kendi yetki alanında olsa da, bu yetki çerçevesinde yapılan düzenlemelerin Avrupa hukukundan doğan hakları etkilemesi durumunda, AB Hukuku da devreye girer. Bu durum, Avrupa vatandaşlığından kaynaklanan hakların kullanılmış olmasından ötürü vatandaşlığın kayba uğraması durumunda ortaya çıkar. Jus soli esasına göre Alman vatandaşlığına sahip kişi, ikinci vatandaşlığının AB üyesi olmayan bir ülkenin vatandaşlığı olması durumunda, seçme zorunluluğu ile Avrupa vatandaşlığını bütünüyle kaybetme tehlikesine düşer. Başka bir AB ülkesine taşınmakla, AB hukukundan kaynaklanan serbest dolaşım hakkını kullanan kişi, bu hakkı kullandığı için seçme zorunluluğunun kapsadığı kişi grubuna dahil olmuş, dolayısıyla kendi menfaati için verilen serbest dolaşım hakkı, kişinin AB vatandaşlığını tamamen kaybetmesine yol açmıştır.

Vatandaşlık yasasının ilgili maddesi gereği Almanya'da yetişmiş sayılan kişilerin yanı sıra, bunlarla kıyas edilebilecek derecede Almanya'ya sıkı bağı bulunan kişiler de Almanya'da yetişmiş sayılarak seçme zorunluluğuna tabi tutulmayacaklar. Bu imtiyazdan yararlanabilmek için, Almanya ile sıkı bağa sahip olmanın dışında, seçme zorunluluğunun kişi için telafisi imkânsız zararlara sebep teşkil edeceği kanıtlanmalıdır (Härtefallregelung). Bu şahıs, aynen Almanya içerisinde yetişmiş bir kişi gibi muamele görecektir ve yasa gereği lehine yorumdan faydalanarak, seçme zorunluluğunda bulunmayacaktır.

Bütün bunların dışında, AB üyesi bir ülkenin (veya İsviçre'nin) vatandaşlığına sahip olup, Alman vatandaşlığını doğum yeri esasına göre kazanmış olanlar, yasa gereği seçme zorunluluğundan muaftırlar.

5. 2. Reform Öncesi ve Esnasında Opsiyon Modeli'ne Tabi Olanlar

Eski hukuki düzenlemeye göre seçme zorunluluğuna tabi tutularak yabancı ülke vatandaşlığını kaybetmiş olan, ama vatandaşlık yasasında yapılan reformla birlikte yeni düzenlemeye göre opsiyon mecburiyetinden muaf tutulması gereken kişiler, eski vatandaşlıklarını geri kazanmak üzere ilgili ülkenin yetkili makamlarına başvuruda bulundukları takdirde, Alman makamlarından Alman vatandaşlığına ilişkin haklarının saklı tutulmasına müsaade eden belge talep edebilirler (Beibehaltungsgenehmigung). Böylece eski düzenlemeye göre kaybettikleri vatandaşlıklarını, Alman vatandaşlığını da muhafaza ederek, geri kazanabilirler.

Aynı şekilde, eski yasaya göre sahip olduğu vatandaşlıklar arasında yaptığı seçim ile Alman vatandaşlığını kaybetmiş olan, ama yeni düzenlemeye göre opsiyon zorunluluğuna tabi olmaması gereken kişiler, müracaat yoluyla tekrar Alman vatandaşlığını edinebilirler.

Yeni seçme zorunluluğu 20 Aralık 2014 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir ve bu tarihe kadar seçme işlemini kesin olarak tamamlamamış kişiler için geçerlidir. Bu tarihte, seçmeye ilişkin işlemleri hâlen süren kişilerin durumu, yeni hukuka göre değerlendirilecektir. Bu sebeple, sadece yeni uygulamanın şartlarına göre seçme zorunluluğuna tabi olan kişiler, vatandaşlıkları arasında tercih yapmak zorunda kalacaklardır. Seçme zorunluluğuna ilişkin hukuki prosedürü açıklayıcı tebligat bu durumdaki kişilere yeniden gönderilmelidir.

5.3. Seçme Zorunluluğuna Tabi Olan Kişinin Üçüncü Ülke Vatandaşlığını Kaybettiğini Belgelemesi

Yasa gereği seçme zorunluluğuna tabi olan kişi, Alman vatandaşlığını seçtiğini açıkladığı takdirde, yabancı ülke vatandaşlığını kaybettiğini ispatlamak zorundadır. İlgili şahıs bu yükümlülüğünü kendine yapılan tebligattan itibaren iki yıl içerisinde yerine getirmedeği takdirde Alman vatandaşlığını otomatik olarak kaybeder. Bazı durumlarda hakların saklı tutulmasına müsaade eden ve mevcut vatandaşlığı muhafaza etme imkânı tanıyan belge (Beibehaltungsgenehmigung) vasıtasıyla, kişi mevcut vatandaşlığını kaybetmekten kurtulabilir.

6. Hakların Saklı Tutulmasına Müsaade Edilmesi Yoluyla Çoklu Vatandaşlık (Beibehaltungsgenehmigung)

Vatandaşlık hakkının saklı tutulmasına ilişkin onay, birden fazla ülkeye ait vatandaşlıklar arasında seçme hakkının kullanılması zorunluluğundan kişinin muaf tutulmasına ilişkin bir müsaadedir. Alman vatandaşlarının, üçüncü bir ülke vatandaşlığına müracaat etmek istemeleri hâlinde de, Alman vatandaşlığından çıkarılmamaları için, hakkın saklı tutulmasına ilişkin müsaade verilebilir. Çoklu vatandaşlıktan sakınma prensibine istisna olarak, vatandaşlık hakkının saklı tutulmasına ilişkin müsaade sürekli olarak çoklu vatandaşlığa imkân tanımaktadır.

6.1. Opsiyon Modeli'ne Tabi Olanlar İçin Düzenlenen Vatandaşlık Hakkının Saklı Tutulmasına İlişkin Belge (Vatandaşlık Yasası 29. Madde 4. Fıkra)

Aşağıdaki şartların yerine getirilmesi hâlinde, müracaat üzerine vatandaşlık haklarının saklı tutulmasına müsaade eden belge verilmek zorundadır. Resmî dairenin burada takdir yetkisi yoktur. Vatandaşlık haklarının saklı tutulmasına ilişkin belgenin düzenlenmesi için yapılacak müracaat, seçme zorunluluğuna ilişkin ihtarnamenin tebliğinden sonra en geç bir yıl içerisinde yapılmalıdır. Burada, hariç tutma süresi, ihtiyaten gerçekleşmiş olabilir. Yetkili daire, ilgili maddede sayılan aşağıdaki şartlardan sadece birinin gerçekleşmesi hâlinde, vatandaşlık haklarının saklı tutulmasına karar verecektir.

- Yabancı vatandaşlığın kaybını veya geri verilmesini imkânsızlaştıran, veya
- vatandaşlığın geri iadesini ya da kaybını tolere edilemeyecek (makul olmayan) şartlara bağlayan özel durumun (Härtefall) tezahür etmesi hâlinde Alman vatandaşlığına ilişkin hakların saklı tutulmasını müsaade eden belge düzenlenir.

Makul Olmayan Şartlar: Aşağıdaki hususlar, vatandaşlık haklarının saklı tutulmasına ilişkin müsaade edilmesinde, pratik olarak önemli rol oynamaktadır:

Yabancı ülke, kendi vatandaşının vatandaşlıktan çıkmasına müsaade etmiyorsa veya yabancı ülkenin hukuk sisteminde vatandaşlıktan çıkma düzenlenmemişse, vatandaşlık haklarının saklı tutulmasına ilişkin müsaade verilecektir.

İlgili şahsın vatandaşlığından çıkacağı ülke, vatandaşlıktan çıkmayı tolere edilemeyecek (makul olmayan) şartlara bağlıyorsa veya çıkma müracaatını makul süreler içerisinde neticelendirmiyorsa, çoklu vatandaşlığa müsaade edilir.

Yabancı vatandaşlığın kaybı nedeniyle, kişi açısından iktisadi ve mali sermayeye ilişkin önemli zararlar ortaya çıkacaksa, vatandaşlık haklarının saklı tutulmasına ilişkin müsaade verilir. Bu zararlar, miras hukukundan kaynaklanan sınırlamalar olabileceği gibi, vatandaşlık statüsüne bağlı ve vatandaşlıktan çıkma ile kaybolacak olan sosyal ve hukuki haklar da olabilir. Zararın önemli kabul edilebilmesi için, 10.225 EURO sınırının aşılması gerekir. Zararla ilgili olarak, somut ve mevcut hukuki durumlardan hareket edilmesi gerekir. Sadece, gelecekteki kariyer şansı, iş imkânları veya kâr beklentileri yeterli değildir.

Vatandaşlık Yasası'nın 12. maddesinde düzenlenmeyen bir sebepten ötürü hakları saklı tutmaya müsaade eden belgenin düzenlenmesi talep ediliyorsa, bu sebep, makulsüzlük ölçüsü açısından bu maddede düzenlenen durumlara eşit ve bunlarla kıyaslanabilir olmalıdır. Bu maddede sayılmayan ancak tolere edilemeyecek (makul olmayan) durumlar, örneğin ailevi ve eşler arasındaki bağlara ilişkin olabilir. (*)

- Yine bu belge, Vatandaşlık Yasası'nın 12. maddesinde sayılan durumların tezahür etmesi hâlinde düzenlenecektir.

(*) Ebeveynlerin, geldiği ülkenin tarihi, kültürü ve politik yaşantısı ile bağlarını koparmama isteği, önemli bir sebep değildir (Hailbronner, NVwZ 2013, 1311, 1318).

6.2. Başka Bir Devlet Vatandaşlığına Müracaat Eden Almanlar İçin Düzenlenen Vatandaşlık Hakkının Saklı Tutulmasına İlişkin Belge (Vatandaşlık Yasası 29. Madde 2. Fıkra)

Bu madde, hâlihazırda Alman vatandaşı olup ve buna ilave olarak başka bir ülke vatandaşlığını kazanmak isteyenlerle ilişkilidir. Burada, Alman vatandaşlığının nasıl kazanıldığı artık dikkate alınmaz. Bu durum, seçme zorunluluğuna bağlı olarak Alman vatandaşlığını kazananlara ve müracaat yoluyla Alman vatandaşlığına geçenlere, eski vatandaşlıklarını geri alma imkânı da sunar.

Yukarda izah edilen Opsiyon mükellefiyeti bulunanlar için verilen vatandaşlık haklarının saklı tutulmasına ilişkin müsaadeden farklı olarak, burada yetkili kurumun takdirinde olan bir durum vardır. Resmî kurum, kamu menfaatlerini ve özel menfaatleri değerlendirmekle sorumludur. Vatandaşlık hakkının saklı tutulmasına ilişkin müsaadenin verilmesinde, müracaat sahibinin özel menfaatleri, kamusal menfaat olan çoklu vatandaşlıktan sakınma prensibinden daha büyük öneme sahip olmalıdır. Yasanın 12. maddesinde sayılan ve birden fazla vatandaşlığa sahip olmanın istisnai durumlarını düzenleyen temel esaslar , bu değerlendirme çerçevesinde uygulanır.

Müracaat sahibi, edinmek için başvuracağı yabancı vatandaşlığın kazanılmasıyla önüne geçmek istediği önemli derecede zararları ileri sürmek ve ispatlamak zorundadır. İleri sürülen sebepler, kazanılacak yabancı vatandaşlığı ve Alman vatandaşlığının birlikte devamını haklı gösteren sebepler olmalıdır. Bu tür sebepler, vatandaşlık sorumluluklarının ve haklarının kaybını aşan ve müracaat sahibini oldukça zor duruma düşürecek ekonomik ve mali etkiler olabilir. Sadece iş imkânlarını kaybetme, sebep olarak yeterli değildir. Vatandaşlık durumuna bağlı olan, herhangi bir hak ve sosyal haklar, 10.225 EURO sınırını aşıyor olmalıdır. (*)

(*) Stuttgart İdare Mahkemesinin 08.12.2011 tarihli ve 11 K 2125/ 11 sayılı kararı, Münih İdare Mahkemesi 27.04.2009 tarih ve M 25 K 07.5742 kararları. Münster Yüksek İdare Mahkemesinin bir kararına göre, Vatandaşlık Yasası'nın 12. maddesinde sayılan şartlar, kişi sadece geçici olarak yabancı ülke vatandaşlığını elde etmek istiyorsa, yerine getirilmemiş sayılır. Bu durumda belirli şartlar dâhilinde, Alman vatandaşlığına ilişkin hakların saklı tutulduğuna dair belge de geçici olarak düzenlenebilir (18.08.2010 tarihli ve – 19 A 2607/07 sayılı karar).

Seçme Zorunluluğunda Bulunanlarla, Müracaat Yoluyla Alman Vatandaşlığını Edinenlerin Eski Vatandaşlıklarını Geri Kazanmaları

Örnek: Seçme zorunluluğuna (Opsiyon) tabi olan O, Türk ve Alman vatandaşlığına sahiptir. Seçme zorunluluğu çerçevesinde Alman vatandaşlığı için kararını vermiş ve bunun sonucu olarak Türk vatandaşlığını kaybetmiştir. O, bu kararı verdikten yıllar sonra, Alman vatandaşlığını kaybetmeden tekrar Türk vatandaşlığını almak istemektedir.

Vatandaşlık yasasının 25. maddesi 2. fıkrasına göre, müracaat sahibi, Alman vatandaşlığını muhafaza ederek yabancı bir vatandaşlığı edinmek istiyorsa, Alman vatandaşlığının muhafazasını haklı kılacak kişisel menfaatler öne sürebilmelidir. Ancak genelde, seçme zorunluluğuna tabi olan veya müracaatla vatandaşlığa alınmış olup eski vatandaşlığını geri edinmek isteyen kişi, bu sebepleri zaten seçme zorunluluğu prosedüründe veya müracaat yoluyla vatandaşlığa alınmada göstermiş olur. Vatandaşlığa müracaat yoluyla alınan biri, bu prosedür esnasında, eski vatandaşlığını muhafaza edebilmek için yasanın 12. maddesi çerçevesinde sebepler öne sürmüştü ve bu sebepler reddedilmişlerse, sonradan aynı sebepler bu sefer Alman vatandaşlığını muhafaza ve hakların saklanması için belgeyi elde edebilmek için ileri sürülemez. Artık yeni ve geçerli sebepler öne sürülmelidir.

Sonradan ortaya çıkan yeni durumlar, bilhassa sürekli olarak veya dönemsel olarak ikametgâhın vatandaşlığı geri alınmak istenen ülkeye aktarılması, eski vatandaşlığın geri alınmasında özel sebepler olarak kabul edilebilir. Böylesi durumlar değerlendirmede çoklu vatandaşlığın önlenmesi prensibinden ağır gelebilir. Ancak, öğrencilik veya ticari ilişkilerden dolayı geçici ikametgâh değişiklikleri sebep olarak yeterli değildir.

ALMAN VATANDAŞLIĞININ KAYBI

Alman Vatandaşlığının Kaybı

Alman anayasasının 16. maddesi 1. fıkrası 1. cümlesinde, vatandaşlığın kişinin elinden alınamayacağı hükme bağlanmıştır. İlgili madde, vatandaşlığın kaybının ancak yasal bir düzenleme ile yapılabileceğini ve bu kaybın ilgilinin rızası hilafına sadece ilgili vatansız kalmayacaksa uygulanabileceğini düzenler.

Vatandaşlığın Kaybına Yol Açan Sebepler (Vatandaşlık Yasası 17. Madde ve Sonrası)

1. Müracaat Yoluyla Vatandaşlıktan Çıkma (Vatandaşlık Yasası 18. – 24. Madde)

Vatandaşlık Yasası'nın 18. maddesine göre, Alman vatandaşı olan biri, yabancı bir ülke vatandaşlığını alacaksa ve ona ilgili makamlardan vatandaşlığın verileceği garanti edilmişse, müracaat üzerine Alman vatandaşlığından çıkarılır. Alman vatandaşlığından çıkma ile, geçici olarak bir vatansızlık durumu tezahür edebileceği için, ilgilinin yabancı ülke hukukuna göre vatandaşlığa alınacağına dair, yabancı ülkenin yetkili makamlarınca verilmiş bağlayıcı bir belge gereklidir. Vatandaşlık yasasının 23. maddesine göre, vatandaşlıktan çıkma, ilgili idari makamın vereceği çıkma belgesinin teslim edildiği anda gerçekleşir.

Eğer vatandaşlıktan çıkan şahsın, kendisine çıkma belgesinin teslim edildiği andan itibaren bir yıl içerisinde söz konusu yabancı vatandaşlığa alınması gerçekleşmezse, çıkma kararının fesih etkisi devreye girer. Çıkarma kararı ancak yabancı vatandaşlığın belirtilen bu süre içerisinde kazanılması hâlinde kesin olarak hüküm ifade eder. Aksi hâlde, çıkarma kararı geri alınır ve vatandaşlıktan çıkma gerçekleşmez.

Belirli kişi grupları için çıkma müsaadesi verilmez. İlgili maddenin hükmüne göre bu şahıs grupları şunlardır:

- Hizmet ve görev süreleri devam ettiği sürece memur, hâkim, federal ordu askerleri ve diğer kamu kurumlarında hizmet veren sair kişiler vatandaşlıktan çıkarılmaz. Bunun istisnası, gönüllü olarak hizmet veren kişilerdir.
- Askerî yükümlülük altında bulunanların, Savunma Bakanlığı veya bakanlık tarafından belirlenen ilgili makam tarafından, şahsın vatandaşlıktan çıkmasında bir sakınca bulunmadığına dair açıklama yapılincaya kadar, vatandaşlıktan çıkmalarına müsaade edilmez.

Vatandaşlık Yasası'nın 18'den 22. maddesine kadar olan şartlar gerçekleşirse, talep hâlinde vatandaşlıktan çıkmaya ilişkin yasal hak mevcuttur.

Velayet ya da vesayet altında bulunan Alman vatandaşlarının vatandaşlıktan çıkmalarına ilişkin müracaatları, kanuni temsilcileri vasıtasıyla ve Alman Aile Mahkemesinin müsaade etmesi ile gerçekleşir. Çocuğun velayetini uhdesinde bulunduran ana veya babanın, kendi şahısları için yaptıkları vatandaşlıktan çıkma başvurusu ile birlikte çocukları için de eşzamanlı yapacakları vatandaşlıktan çıkma müracaatında aile mahkemesinin müsaadesi aranmaz.

2. Yabancı Ülke Vatandaşlığının Kazanılması Hâlinde Vatandaşlığın Kaybettirilmesi (Vatandaşlık Yasası 25. Madde)

Eğer bir Alman yaptığı müracaat üzerine veya kanuni temsilcisinin müracaatı üzerine, yabancı bir ülke vatandaşlığını kazanmışsa, Alman vatandaşlığını kaybeder. Müracaat, ilgili şahsın serbest iradesi ile gerçekleşmiş olmalıdır. Eğer kazanılan yabancı ülke vatandaşlığı, AB üyesi olan bir ülkenin veya İsviçre'nin vatandaşlığı ise, istisna olarak Alman vatandaşlığı kaybedilmez. Aynı şekilde, Almanya'nın devlet olarak yapmış olduğu uluslararası anlaşmalar böyle bir hak tanıdığı takdirde istisna olarak Alman vatandaşlığı kaybettirilmez. Bu istisnai durumlara ek olarak, eğer müracaat sahibi yabancı ülke vatandaşlığını kazanmadan önce, yazılı olarak Alman vatandaşlık hakkının saklı tutulmasının müsaadesini almışsa (Beibehaltungsgenehmigung), vatandaşlığı kaybettirilmez.

Bu tür belgelerin verilmesi, ilgili kurumun takdirindedir. Eğer müracaat sahibi yabancı bir ülke vatandaşlığını almak istiyorsa, ortaya çıkacak zararları engellemek veya ortadan kaldırmak için, ona vatandaşlık haklarının saklı tutulduğuna dair belge verilebilir. Resmî daire bu işlemi yaparken kamusal menfaatlerle özel menfaatleri tartıp değerlendirmelidir. Mutat ikametgâhı Almanya dışında bulunan kişiler için, yurt dışı temsilcilikleri görevlidir. İlgili şahıs, Almanya ile hâlen irtibatı olduğunu ve irtibatını sürdüreceğini inandırıcı bir şekilde Almanya'nın yurt dışı temsilciliği nezdinde ortaya koymalıdır.

3. Vatandaşlıktan Feragat (Vatandaşlık Yasası 26. Madde)

Bir Alman, birden fazla devletin vatandaşlığına sahipse, Alman vatandaşlığından feragat edebilir. Feragat beyanı yazılı olarak yapılmalıdır. Geçerli olabilmesi için, yetkili resmî daire tarafından çıkma belgesi düzenlenmelidir.

Yasanın 22. maddesi hükmünde belirtilen şartlar yerine getirilmediğinden dolayı çıkma belgesi verilemiyorsa, vatandaşlıktan çıkmaya müsaade edilmemiş demektir. Bu duruma istisna olarak,

- vatandaşlıktan feragat eden şahıs 10 yıldan beri, mutat olarak yurt dışında yaşıyorsa, veya
- vatandaşlık yasasının ilgili maddesine göre askerlik yükümlüsü olarak, vatandaşlığına sahip olduğu ülkelerden birinde askerliğini yapmışsa, çıkmaya müsaade edilmelidir.

Vatandaşlıktan feragat, yetkili resmî daire tarafından hazırlanan feragatnamenin, ilgiliye teslim edilmesiyle gerçekleşir.

Reşit olmayan kişi için feragat beyanı veli vasıtasıyla belirtilmeli ve Aile Mahkemesi tarafından onaylanmalıdır. Velilerden birinin kendisi için de vatandaşlıktan feragat beyan etmiş olması ve çocuğu için de vatandaşlıktan eşzamanlı feragat etmesi durumunda, Aile Mahkemesinin onay şartı aranmaz.

4. Alman Vatandaşı Çocuğun Yabancı Tarafından Tanınmasıyla Vatandaşlığın Kaybı (Vatandaşlık Yasası 27. Madde)

Reşit olmayan çocuğun, bir yabancı tarafından Alman hukuku açısından da geçerli olacak şekilde babalığın tanınması yoluyla evlat olarak kabul edilmesi hâlinde, çocuk yabancı ülke vatandaşlığını kazanıyorsa, Alman vatandaşlığını kaybeder.

5. Yabancı Devletin Ordularına veya Dengi Silahlı Kuvvetlerine Giren Kişinin Vatandaşlığının Kaybı (Vatandaşlık Yasası 28. Madde)

Bir Alman, Federal Savunma Bakanlığının izni olmaksızın, gönüllü olarak vatandaşı olduğu yabancı bir ülkenin ordusunda veya dengi silahlı kuvvetlerinde görev alırsa, Alman vatandaşlığını kaybeder. Eğer kanuni bir yükümlülüğünden dolayı yabancı bir orduda veya dengi silahlı kuvvetlerde görev alındıysa, bu hizmet gönüllü bir hizmet sayılmaz ve Alman vatandaşlığının kaybına sebep olmaz.

Eğer ikili devlet anlaşması çerçevesinde, kişinin bu yabancı devletin ordusunda görev alma hakkı varsa, yine Alman vatandaşlığını kaybetmez.

6. Seçme Zorunluluğuna Tabi Olan Kişinin Beyanla Vatandaşlığının Kaybı (Vatandaşlık Yasası 29. Madde)

Opsiyon zorunluluğu bağlamında seçme mecburiyetine tabi olan kişi, seçim hakkını yabancı ülke vatandaşlığından yana kullandığı takdirde, Alman vatandaşlığını kaybeder. Buna istisna olarak hakların saklı tutulmasına müsaade belgesi alınması durumunda Alman vatandaşlığı kaybedilmez.

7. Hukuka Aykırı Bir İdari İşlemin Geri Alınmasıyla Vatandaşlığın Kaybı (Vatandaşlık Yasası 35. Madde)

Hukuka aykırı bir vatandaşlığa alınma işlemi gerçekleşmişse veya hukuka aykırı bir şekilde vatandaşlık haklarının saklı tutulmasına ilişkin belge düzenlenmişse, böyle edinilen vatandaşlık, sadece idari işlemin gerçekleştirilmesi esnasında, kasıtlı olarak hileye, tehdide veya rüşvete başvurulması, kasıtlı olarak doğru olmayan veya eksik beyanlarda bulunulması ve bu davranışın idari kararın alınmasına etki etmiş olması durumunda kaybedilir. Aksi takdirde idari işlemin hukuka aykırı olmasına rağmen vatandaşlık geri alınamaz. Sonuca etki etmeyen sahte beyan, karar anında doğrusu bilinseydi dahi farklı bir kararın alınmasını sağlamayacak olan beyandır. Yetkili merci bu kararı takdir yetkisi kapsamında verir. Geri alma işlemi geçmişe etkili bir şekilde gerçekleşir, yani kişi hiç Alman vatandaşlığını elde etmemiş sayılır.

Vatandaşlığın bu şekilde kaybedilmesine, kişinin vatandaşlıksız kalma durumu dahi engel teşkil etmez. Alman anayasasının 16. maddesince genel bir ilke olarak tanınan vatandaşlıksız bırakmama

ilkesi, bu durumda geçerli sayılmaz. Geri alma işlemi için beş yıllık zaman aşımı süresi vardır. Müracaat yoluyla vatandaşlığa alınmanın gerçekleşmesi veya vatandaşlık haklarının saklı tutulduğuna dair belgenin düzenlenmesinden itibaren beş yıl geçtikten sonra, geri alma işlemi yapılamaz. Resmî dairenin durumu bilmesinin önemi yoktur. Bunun doğurduğu sonuç şudur: Vatandaşlığı hile, tehdit veya yanlış beyan gibi yollarla elde eden kişinin bu davranışı hakkında yetkili merci beş sene içinde harekete geçmez ise, bu süre geçtikten sonra söz konusu davranıştan yetkililerin haberi olsa dahi vatandaşlık geri alınamaz.

Bu kanun kapsamında gerçekleşen geri alma işlemi, idari işlemin hukukiliği açısından üçüncü kişileri de etkiliyorsa, her ilgili şahıs açısından, bağımsız olarak takdiren karar verilmesi gerekir. Yasanın ilgili maddesi, üçüncü kişinin bilhassa idari işlemin gerçekleşmesinde, kasıtlı olarak hileye, tehdide, rüşvete veya doğru olmayan veya eksik olan beyanlarda bulunmaya başvurup başvurmadığının değerlendirilmesi gerektiğini düzenlemektedir.

Alman Vatandaşlığının Kaybının Sonuçları

Alman vatandaşlığının kaybıyla, daha önce Alman olan, artık hukuken yabancı statüsündedir. Vatandaşlığın kaybıyla kişi Alman vatandaşlarına tanınan haklardan yararlanamaz. Eğer memur veya hâkim ise, görevden el çektirilmesi gerekir. Almanlara verilen kimlik ve pasaport gibi evraklar, vatandaşlığın kaybindan sonra Alman makamlarına geri teslim edilmek zorundadır.

Bu durumda olan kişilerin, ayrıca Almanya'da kalabilmek için, ikametgâh tezkeresine ihtiyaçları vardır. Bunun için, vatandaşlığın kaybindan itibaren en geç altı ay içerisinde ilgili makama müracaatta bulunulmalıdır. Nihayetinde, tekrar Alman vatandaşlığına alınma imkânı bulunmaktadır.

DEUTSCHE STAATSBÜRGERSCHAFT

ERWERB DER DEUTSCHEN STAATSANGEHÖRIGKEIT

Die Rechtsgrundlagen des Staatsangehörigkeitsrechts

Das moderne Staatsangehörigkeitsrecht Deutschlands hat seine Wurzeln im Reichs- und Staatsangehörigkeitsgesetz (RuStAG) vom 22. Juli 1913 (in Kraft getreten am 1. Januar 1914). Im Jahre 2000 wurde dieses Gesetz dann in seinen bis heute fortwährenden Namen Staatsangehörigkeitsgesetz (StAG) umbenannt. Um eine einheitliche Anwendung dieses Gesetzes zu gewährleisten, hat das Bundesministerium des Innern von seinem Recht in Art. 84 Abs. 2 GG Gebrauch gemacht und vorläufige Anwendungshinweise erlassen, die für die Behörden Auslegungstützen bietet.

Erwerb der deutschen Staatsangehörigkeit

Aus den einfachgesetzlichen Vorschriften lässt sich ableiten, was den Kern der Staatsangehörigkeit bildet (Zugehörigkeit zum deutschen Staat) und wie diese erworben wird. Der Erwerb fußt auf dem Abstammungs- (jus sanguinis) und dem Territorialitätsprinzip (jus soli) sowie der Möglichkeit, infolge eines Antrags unter bestimmten Voraussetzungen mittels eines Verwaltungsaktes in die Staatsangehörigkeit aufgenommen zu werden („Einbürgerung“).

Erwerb der Staatsangehörigkeit durch Geburt

1. Abstammungsprinzip (jus sanguinis)

Nach § 4 Abs. 1 S. 1 StAG erhält ein Kind, das über ein Elternteil mit deutscher Staatsangehörigkeit verfügt, mit Geburt automatisch ebenfalls die deutsche Staatsangehörigkeit (Erwerbsgrund der Abstammung). Es spielt dabei keine Rolle, ob dieses Elternteil selbst Doppel- oder Mehrstaatler ist (z.B. Deutsch-Türke). Der Erwerb der Staatsangehörigkeit durch Abstammung hat den Vorteil, dass ungeachtet dessen, ob eine Mehrstaatigkeit eingetreten ist oder nicht, die deutsche Staatsangehörigkeit auf Dauer verliehen wird. Das Kind wird nicht der Pflicht unterworfen, sich in späteren Jahren zwischen der einen oder anderen Staatsangehörigkeit entscheiden zu müssen.

Beispiel: Mutter M besitzt sowohl die deutsche als auch die türkische Staatsangehörigkeit, während Vater V nur einen türkischen Pass hat. Das gemeinsame Kind K erwirbt mit der Geburt automatisch beide Staatsangehörigkeiten – es entsteht Mehrstaatigkeit.

Mutter des Kindes ist nach deutschem Recht die Frau, die es geboren hat. Vater ist der, der entweder zum Zeitpunkt der Geburt mit der Mutter verheiratet war, die Vaterschaft formell anerkannt hat oder dessen Vaterschaft gerichtlich festgestellt worden ist (§ 1592 BGB).

Handelt es sich bei dem einzigen deutschen Elternteil um den geschiedenen Vater, ist eine Vaterschaftsfeststellung vor Ablauf des 23. Lebensjahres des Kindes erforderlich. Für die Wahrung dieser Frist genügt die Antragstellung oder die Einleitung des Vaterschaftsfeststellungsverfahrens. Auch wenn das vor dem Ablauf des 23. Lebensjahres eingeleitete Verfahren erst nach dieser Frist beendet wird, wurde die Frist bewahrt. Die Möglichkeit der Anerkennung der Vaterschaft hat nicht die biologische Vaterschaft als Bezugspunkt. Das hat zur Folge, dass das Kind die Staatsangehörigkeit über das Abstammungsprinzip durch bloß formellen Anerkennungsakt erlangen kann. Das jus-sanguinis-Prinzip wird von Rechts wegen um eine formelle Anerkennung ohne biologischen Bezug erweitert.

Die Vaterschaft kann allerdings aus einem der in § 1600 BGB genannten Gründe angefochten, also bestritten werden (insbesondere wegen des Missbrauchs der Vaterschaftsanerkennung). Eine erfolgreiche Anfechtung führt zum rückwirkenden Wegfall der deutschen Staatsangehörigkeit des Kindes, wenn dieses noch nicht das fünfte Lebensjahr vollendet hat (§ 17 Abs. 3 S. 1, 3. Var. i. V. m. Abs. 2 StAG). Diese altersbedingte Begünstigung für Kinder über fünf Jahren findet aber keine Anwendung, wenn die Anfechtung durch die zuständige Behörde wegen eines Missbrauchs der Vaterschaftsanerkennung erfolgt ist. Bei einem solchen Missbrauch der Vaterschaftsanerkennung zum Zwecke des Staatsangehörigkeitserwerbs kann die Staatsangehörigkeit also auch bei Personen über fünf Jahren wieder entfallen.

Beispiel: V, deutscher Staatsangehöriger, erkennt die Vaterschaft des 7-jährigen Kindes K an, dessen Mutter M türkische Staatsangehörige ist. Dadurch erwirbt K durch Abstammung neben seiner türkischen auch die deutsche Staatsangehörigkeit. V und M waren zum Zeitpunkt der Geburt des K nicht verheiratet; vielmehr haben sie sich erst neulich kennengelernt. Durch die Anerkennung bezwecken V und M, einerseits dem K zur deutschen Staatsangehörigkeit zu verhelfen, andererseits für M eine Aufenthaltsgenehmigung in Deutschland zu erwirken. Die zuständige Behörde erlangt Kenntnis von diesen Umständen und ficht die Vaterschaft wegen Missbrauchs an. Das hat zur Folge, dass die deutsche Staatsangehörigkeit des K rückwirkend entfällt. Dass K schon über fünf Jahre alt ist, spielt keine Rolle, weil die Altersbegünstigung für ihn nicht gilt. Es liegt nämlich ein Missbrauchsfall vor.

Wenn ein Kind, das durch die Anerkennung der Vaterschaft und damit durch das Abstammungsprinzip deutscher Staatsangehöriger geworden ist, zwischenzeitlich die deutsche Staatsangehörigkeit bereits beispielsweise durch Einbürgerung erlangt hat, wird die Einbürgerung unwirksam. Der Erwerbsgrund der Abstammung genießt Vorrang.

Findelkinder: Kinder, die im Inland aufgefunden werden, gelten bis zum Beweis des Gegenteils als Kind eines Deutschen. Diese Fiktion hat zur Folge, dass sie kraft Abstammung die deutsche Staatsangehörigkeit erwerben. Für den Nachweis der nichtdeutschen Staatsangehörigkeit der Eltern des Findelkindes reicht es nicht aus, dass lediglich eine Wahrscheinlichkeitserschütterung stattfindet. Vielmehr muss die gesetzlich angeordnete Fiktion gegenteilig umfassend bewiesen werden.

2. Territorialitäts - bzw. Geburtsortsprinzip (jus soli)

Ist kein Elternteil deutscher Staatsbürger, kann der Erwerbsgrund der deutschen Staatsangehörigkeit auch im Territorialitäts- bzw. Geburtsortsprinzip liegen. § 4 Abs. 3 S. 1 StAG ist am 01.01.2000 in Kraft getreten und gilt nur für Personen, die nach diesem Zeitpunkt auf dem Bundesgebiet geboren wurden und die übrigen Voraussetzungen erfüllen. Die Übergangsregelung des § 40b StAG für Personen bis zum Geburtsjahrgang 1990 erforderte eine Antragstellung des Betroffenen bis Ende des Jahres 2000.

Eine Person erwirbt die deutsche Staatsangehörigkeit, wenn

- sie im Inland geboren wurde,
- ein Elternteil mindestens seit acht Jahren rechtmäßig seinen gewöhnlichen Aufenthalt im Inland hat und
- das gleiche Elternteil ein unbefristetes Aufenthaltsrecht hat. (*)

(*) Für Staatsangehörige der Schweiz oder dessen Familienangehörige kann statt des unbefristeten Aufenthaltsrechts auch eine Aufenthaltserlaubnis auf Grund des Abkommens über die Freizügigkeit vom 21. Juni 1999 zwischen der Europäischen Gemeinschaft und ihren Mitgliedstaaten einerseits und der Schweizerischen Eidgenossenschaft andererseits vorgelegt werden.

Es muss Personenidentität zwischen dem Elternteil, das seit mindestens acht Jahren seinen gewöhnlichen Aufenthalt in Deutschland hat, und demjenigen, das über ein unbefristetes Aufenthaltsrecht verfügt, vorliegen. Zum Inland zählen auch Geburten in Schiffen oder auf Flugzeugen, die berechtigt sind, die Bundesflagge oder ein Staatszugehörigkeitssymbol der Bundesrepublik Deutschland zu führen. Im Unterschied zum Abstammungsprinzip unterliegen Personen, die die deutsche Staatsbürgerschaft im Wege des Territorialitätsprinzips erlangen, grundsätzlich der Optionspflicht, wenn eine Mehrstaatigkeit entstanden ist. (*)

Beispiel: Das Kind K ist 2015 auf deutschem Staatsboden geboren. Seine Eltern M und V, beide türkische Staatsangehörige, leben seit 2006 mit unbefristetem Aufenthaltsrecht in Deutschland. K bekommt mit der Geburt zusätzlich zu seiner durch Abstammung erlangten türkischen Staatsangehörigkeit auch die deutsche.

Gewöhnlicher Aufenthalt im Inland: Der Begriff des gewöhnlichen Aufenthalts umschreibt den nicht nur vorübergehenden und auf unabsehbare Zeit andauernden Verbleib in Deutschland. Es wird durch Wertung ermittelt, wo der tatsächliche Mittelpunkt der Lebensführung liegt. Es muss ein innerer Wille für den Aufenthalt an diesem Ort vorliegen. Das jeweilige Elternteil muss in diesem Sinne mindestens acht Jahre lang bis zur Geburt des Kindes seinen Lebensmittelpunkt in Deutschland haben. Dabei handelt es sich nicht um eine Summe aus vereinzelten Zeitabschnitten, sondern um eine zusammenhängende Zeitspanne. Bei länger als sechs Monate dauernden Auslandsaufenthalten liegt keine zusammenhängende Zeitspanne mehr vor (§ 12b Abs. 1 StAG).

(*) „Optionspflicht“ bedeutet, dass Personen, die die deutsche Staatsangehörigkeit durch die Geburt im Inland erlangt haben, gleichzeitig aber auch die Staatsangehörigkeit eines Nicht-EU-Staates besitzen, sich mit der Volljährigkeit zwischen ihren Staatsangehörigkeiten entscheiden müssen.

Unbefristetes Aufenthaltsrecht: Nicht-EU-Bürger (Drittstaatsangehörige) müssen entweder eine Niederlassungserlaubnis (§ 9 AufenthG) oder ein Daueraufenthaltsrecht-EU (§ 9a AufenthG) besitzen. Wenn das Aufenthaltsrecht mit Wirkung für die Vergangenheit entzogen wird, entfällt für das Kind auch die Grundlage des Erwerbs der Staatsangehörigkeit.

Erwerb der Staatsangehörigkeit durch Einbürgerung

Die Staatsangehörigkeit kann, wenn nicht schon durch Geburt nach den o.g. Prinzipien, auch durch Einbürgerung erworben werden. Es wird zwischen der Anspruchs- und Ermessenseinbürgerung sowie der erleichterten Einbürgerung für Ehegatten und Lebenspartner unterschieden.

1. Anspruchseinbürgerung (§ 10 StAG)

Erfüllt der Einbürgerungswillige die gesetzlichen Voraussetzungen, hat er einen gebundenen Anspruch auf Einbürgerung. Das bedeutet, dass die Behörde den Antrag auf Einbürgerung in diesem Falle nicht ablehnen darf und ihm zwingend entsprechen muss.

Der Anspruch auf Einbürgerung entsteht, wenn die folgenden Voraussetzungen vorliegen:

- gewöhnlicher Aufenthalt ununterbrochen seit acht Jahren im Inland (bei besonderen Integrationsleistungen sechs Jahre, bei einer erfolgreichen Teilnahme an einem Integrationskurs sieben Jahre)

„Besondere Integrationsleistungen“ sind zum Beispiel ausreichende Sprachkenntnisse auf dem Niveau B 2 oder ein besonderes ehrenamtliches Engagement bei einer gemeinnützigen Organisation oder einem Verein.

Verkürzung der Aufenthaltszeiten im Inland bei Ehegatten und Kindern: Ehegatten und minderjährige Kinder können miteingebürgert werden, selbst wenn sie die acht-Jahres-Frist nicht erfüllen. In der Praxis wird bei Ehegatten ein vierjähriger Inlandsaufenthalt vorausgesetzt, bei Kindern über sechs Jahren ein dreijähriger Inlandsaufenthalt. Ist das Kind jünger als sechs Jahre, soll es die Hälfte seines Lebens in Deutschland verbracht haben. Im Übrigen müssen sie aber den restlichen Anforderungen genügen. Eine Miteinbürgerung kann auch zeitlich später beantragt werden.

- unbefristetes Aufenthaltsrecht
- Bekenntnis zur freiheitlichen demokratischen Grundordnung des Grundgesetzes sowie die Erklärung, keine Bestrebungen insbesondere gegen die freiheitliche demokratische Grundordnung zu verfolgen

Bei einem Ausländer, der das 16. Lebensjahr noch nicht vollendet hat oder geschäftsunfähig ist, werden das Bekenntnis zur freiheitlichen demokratischen Grundordnung des Grundgesetzes und die Erklärung, keine entgegenstehenden Bestrebungen zu verfolgen oder verfolgt zu haben, nicht vorausgesetzt.

- Falls derartige Bestrebungen in der Vergangenheit vorlagen, ist eine Glaubhaftmachung der Abkehr erforderlich.

- Gesicherter Lebensunterhalt für den Einbürgerungsbewerber selbst und seine Angehörigen sowie keine selbst zu vertretende Inanspruchnahme von Sozialhilfe oder „Hartz IV“.

Lebensunterhalt: In der Praxis wird für den gesicherten Lebensunterhalt eine Prognoseentscheidung getroffen. Es reicht nicht, wenn der Antragsteller lediglich zum Zeitpunkt der Antragstellung erwerbstätig ist. Vielmehr muss vorhersehbar sein, dass er auch künftig für einen überschaubaren Zeitraum nicht in die Erwerbslosigkeit gerät.(*). Die Entscheidung wird unter Einrechnung etwaiger Kindergeldansprüche getroffen.(**)

Beispiele (frei nach VG Stuttgart, Urt. v. 15.08.2013 – 11 K 3272/12 und VG Düsseldorf, Gerichtsbescheid v. 07.02.2011 – 8 K 7215/09): Auszubildender A hatte im Abitur sehr gute Schulleistungen erzielt. Diese konnte er in den ersten zwei Jahren seiner Ausbildung ununterbrochen fortsetzen. Sodann stellte er einen Einbürgerungsantrag. – Im Hinblick auf die erfolgreiche Schul- und die gegenwärtige Berufsausbildung kann die Nachhaltigkeit/positive Prognose bejaht werden. Die Ausbildungsvergütung ist ausreichend.

Arbeitnehmer A hat eine wechselhafte Erwerbslaufbahn hinter sich. Er musste häufig den Betrieb wechseln, nie bekam er eine feste Anstellung. Auch sein derzeitiger Arbeitsplatz ist nicht sicher – er befindet sich in der Probezeit. – Bei kurzen Kündigungsfristen sowie Arbeitnehmern, die sich noch in der Probezeit befinden, kann eine positive Prognose nicht erfolgen. Auch die frühere Erwerbskarriere spricht gegen eine solche Annahme.

(*) VG Stuttgart, Urt. v. 19.07.2012 – 11 K 9/12.

(**) VG Stuttgart, Urt. v. 15.08.2013 – 11 K 3272/12.

Vertretenmüssen: Bei Inanspruchnahme von Sozialleistungen kann die Einbürgerung nur dann versagt werden, wenn der Antragsteller selbst für diesen Umstand verantwortlich ist. Dafür muss das Verhalten des Verantwortlichen für die Verursachung oder Herbeiführung des Umstandes, der zur Inanspruchnahme von Sozialleistungen geführt hat, maßgeblich und prägend sein.(*). Der Antragsteller hat den Bezug von Sozialhilfe insbesondere dann nicht zu vertreten, wenn er gesundheits-, betriebs- oder konjunkturbedingt gekündigt wurde und der Antragsteller sich um einen neuen Arbeitsplatz bemüht hat. Auch familiäre Gründe wie die Betreuung eines Kindes können als Rechtfertigung für Arbeitslosigkeit dienen.

Beispiel (frei nach OVG NRW, Urt. v. 24.07.2013 – 19 A 1974/11): Arbeitnehmer A ist arbeitslos geworden. Obwohl er weiterhin erwerbsfähig ist, hat er keine Anstrengungen vorgenommen, um eine neue Arbeit zu finden. Auch die ihm vom Arbeitsamt angebotenen zumutbaren Arbeitsstellen hat er nicht angenommen. – Erwerbslose haben die Pflicht, an allen Maßnahmen zur Eingliederung in die Arbeit mitzuwirken und angebotene und zumutbare Arbeitsgelegenheiten zu übernehmen. Der Einbürgerungsbewerber hat einen Sozialleistungsbezug zu vertreten, wenn er in den vergangenen acht Jahren diese Pflicht nicht erfüllt hat und dadurch die fortlaufende Inanspruchnahme von Sozialleistungen verursacht. Deshalb hat A in diesem Beispielsfall den Bezug von Sozialleistungen zu vertreten. (**)

- Aufgabe oder Verlust der bisherigen Staatsangehörigkeit

(*) BVerwG, Urt. v. 19.02.2009 – 5 C 22/08.

(**) Darüber hinaus besteht auch eine Obliegenheit, durch Einsatz der eigenen Arbeitskraft langfristig die eigene Altersversorgung sicherzustellen. Verstößt der Antragsteller dagegen und ist dadurch zu erwarten, dass er im Alter Sozialleistungen empfangen wird, kann die Prognoseentscheidung negativ ausfallen. Eine solche Erwägung hinsichtlich der Altersversorgung wird aber nur bei älteren Antragstellern vorgenommen (BVerwG, Urt. v. 19.02.2009 – 5 C 22/08).

Hinnahme der Mehrstaatigkeit: Gründe für das Behaltendürfen der ausländischen Staatsangehörigkeit (§ 12 StAG) werden bei der Anspruchseinbürgerung von der Behörde mitgeprüft. Danach wird vom Erfordernis, für die Einbürgerung die bisherige Staatsangehörigkeit aufgeben oder verlieren zu müssen, abgesehen, wenn die Aufgabe oder der Verlust nur unter besonders schwierigen Bedingungen möglich ist. Das Gesetz zählt beispielhaft einige Situationen auf, in denen eine solche Schwierigkeit anzunehmen ist, etwa wenn das Recht des ausländischen Staates das Ausscheiden aus dessen Staatsangehörigkeit nicht vorsieht, regelmäßig verweigert oder mit unzumutbaren Bedingungen verknüpft. Für EU-Ausländer und Schweizer gilt, dass sie bei der Einbürgerung in Deutschland ihre bisherige Staatsangehörigkeit nicht aufgeben oder verlieren müssen.

- keine Verurteilung wegen einer Straftat, wobei auch ausländische Verurteilungen berücksichtigt werden
- ausreichende Kenntnisse der deutschen Sprache (Mindestniveau B 1 des Gemeinsamen Europäischen Referenzrahmens für Sprachen) in mündlicher und schriftlicher Form

Vom Erfordernis eines Sprachzertifikats kann in folgenden Fällen abgesehen werden:

- vier Jahre eine deutschsprachige Schule mit Erfolg (Versetzung in die nächsthöhere Klasse) besucht, oder
- einen Hauptschulabschluss oder einen anderen wenigstens gleichwertigen Abschluss erworben, oder
- in die zehnte Klasse einer weiterführenden deutschsprachigen Schule (Real- oder Gesamtschule oder Gymnasium) versetzt worden, oder
- ein Studium an einer deutschsprachigen Hochschule oder Fachhochschule oder eine deutsche Berufsausbildung erfolgreich abgeschlossen

Bei einem Minderjährigen, der zum Zeitpunkt der Einbürgerung das 16. Lebensjahr noch nicht vollendet hat, reicht eine altersgemäße Sprachentwicklung aus, um dem Spracherfordernis zu genügen.

Antragsteller ist krankheits- oder altersbedingt vermindert leistungsfähig: Von dem Erfordernis ausreichender Sprachkenntnisse sowie der Kenntnisse über die Rechts- und Gesellschaftsordnung und der Lebensverhältnisse in Deutschland wird gänzlich abgesehen, wenn der Ausländer sie wegen einer körperlichen, geistigen oder seelischen Krankheit oder Behinderung oder altersbedingt nicht erfüllen kann. In solch einem Zusammenhang werden auch keine abgestuften Sprachkenntnisse oder staatsbürgerlichen Kenntnisse verlangt. Dabei werden aber nur solche Krankheiten berücksichtigt, die den Betroffenen am Wissenserwerb hindern, insbesondere die Unfähigkeit, sich mündlich oder schriftlich zu artikulieren sowie angeborene oder erworbene Formen geistiger Behinderung oder altersbedingte Beeinträchtigungen. Ist das Hindernis nicht offensichtlich, muss ein ärztliches Attest vorgelegt werden.

Beispiel (frei nach BVerwG, Urt. v. 05.06.2014 – 10 C 2/14; OVG Münster, Beschl v. 22.01.2013 – 19 A 364/10): Die 71 Jahre alte Antragstellerin A ist altersbedingt nicht mehr in der Lage, Deutschkenntnisse zu erwerben. Obwohl sie ansonsten alle Voraussetzungen für eine Einbürgerung erfüllt, verweigert die zuständige Behörde die Einbürgerung mit dem Hinweis darauf, dass sie es in jungen Jahren versäumt habe, die Sprache zu erlernen. Dies müsse sie sich nun zurechnen lassen. – Es ist höchstinstanzlich entschieden, dass es für die Beurteilung der Sprachkenntnisse bzw. des Vorliegens eines Ausnahmezustandes (Alter, Krankheit etc.) auf den Zeitpunkt der Antragstellung ankommt. Frühere Versäumnisse sind irrelevant. A muss eingebürgert werden. Einer 71 Jahre alten Antragstellerin kann nicht unterstellt werden, noch leistungsfähig zu sein.

Es reicht zwar nicht aus, ohne weitere Umstände nur das Alter als Argument für ein Leistungshindernis zu nennen (VG Stuttgart, Beschl. v. 02.07.2013 – 11 K 1279/13). Unter Beachtung der Umstände des Einzelfalls (Schulabschluss, Art der bisher verrichteten Arbeiten etc.) ist es aber möglich, dass ohne Hinzuziehung eines Sachverständigengutachtens altersbedingte Leistungsdefizite bejaht werden und das Spracherfordernis entfällt. (*)

(*) Beispielhaft: OVG Saarland, Urt. v. 12.02.2014 – 1 A 293/13, in dem das Gericht für die Beurteilung von Leistungsdefiziten im hohen Alter mitunter die Bildungsverhältnisse der vierziger Jahre im Osten der Türkei und die Art der bisher verrichteten Tätigkeiten (körperlich oder kognitiv) berücksichtigt und infolgedessen Leistungsdefizite bejaht hat.

Beispiel (BVerwG, Urt. v. 27.05.2010 – 5 C 8/09): Der 25-jährige Antragsteller ist Analphabet. Er möchte vom Erfordernis ausreichender Sprachkenntnisse freigestellt werden. – Das Bundesverwaltungsgericht (BVerwG) hat entschieden, dass Analphabetismus keine Krankheit oder Behinderung ist und es sich dabei auch nicht um ein „nicht behebbares Schicksal“ handelt. Eine Freistellung erfolgt daher nicht.

- Kenntnisse der Rechts- und Gesellschaftsordnung und der Lebensverhältnisse in Deutschland; durch einen Einbürgerungstest nachzuweisen

Der Einbürgerungstest trägt den Namen „Leben in Deutschland“ und besteht aus 33 Fragen, die der Antragsteller innerhalb von 60 Minuten beantworten muss. Ab 17 richtigen Antworten ist der Test bestanden. Ansonsten kann man ihn auch wiederholen. Die Teilnahme am Einbürgerungstest kostet 25 €. Der Testfragebogen mit einem Fragekatalog von 310 Fragen (10 Fragen zum Bundesland, in dem man den Erstwohnsitz hat) steht im Internet zum freien Download zur Verfügung. Bei einem Ausländer, der das 16. Lebensjahr noch nicht vollendet hat oder geschäftsunfähig ist, müssen Kenntnisse der Rechts- und Gesellschaftsordnung und der Lebensverhältnisse in Deutschland nicht nachgewiesen werden.

Die Einbürgerung ist ausgeschlossen, wenn Sicherheitsbedenken aufgrund gegenwärtiger oder früherer Tätigkeiten des Antragstellers bestehen. Dazu gehören insbesondere Bestrebungen, die sich gegen die freiheitliche demokratische Grundordnung richten, die Zugehörigkeit zu Terrororganisationen sowie Gewaltanwendungen und -aufrufe.

2. Ermessenseinbürgerung (§ 8 StAG)

Auch wenn ein Ausländer die Voraussetzungen für eine Anspruchseinbürgerung nicht erfüllt, kann er gleichwohl die Einbürgerung beantragen. Erfüllt er die gesetzlichen Mindestvoraussetzungen, kann die zuständige Behörde eine Einbürgerung in Erwägung ziehen. Es muss ein öffentliches Interesse an der Einbürgerung des Einbürgerungsbewerbers bestehen, das bei Erfüllung der im Folgenden aufgeführten Voraussetzungen regelmäßig bejaht wird:

- rechtmäßiger gewöhnlicher Aufenthalt in Deutschland
- rechtlich handlungsfähig (16. Lebensjahr vollendet und nicht geschäftsunfähig, etwa wegen einer geistigen Störung) oder gesetzlich vertreten (etwa durch die Eltern)
- Nachweis einer Wohnung (auch ein Untermietverhältnis genügt) oder Unterkunft (z.B. Wohnheim)
- imstande, sich und seine Angehörigen eigenständig ohne Inanspruchnahme von Sozialleistungen oder Arbeitslosengeld II („Hartz IV“) zu ernähren. Bei verheirateten Einbürgerungsbewerbern reicht es aus, dass sie gemeinsam hierzu in der Lage sind. Bei Bezug anderer Leistungen wie Wohn- oder Kindergeld sowie Ausbildungsförderung ist eine Prognoseentscheidung der Behörde dahingehend, ob künftig ein eigenständiger Lebensunterhalt gewährleistet sein wird, erforderlich.
- keine Verurteilung wegen einer Straftat

Neben den oben angeführten und im Gesetz genannten Voraussetzungen für eine Ermessenseinbürgerung hat das Bundesinnenministerium den Ermessensspielraum der Behörden hinsichtlich der Beurteilung des öffentlichen Interesses durch weitere Anforderungen konkretisiert. Werden über die gesetzlichen Mindestvoraussetzungen hinaus auch diese Anforderungen nicht erfüllt, wird die Einbürgerung in der Regel verweigert.

Dazu gehören insbesondere ausreichende Sprachkenntnisse sowie staatsbürgerliche Kenntnisse. Außerdem ist der Grundsatz, dass Mehrstaatigkeit vermieden werden soll, bei der Ermessensausübung ebenso zu beachten wie eine Mindestaufenthaltsdauer von acht Jahren in Deutschland. Die Achtung der freiheitlich demokratischen Ordnung wird ebenfalls bei der Ermessensausübung berücksichtigt. Diese Ermessenskriterien weisen weitestgehend eine Parallele zu den gesetzlichen Anforderungen der Anspruchseinbürgerung auf; auch die Ausnahmen dazu finden im Rahmen des Ermessens Berücksichtigung. (*)

3. „Soll-Einbürgerung“ für Ehegatten und Lebenspartner (§ 9 StAG)

Das Gesetz privilegiert Ehegatten und Lebenspartnern, die selbst keine Deutsche sind, aber einen deutschen Ehegatten oder Lebenspartner haben. Zusätzlich zu den für die Ermessenseinbürgerung geltenden Voraussetzungen ist Folgendes zu erfüllen:

- Vorliegen einer wirksamen Ehe oder Lebenspartnerschaft zum Zeitpunkt der Antragstellung
- Aufgabe der bisherigen Staatsangehörigkeit oder das Vorliegen eines Grundes für die Hinnahme von Mehrstaatigkeit im Sinne von § 12 StAG
- **Einordnung in die deutschen Lebensverhältnisse** für die Zukunft gewährleistet

Die Einordnung in die deutschen Lebensverhältnisse muss zum Zeitpunkt der Antragstellung nicht bereits abgeschlossen, sondern für die Zukunft positiv prognostizierbar sein. Dazu wird regelmäßig verlangt, dass sich der Antragsteller seit drei Jahren im Inland aufhält und die Ehe zum Einbürgerungszeitpunkt seit zwei Jahren besteht. Außerdem werden mündliche und schriftliche Sprachkenntnisse auf dem Sprachniveau B 1 vorausgesetzt; die Ausnahmen des § 10 Abs. 6 StAG (s.o.) gelten auch hier.

Falls diese Voraussetzungen erfüllt sind, „soll“ der Antragsteller in die Staatsangehörigkeit aufgenommen werden. Der Vorteil der Ehegatteneinbürgerung besteht im Verhältnis zur einfachen Ermessenseinbürgerung darin, dass die Behörden den Antrag nicht ablehnen können, ohne gewichtige Gründe für die ausnahmsweise Ablehnung anzuführen. Das ist nur in atypischen Fällen möglich.

() Die VAH-BMI enthalten aber hinsichtlich der Ermessenseinbürgerung an mehreren Stellen den Hinweis, dass im Rahmen des Ermessens noch weitere Ausnahmen möglich sind, die über die Ausnahmen der Anspruchseinbürgerung hinausgehen können. Beispielhaft sind Ausnahmen für Analphabeten und Personen ab 60 Jahren mit mindestens zwölf Jahren Inlandsaufenthalt genannt. Es kommt dann auf die Ausübungspraxis der jeweiligen Einbürgerungsbehörde an, ob und inwieweit eigene persönliche Umstände des Antragstellers als Ausnahme gewertet werden.*

Erwerb der Staatsangehörigkeit in sonstigen Fällen

Das deutsche Staatsangehörigkeitsrecht sieht ferner folgende Möglichkeiten des Erwerbs der deutschen Staatsangehörigkeit vor.

1. Erwerb durch Behandlung als Deutscher (§ 3 Abs. 2 StAG)

Nach dieser Vorschrift erwirbt die Staatsangehörigkeit auch derjenige, wer ohne eigenes Verschulden zwölf Jahre lang von deutschen Stellen als deutscher Staatsbürger behandelt worden ist. Das Gesetz zählt beispielhaft die Fälle auf, in denen einer Person fehlerhaft ein Staatsangehörigkeitsausweis, Reisepass oder Personalausweis ausgestellt wurde.

2. Erwerb durch Erklärung bei nichtehelichen Kindern eines deutschen Vaters (§ 5 StAG)

Diese Regelung ist speziell auf vor dem 1. Juli 1993 geborene nichteheliche Kinder einer ausländischen Mutter und eines deutschen Vaters zugeschnitten, da Kinder einer deutschen Mutter bzw. eheliche Kinder eines deutschen Vaters die deutsche Staatsangehörigkeit bereits durch Geburt erhalten.

Ist das Kind vor dem 1. Juli 1993 geboren worden und hat es seinen rechtmäßigen gewöhnlichen Aufenthalt seit drei Jahren im Bundesgebiet, kann es durch Erklärung bis zur Vollendung seines 23. Lebensjahres die deutsche Staatsangehörigkeit erlangen. Voraussetzung dafür ist, dass die Vaterschaft eines deutschen Vaters wirksam anerkannt oder festgestellt wurde.

3. Adoption (§ 6 StAG)

Wird ein Kind vor seinem 18. Lebensjahr von einem Deutschen wirksam adoptiert, erwirbt es die deutsche Staatsangehörigkeit. Das erstreckt sich auch auf die Abkömmlinge des adoptierten Kindes. Das Kind muss seine bisherige Staatsangehörigkeit nicht verlieren.

Bisher reichte es aus, dass nur der Antrag auf Adoption vor dem 18. Lebensalter gestellt wurde. Selbst wenn die Adoption lange Jahre nach Eintritt der Volljährigkeit vollzogen wurde, galt dies als Minderjährigenadoption. Diese fristlose Möglichkeit zur Erlangung der deutschen Staatsangehörigkeit ist in einer Entscheidung des Bunderverwaltungsgerichts vom 19. Februar 2015 (Az.: 1 C 17.14) aufgehoben worden. Nach dieser Entscheidung ist ein Zeitraum von sieben Jahren zwischen Antragstellung und Vollziehung der Adoption zu lang, sodass nicht mehr von einer Minderjährigenadoption ausgegangen werden könne mit der Folge, dass die deutsche Staatsangehörigkeit nicht verliehen wird. (*)

(*) In dem der Entscheidung zugrunde liegenden Einzelfall waren seit dem Antrag auf Adoption sieben Jahre vergangen. Deswegen hat sich das Gericht in seiner Entscheidung auf diesen Zeitraum bezogen. Eine allgemeingültige Festlegung auf eine bestimmte Dauer gibt es noch nicht, weshalb es möglich erscheint, dass etwa auch hinsichtlich kürzerer Zeiträume ähnlich entschieden wird.

Mehrstaatigkeit

Im deutschen Staatsangehörigkeitsrecht gilt der Grundsatz, dass Mehrstaatigkeit vermieden werden soll. Mehrstaatigkeit ist als Ausnahme ausgestaltet und wird nur unter bestimmten Voraussetzungen hingenommen.

1. Mehrstaatigkeit durch das Abstammungsprinzip

Nach dem Abstammungsprinzip erhält ein Kind, das mindestens über ein deutsches Elternteil verfügt, automatisch die deutsche Staatsangehörigkeit. Nicht selten kommt es dabei vor, dass entweder das gleiche Elternteil zwei verschiedene Staatsangehörigkeiten inne hat oder das andere Elternteil die Staatsangehörigkeit eines anderen Staates besitzt (binationale Ehen), welches ebenfalls das Abstammungsprinzip anerkennt. In diesen Fällen erhält das Kind mit seiner Geburt beide Staatsangehörigkeiten. Dieser Automatismus tritt unabhängig davon ein, ob die nichtdeutsche Staatsangehörigkeit die eines EU-Staates bzw. der Schweiz ist oder nicht. Das Kind muss sich auch nicht nach Ablauf eines bestimmten Lebensjahres für die eine oder andere Staatsangehörigkeit entscheiden. Die Mehrstaatigkeit wird auf diese Weise dauerhaft anerkannt.

Die deutsche Staatsangehörigkeit wird in diesem Falle automatisch verliehen, ohne dass weitere Formalitäten erledigt werden müssen. Für die Erlangung der ausländischen Staatsangehörigkeit kann eine Antragstellung beim Konsulat des jeweiligen Staates erforderlich sein.

2. Mehrstaatigkeit bei EU-Bürgern und Schweizern

Bei der Einbürgerung wird vom Erfordernis der Aufgabe oder des Verlustes der bisherigen Staatsangehörigkeit abgesehen, wenn die bisherige Staatsbürgerschaft die eines anderen EU-Staates oder der Schweiz ist. Damit haben EU-Bürger und Schweizer die Möglichkeit, auch außerhalb des Erwerbsgrunds der Abstammung – nämlich bei der Einbürgerung – ihre bisherige Staatsbürgerschaft beizubehalten.

3. Ausnahmsweise Anerkennung der Mehrstaatigkeit bei der Einbürgerung

Wegen des Grundsatzes der Vermeidung von Mehrstaatigkeit muss der Antragsteller bei der Einbürgerung seine bisherige Staatsangehörigkeit verlieren bzw. aufgeben. § 12 Abs. 1 StAG macht davon eine Reihe von Ausnahmen, in denen die Mehrstaatigkeit hingenommen werden muss.

- Der Antragsteller hat nicht die Möglichkeit der Aufgabe oder des Verlustes seiner bisherigen Staatsangehörigkeit, weil die Rechtsordnung des jeweiligen ausländischen Staates entweder das Ausscheiden aus dessen Staatsangehörigkeit nicht vorsieht oder die Entlassung regelmäßig verweigert.
- Gleiches gilt, wenn die Entlassung aus der bisherigen Staatsbürgerschaft aus Gründen versagt wird, die der Antragsteller nicht zu vertreten hat; **die Entlassung von unzumutbaren Bedingungen** abhängig gemacht wird; schließlich auch, wenn über den Entlassungsantrag nicht in angemessener Zeit entschieden wird.

Entlassungsgebühren sind **unzumutbar**, wenn sie ein durchschnittliches Bruttomonatseinkommen des Einbürgerungsbewerbers übersteigen und mindestens 1.278 € betragen. Nach gefestigter Rechtsprechung stellt es für türkische Einbürgerungsbewerber keine unzumutbare Bedingung dar, dass sie durch den Staatsangehörigkeitswechsel Rechtsnachteile beim Erwerb von Grundstücken oder im Erbfall erleiden müssen.

- Wenn die Aufgabe der ausländischen Staatsangehörigkeit mit erheblichen Nachteilen insbesondere wirtschaftlicher Natur verbunden ist, wird Mehrstaatigkeit akzeptiert. Die Erheblichkeitsgrenze liegt bei 10.225 €.

Rentenansprüche, die durch den Verlust der ausländischen Staatsangehörigkeit verloren gehen, können einen unzumutbaren Nachteil darstellen, wenn deren Höhe die Erheblichkeitsgrenze überschreitet. Erforderlich ist aber, dass der Rentenanspruch bereits entstanden ist. Der Verlust einer künftigen Aussicht auf einen Rentenanspruch stellt keine unzumutbare Bedingung dar.(*)

- Ältere Personen (ab 60 Jahren) können bei der Einbürgerung ihre ausländische Staatsangehörigkeit behalten, wenn die Entlassung aus dieser Staatsangehörigkeit mit unzumutbaren Bedingungen verknüpft ist und die Versagung der Einbürgerung eine besondere Härte darstellen würde.

Beispiel: Antragsteller A ist 63 Jahre alt und gesundheitlich schwer beeinträchtigt. Er darf auf ärztliche Anordnung hin keine Reisen mehr vornehmen, da dies schwerwiegende Folgen haben könnte. Zur Entlassung aus seiner ausländischen Staatsangehörigkeit ist jedoch nach dem Recht seines Herkunftsstaates das persönliche Erscheinen in den Behörden des ausländischen Landes erforderlich. Er lebt seit 37 Jahren in Deutschland, alle anderen Familienmitglieder sind bereits eingebürgert worden.

Zum einen ist die Entlassung aus der ausländischen Staatsbürgerschaft in einem solchen Falle mit unzumutbaren Bedingungen für den Antragsteller verknüpft, weil er die Voraussetzung gesundheitlich nicht erfüllen kann. Zum anderen wäre die Versagung der Einbürgerung nicht zumutbar, weil der Antragsteller bereits seit mindestens 15 Jahren in Deutschland lebt und zusätzlich alle anderen Familienmitglieder schon eingebürgert sind. In diesem Fall wird Mehrstaatigkeit hingenommen.

In § 12 Abs. 1 S. 1 Nr. 6 StAG ist ein weiterer Ausnahmetatbestand für Flüchtlinge geregelt.

(*) OVG Münster, Beschl. v. 23.04.2012 – 19 A 939/11; VG Stuttgart, Beschl v. 08.12.2011 – 11 K 2125/11.

4. Mehrstaatigkeit bei Spätaussiedlern

Nach § 7 StAG erwerben Spätaussiedler die deutsche Staatsangehörigkeit mit der Ausstellung der Spätaussiedlerbescheinigung, ohne ihre bisherige Staatsbürgerschaft aufgeben zu müssen.

5. Mehrstaatigkeit durch das Geburtsortsprinzip – Das Optionsmodell

Im Jahre 2000 wurde das deutsche Staatsangehörigkeitsrecht durch das Geburtsortsprinzip erweitert. Kinder, die auf diesem Wege die deutsche Staatsangehörigkeit erlangt haben, mussten sich allerdings mit Vollendung des 21. Lebensjahres zwischen der deutschen und der durch Abstammung erlangten ausländischen Staatsangehörigkeit der Eltern entscheiden ("Optionspflicht"). Die Mehrstaatigkeit wurde nicht auf Dauer hingenommen. Diese Pflicht besteht jedoch nur für die Geburtsjahrgänge ab 1990 oder jünger. Mit der Reform des Optionsmodells im Jahre 2014 wurde der weiterhin optionspflichtige Personenkreis neu definiert.

5.1. Betroffener Personenkreis

Nach § 29 StAG ist weiterhin optionspflichtig, wer nach dem Geburtsortsprinzip die deutsche Staatsbürgerschaft erlangt hat und nicht im Sinne dieses Gesetzes im Inland aufgewachsen ist. Dem Betroffenen muss bis zur Vollendung seines 21. Lebensjahres ein Hinweis über seine Erklärungspflicht zugehen. Dabei finden für den Zugang des Hinweises die Vorschriften des Verwaltungszustellungsgesetzes Anwendung. (*)

(*) § 29 Abs. 5 S. 7 StAG. Die Anwendung des Verwaltungszustellungsgesetzes (VwZG) wirft verfassungsrechtliche Fragen auf. Nach Art. 16 Abs. 1 GG darf die deutsche Staatsangehörigkeit nicht „entzogen“ werden. Darunter versteht das Bundesverfassungsgericht (BVerfG) „den unvermeidbaren Verlust der Staatsangehörigkeit gegen oder ohne Willen des Betroffenen.“ Daher ist zwar die Hinweispflicht in § 29 Abs. 5 StAG geboten, da der Betroffene Kenntnis von einem etwaigen Wegfall seiner Staatsangehörigkeit erhalten muss, damit dieser nicht in einen Entzug umschlägt. Weil aber § 29 Abs. 5 S. 7 StAG das VwZG für anwendbar erklärt und § 10 Abs. 1 Nr. 3 VwZG eine Zustellung des Hinweises durch bloße öffentliche Bekanntgabe für ausreichend erachtet, sofern der Empfänger im Ausland wohnt und eine Auslandszustellung nach § 9 VwZG nicht möglich ist, erlangt der Betroffene de facto keine Kenntnis vom Verlust der deutschen Staatsangehörigkeit und kann es nicht durch eigenes Verhalten abwenden.

Eine Person ist im Sinne dieses Gesetzes im Inland aufgewachsen, wenn

- sie sich bis zur Vollendung des 21. Lebensjahres mindestens acht Jahre im Inland aufgehalten oder
- sechs Jahre im Inland eine Schule besucht hat oder
- über einen im Inland erworbenen Schulabschluss bzw. eine im Inland abgeschlossene Berufsausbildung verfügt (§ 29 Abs. 1a S. 1 Nr. 1-3 StAG).

Bei Vorliegen einer dieser Voraussetzungen ist der Betroffene nicht optionspflichtig. Seine Mehrstaatigkeit wird wie auch bei der Mehrstaatigkeit durch Abstammung dauerhaft anerkannt.

Beispiel: T ist durch das Geburtsortsprinzip deutscher Staatsangehöriger geworden, da beide Elternteile bereits seit acht Jahren rechtmäßig mit unbefristetem Aufenthaltsrecht ihren gewöhnlichen Aufenthalt in Deutschland haben und T in Deutschland auf die Welt kam. Die türkische Staatsangehörigkeit hat er durch Abstammung von seinen Eltern erworben. T hat die deutsche Bildungslaufbahn durchlaufen und nun sein Abitur erfolgreich abgeschlossen. Er ist aus mehreren Gründen von der Optionspflicht befreit: Er hat acht Jahre im Inland gelebt, sechs Jahre eine inländische Schule besucht und einen Schulabschluss im Inland erworben.

Beispiel: Nachdem T in Deutschland geboren und beide Staatsangehörigkeiten erworben hatte, haben sich seine Eltern entschieden, in die Niederlande umzuziehen, damit ihr Kind die dortigen Schulen besucht. T hat bis zu diesem Zeitpunkt lediglich zwei Jahre in Deutschland gelebt. Da er deswegen dem Gesetz nach nicht als im Inland aufgewachsen gilt, wird er sich spätestens bis zum Ablauf des 23. Lebensjahres für die eine oder andere Staatsangehörigkeit entscheiden müssen.(*)

(*) Diese Pflicht ist aus europarechtlicher Perspektive fragwürdig. Zwar ist die Regelung des Staatsangehörigkeitsrechts den Nationalstaaten vorbehalten. Europarechtliche Erwägungen spielen allerdings eine Rolle, wenn durch eine Regelung der „Kernbereich der Unionsbürgerrechte betroffen ist.“ Dies ist dann der Fall, wenn der Verlust der Staatsbürgerschaft mit der Inanspruchnahme von Rechten einhergeht, die aus der Unionsbürgerschaft resultieren. Jus-soli-Deutsche (Deutscher durch das Geburtsortsprinzip), die als zweite Staatsangehörigkeit die eines Drittstaates besitzen, sind der Gefahr ausgesetzt, durch die Optionspflicht ihre Unionsbürgerschaft gänzlich zu verlieren. Der Umzug in ein anderes EU-Land erfolgt gerade in Ausübung unionsrechtlicher Freizügigkeitsrechte. Dies bedeutet, dass die Inanspruchnahme von Unionsrechten zum Verlust der Unionsbürgerschaft führen kann.

Einer solchen im Sinne des Gesetzes im Inland aufgewachsenen Person ist diejenige gleichgestellt, die einen vergleichbar engen Bezug zu Deutschland aufweist und für die die Optionspflicht eine besondere Härte bedeuten würde (Härtefallregelung). Diese Person wird wie ein im Inland Aufgewachsener behandelt, seine Rechtsstellung also zu ihren Gunsten fingiert, sodass sie nicht der Optionspflicht unterliegt.

Darüber hinaus sind Staatsangehörige eines EU-Staates (oder der Schweiz), die die deutsche Staatsangehörigkeit durch das Territorialitätsprinzip erlangt haben, von der Optionspflicht befreit.

5.2. Optionspflichtige vor und während der Reform

Personen, die vor Inkrafttreten der Reform optionspflichtig waren und sich für die deutsche Staatsangehörigkeit entschieden haben, nach neuer Gesetzeslage aber nicht optionspflichtig wären, können bei Wiedererwerb der ausländischen Staatsangehörigkeit einen Antrag auf Erteilung einer Beibehaltungsgenehmigung stellen. Gleiches gilt für Personen, die bei der Optionspflicht ihre deutsche Staatsangehörigkeit verloren haben. Diese können auf Antrag wieder eingebürgert werden.

Die neue Optionsregelung gilt ab dem 20. Dezember 2014 und findet „auf alle bisher Optionspflichtigen Anwendung, deren Optionsverfahren zu diesem Zeitpunkt noch nicht bestandskräftig abgeschlossen waren.“(*) Personen, deren Verfahren zu diesem Stichtag noch anhängig sind, werden nach neuem Recht behandelt. Das heißt, dass diese sich nur dann zwischen den betroffenen Staatsangehörigkeiten entscheiden müssen, wenn sie auch nach der neuen Gesetzeslage weiterhin optionspflichtig sind. Der Hinweis über die Erklärungspflicht muss diesen Personen erneut zugestellt werden.

5.3. Nachweispflicht des Optionsbetroffenen über den Verlust der ausländischen Staatsangehörigkeit

Der Optionspflichtige muss die Aufgabe bzw. den Verlust der ausländischen Staatsangehörigkeit nachweisen, sofern er sich für die Beibehaltung der deutschen Staatsbürgerschaft entscheidet. Kommt der Betroffene dieser Pflicht nicht innerhalb von zwei Jahren ab Zustellung des Hinweises über die Erklärungspflicht (s.o.) nach, geht die deutsche Staatsangehörigkeit automatisch verloren. Dies gilt nicht, wenn dem Betroffenen eine sog. Beibehaltungsgenehmigung erteilt wurde.

(*) Schreiben des BMI vom 30.12.2014 an den Abgeordneten Volker Beck, Arbeits-Nr. 12/172.

6. Mehrstaatigkeit durch Erteilung einer Beibehaltungsgenehmigung

6.1. Beibehaltungsgenehmigung für Optionspflichtige (§ 29 Abs. 4 StAG)

Bei Erfüllung der nachfolgenden Voraussetzungen muss die Beibehaltungsgenehmigung erteilt werden. Der Behörde ist kein Ermessensspielraum eingeräumt. Der Antrag auf Erteilung einer Beibehaltungsgenehmigung kann vorsorglich erfolgen, muss aber spätestens ein Jahr nach Zustellung des Hinweises über die Erklärungspflicht bzgl. der Option gestellt werden, sog. Ausschlussfrist. Die zuständige Behörde ist zur Erteilung einer Beibehaltungsgenehmigung verpflichtet, wenn eine der drei Voraussetzungen vorliegt:

- Es liegt entweder für den Fall der Aufgabe oder des Verlustes der ausländischen Staatsangehörigkeit ein Härtefall vor, wodurch die Aufgabe oder der Verlust dieser Staatsbürgerschaft nicht möglich (Unmöglichkeit) oder
- unzumutbar (Unzumutbarkeit) ist, oder
- die Mehrstaatigkeit wäre wegen eines der in § 12 StAG genannten Grundes hinzunehmen.

Unzumutbarkeitsgründe: Folgende Gesichtspunkte spielen praktisch bei einer Beibehaltungsgenehmigung eine besondere Rolle:

- Verweigert ein ausländischer Staat in der Regel die Entlassung aus seiner Staatsangehörigkeit oder sieht ein ausländisches Rechtssystem das Ausscheiden aus der Staatsangehörigkeit nicht vor, wird eine Beibehaltungsgenehmigung erteilt.
- Macht der Staat, aus dessen Staatsangehörigkeit die betroffene Person ausscheiden möchte, den Austritt von unzumutbaren Bedingungen abhängig, oder entscheidet er über einen Antrag nicht in angemessener Zeit, wird Mehrstaatigkeit erlaubt. (*)
- Bei erheblichen wirtschaftlichen oder vermögensrechtlichen Nachteilen, die durch die Aufgabe der ausländischen Staatsangehörigkeit entstehen, wird eine Beibehaltungsgenehmigung erteilt. Solche Nachteile können Erbrechtsbeschränkungen oder mit der Staatsangehörigkeit verbundene Rechtsansprüche und Anwartschaften sein, die mit dem Austritt verloren gehen. Die Erheblichkeitsschwelle ist jedenfalls bei Verlusten in Höhe von 10.225 € überschritten. Es muss sich dabei aber um den Verlust von konkret bestehenden Rechtspositionen handeln; bloße Aussichten, Karrierechancen, Arbeitsplatzangebote oder Gewinnerwartungen genügen nicht.
- Ein in § 12 StAG nicht geregelter Grund für die Unzumutbarkeit der Aufgabe der ausländischen Staatsangehörigkeit müsste vom Gewicht her vergleichbar mit den in § 12 StAG geregelten Fällen sein. Denkbar wären Beeinträchtigungen familiärer und ehelicher Bindungen, die über die Bestrebung nach einer einheitlichen Staatsangehörigkeit innerhalb der Familie hinausgehen.

(*) Was unzumutbar ist und welche Zeitspannen als unangemessen betrachtet werden, ist einzelfallabhängig. Forderungen nach persönlichem Erscheinen sind zumutbar, wenn der Antragsteller sich dadurch nicht einer Verfolgungsgefahr aussetzt oder andere Nachteile zu befürchten hat (BVerwG, Beschl. v. 19.02.1991 – 1 B 17/91). Das gilt auch für die Erhebung von Gebühren, die ein Brutto-Monatseinkommen nicht übersteigen, wobei insbesondere bei Optionspflichtigen die in jungen Jahren oft schwierige finanzielle Situation beachtet werden muss. Auch die Ableistung des Wehrdienstes als Voraussetzung für die Ausscheidung aus der Staatsangehörigkeit ist grundsätzlich zumutbar (Nr. 12.1.2.3.2.2 VAH-BMI), nicht jedoch bei Optionspflichtigen (Hailbronner, NVWZ 2013, 1311, 1316).

6.2. Beibehaltungsgenehmigung für Deutsche, die die Staatsangehörigkeit eines anderen Staates beantragen (§ 25 Abs. 2 StAG)

Diese Regelung betrifft Personen, die bereits die deutsche Staatsangehörigkeit besitzen und zusätzlich die Staatsangehörigkeit eines weiteren Staates erwerben wollen. Dabei bleibt außer Betracht, auf welchem Erwerbsgrund die deutsche Staatsangehörigkeit ursprünglich beruhte. Das eröffnet Optionspflichtigen, die sich für Deutschland entschieden haben, sowie eingebürgerten Personen die Möglichkeit, auf diesem Wege ihre alte Staatsangehörigkeit unter bestimmten Bedingungen wiederzuerlangen.

Im Unterschied zur Beibehaltungsgenehmigung bei Optionspflichtigen erfolgt hier eine Ermessensentscheidung der Behörde. Diese ist an eine Abwägung zwischen den öffentlichen und privaten Belangen gebunden. Für die Erteilung der Beibehaltungsgenehmigung ist somit erforderlich, dass die privaten Interessen des Antragstellers das öffentliche Interesse an der Vermeidung von Mehrstaatigkeit überwiegen. Die in § 12 StAG genannten Grundsätze werden bei der Abwägung angewandt.

Der Antragsteller muss „erhebliche Nachteile“ geltend machen, die er durch den Erwerb der ausländischen Staatsangehörigkeit vermeiden möchte. Seine Gründe müssen den Erwerb der ausländischen und den Fortbestand der deutschen Staatsangehörigkeit rechtfertigen. Solche Gründe müssen über den Verlust der staatsbürgerlichen Pflichten hinausgehen und können wirtschaftliche und vermögensrechtliche Auswirkungen sein, die den Antragsteller in eine besonders schwierige Lage bringen. Nicht hinreichend sind wiederum bloße Erwerbschancen. Etwaige Ansprüche und Anwartschaften, die mit der Staatsangehörigkeit verbunden sind (z.B. Rentenansprüche) müssen auch hier die Erheblichkeitsschwelle von 10.225 € überschreiten. (*)

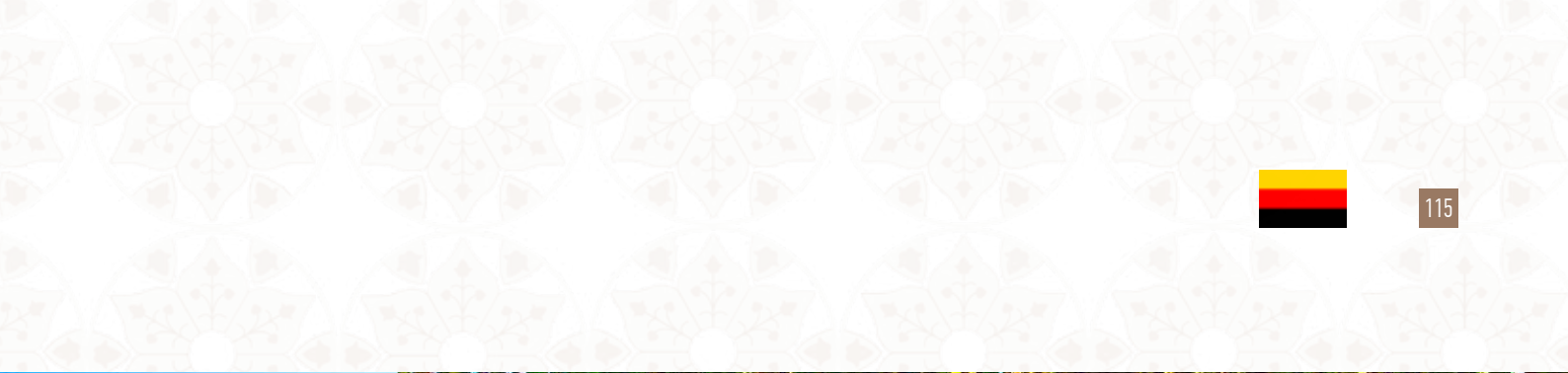
(*) VG Stuttgart, Beschl. v. 08.12.2011 – 11 K 2125/11; VG München, Urt. v. 27.04.2009 – M 25 K 07.5742. Einer Entscheidung des OVG Münster zufolge können die geltend gemachten Nachteile die Schwelle des § 12 StAG dann unterschreiten, wenn der Antragsteller die ausländische Staatsangehörigkeit nur vorübergehend erwerben möchte. Dann könne eine Beibehaltungsgenehmigung mit Nebenbestimmungen erteilt werden (Urt. v. 18.08.2010 – 19 A 2607/07).

Rückwerb der alten Staatsangehörigkeit bei Eingebürgerten und Optionspflichtigen

Beispiel: Optionspflichtiger O hatte die türkische und deutsche Staatsangehörigkeit. Im Rahmen der Optionspflicht entschied er sich für die deutsche Staatsangehörigkeit und verlor infolgedessen die türkische Staatsangehörigkeit. Mehrere Jahre nach dieser Entscheidung möchte er nun wieder türkischer Staatsbürger werden, ohne die deutsche Staatsangehörigkeit zu verlieren.

Grundsätzlich ist ein Rückwerb der ausländischen Staatsangehörigkeit unter Beibehaltung der deutschen durch eine Beibehaltungsgenehmigung nach § 25 Abs. 2 StAG möglich. Dazu muss der Antragsteller ein überwiegendes privates Interesse nachweisen, das ihn zur Beibehaltung berechtigt. Regelmäßig wird der Optionspflichtige bzw. der eingebürgerte Deutsche, der nun seine alte Staatsangehörigkeit rückwerben will, solche Gründe aber bereits bei der Option bzw. im Einbürgerungsantrag geltend gemacht haben. Hat ein eingebürgerter Deutscher aber bereits vorher erfolglos Gründe im Sinne des § 12 StAG vorgetragen (s.o.), um die ursprüngliche Staatsangehörigkeit nicht aufgeben zu müssen, können nachträglich die gleichen Gründe natürlich keinen Rückwerb der alten Staatsangehörigkeit unter Beibehaltung der deutschen Staatsangehörigkeit durch eine entsprechende Genehmigung begründen.

Nachträglich eingetretene Umstände, insbesondere bei dauerhafter oder zeitweiliger Verlagerung des Wohnsitzes in den Herkunftsstaat, können aber den Rückwerb begründen und das private Interesse an der Erteilung einer Beibehaltungsgenehmigung gegenüber dem Prinzip der Vermeidung von Mehrstaatigkeit überwiegen lassen. Nur vorübergehende Aufenthalte wie z.B. zu Studienzwecken oder temporären Geschäftsbeziehungen reichen jedoch nicht aus.

VERLUST DER DEUTSCHEN STAATSANGEHÖRIGKEIT

Grundprinzip

Nach Maßgabe des Art. 16 Abs. 1 S. 1 GG darf die deutsche Staatsangehörigkeit nicht entzogen werden. Der Verlust der Staatsangehörigkeit darf nur aufgrund eines Gesetzes erfolgen und gegen den Willen des Betroffenen nur dann eintreten, wenn der Betroffene dadurch nicht staatenlos wird.

Verlustgründe (§§ 17 ff.)

1) Entlassung (§§ 18 bis 24 StAG)

Ein Deutscher wird auf seinen Antrag hin aus der Staatsangehörigkeit entlassen, wenn er den Erwerb einer ausländischen Staatsangehörigkeit beantragt und ihm die zuständige Stelle die Verleihung zugesichert hat. Da durch die Entlassung eine vorübergehende Staatenlosigkeit entsteht, ist ein Nachweis der verbindlichen Vorentscheidung nach dem ausländischen Recht durch eine zuständige Stelle notwendig. Die Entlassung wird wirksam mit der Aushändigung der Entlassungsurkunde.

Die Entlassung erfolgt jedoch unter der auflösenden Bedingung, dass der Entlassene die ihm zugesicherte ausländische Staatsangehörigkeit innerhalb eines Jahres nach der Aushändigung der Entlassungsurkunde erwirbt. Das heißt, dass erst bei rechtzeitigem Erwerb der ausländischen Staatsangehörigkeit die Entlassung endgültig wirksam wird. Andernfalls gilt die Entlassung als nicht erfolgt. Die Entlassungsurkunde wird dann eingezogen.

Bestimmten Personengruppen darf eine Entlassung nicht erteilt werden. Diese sind:

- Beamte, Richter, Soldaten der Bundeswehr und sonstige Personen, die in einem öffentlich-rechtlichen Dienst- oder Amtsverhältnis stehen, solange ihr Dienst- oder Amtsverhältnis nicht beendet ist, mit Ausnahme der ehrenamtlich tätigen Personen,
- Wehrpflichtige, solange nicht das Bundesministerium der Verteidigung oder die von ihm bezeichnete Stelle erklärt hat, dass keine Bedenken gegen die Entlassung bestehen.

Wenn die Voraussetzungen der §§ 18 bis 22 StAG vorliegen, besteht ein Rechtsanspruch auf die Entlassung.

Die Entlassung einer Person, die unter elterlicher Sorge oder unter Vormundschaft steht, kann nur von dem gesetzlichen Vertreter und nur mit Genehmigung des Familiengerichts beantragt werden. Die Genehmigung des Familiengerichts ist nicht erforderlich, wenn der Vater oder die Mutter die Entlassung für sich und zugleich kraft elterlicher Sorge für ein Kind beantragt hat und dem Antragsteller die Sorge für die Person dieses Kindes zusteht.

2) Erwerb einer ausländischen Staatsangehörigkeit (§ 25 StAG)

Die deutsche Staatsangehörigkeit geht verloren, wenn ein Deutscher eine ausländische Staatsangehörigkeit auf freiwilligen Antrag hin erwirbt. (*) Ausnahmsweise kann eine Beibehaltungsgenehmigung erteilt werden, wenn dadurch erhebliche Nachteile abgewendet werden sollen.

3) Verzicht (§ 26 StAG)

Besitzt ein Deutscher mehrere Staatsangehörigkeiten, kann er auf seine deutsche Staatsangehörigkeit verzichten. Die Verzichtserklärung ist schriftlich zu erklären und bedarf der Genehmigung der Behörde, die auch für eine Entlassungsurkunde zuständig wäre.

Wenn eine Entlassung nach § 22 StAG (s.o.) nicht erteilt werden dürfte, ist die Genehmigung zu versagen. Ausnahmsweise ist die Genehmigung jedoch nicht zu versagen, wenn der Verzichtende

- seit mindestens zehn Jahren seinen dauernden Aufenthalt im Ausland hat, oder
- als Wehrpflichtiger im Sinne des § 22 Nr. 2 StAG in einem der Staaten, deren Staatsangehörigkeit er besitzt, Wehrdienst geleistet hat.

Der Verzicht auf die Staatsangehörigkeit tritt mit der Aushändigung der von der Genehmigungsbehörde ausgefertigten Verzichtsurkunde ein.

Für Minderjährige muss der Verzicht durch den gesetzlichen Vertreter erklärt und zusätzlich durch das Familiengericht bestätigt werden, es sei denn, der Vater oder die Mutter des Kindes hat auch selbst auf die deutsche Staatsangehörigkeit verzichtet.

() Dies gilt nicht, wenn es sich bei der ausländischen Staatsangehörigkeit um die eines EU-Staates oder der Schweiz handelt.*

4) Annahme als Kind durch einen Ausländer (§ 27 StAG)

Ein minderjähriger Deutscher verliert mit der nach den deutschen Gesetzen wirksamen Annahme als Kind durch einen Ausländer die Staatsangehörigkeit, wenn er dadurch die Staatsangehörigkeit des Annehmenden erwirbt.

5) Eintritt in die Streitkräfte oder eines vergleichbaren bewaffneten Verbands eines ausländischen Staates (§ 28 StAG)

Ein Deutscher, der freiwillig ohne eine Zustimmung des Bundesministeriums der Verteidigung in die Streitkräfte oder einen vergleichbaren bewaffneten Verband eines ausländischen Staates, dessen Staatsangehörigkeit er besitzt, eintritt, verliert die deutsche Staatsangehörigkeit. Wenn der Eintritt auf einer gesetzlichen Wehrpflicht beruht, ist es nicht freiwillig im Sinne des Gesetzes. Gleiches gilt, wenn der Betroffene auf Grund eines zwischenstaatlichen Vertrages zur Ableistung des Wehrdienstes in einer ausländischen Streitkraft berechtigt ist.

6) Optionserklärung (§ 29 StAG)

Im Rahmen der Optionspflicht hat der Optionspflichtige auch die Möglichkeit, sich für die ausländische Staatsangehörigkeit zu entscheiden. Dadurch verliert er die deutsche Staatsangehörigkeit, sofern ihm keine Beibehaltungsgenehmigung erteilt wurde.

7) Rücknahme eines rechtswidrigen Verwaltungsaktes (§ 35 StAG)

Eine rechtswidrige Einbürgerung oder eine rechtswidrige Genehmigung zur Beibehaltung der deutschen Staatsangehörigkeit kann nur zurückgenommen werden, wenn der Verwaltungsakt durch arglistige Täuschung, Drohung oder Bestechung oder durch vorsätzlich unrichtige oder unvollständige Angaben, die wesentlich für seinen Erlass gewesen sind, erwirkt worden ist. Eine Angabe ist nicht wesentlich, wenn sich am Ergebnis der Entscheidung auch in Kenntnis der wahren Sachlage nichts verändern würde. Es handelt sich hier um eine Ermessensentscheidung, bei der eine Interessenabwägung stattfindet. Diese führt in der Regel zur Rücknahme, da die Fehlerhaftigkeit in der Sphäre der betroffenen Person liegt und sie deshalb keinen Vertrauensschutz genießt. Die Rücknahme erfolgt mit Wirkung für die Vergangenheit, d.h. der Betroffene wird so behandelt, als hätte er die deutsche Staatsangehörigkeit von Anfang an nicht erhalten.

Einer Rücknahme steht in diesem Fall selbst eine mögliche Staatenlosigkeit nicht entgegen. Insofern wird der Grundsatz der Vermeidung von Staatenlosigkeit (Art. 16 GG) durchbrochen. Jedoch muss die Rücknahme innerhalb einer Frist von fünf Jahren nach Bekanntgabe der Einbürgerung oder Beibehaltungsgenehmigung erfolgen. Auf eine Kenntnis der Behörde kommt es nicht an. Daraus folgt, dass selbst bei Bekanntwerden einer Täuschungshandlung nach Ablauf der fünf-Jahres-Frist keine Rücknahme der Staatsangehörigkeit erfolgen kann.

Hat die Rücknahme Auswirkungen auf die Rechtmäßigkeit von Verwaltungsakten gegenüber Dritten, so ist für jede betroffene Person eine selbständige Ermessensentscheidung zu treffen. Das Gesetz bestimmt dabei, dass insbesondere eine Beteiligung des Dritten an der arglistigen Täuschung, Drohung, Bestechung oder an den vorsätzlich unrichtigen oder unvollständigen Angaben gegen seine schutzwürdigen Belange abzuwägen ist.

Folgen des Verlustes der deutschen Staatsangehörigkeit

Der Verlust der deutschen Staatsangehörigkeit führt dazu, dass der ehemalige Deutsche rechtlich zum Ausländer wird. Dadurch verliert er all seine Rechte, die den deutschen Staatsbürgern vorbehalten sind. Er muss z.B. entlassen werden, wenn er Beamter oder Richter ist. Auch hat er die Dokumente, die an Deutsche ausgestellt werden, (z.B. Personalausweis und Pass) an die zuständigen Behörden herausgeben.

Außerdem benötigt der ehemalige Deutsche für einen Aufenthalt in Deutschland einen Aufenthaltstitel, die er spätestens sechs Monate nach Kenntnis des Verlusts der deutschen Staatsangehörigkeit beantragen muss. Ihm steht die Möglichkeit der Wiedereinbürgerung offen. (*)

(*) Bundesregierung, Folgen des Verlusts der deutschen Staatsangehörigkeit: <http://www.bundesregierung.de/Content/DE/StatischeSeiten/Breg/IB/Einbuengerung/vs-folgen-verlust.html?nn=400208> (zuletzt aufgerufen am: 23.10.2014).

AVUSTURYA VATANDAŞLIĞI

VATANDAŞLIĞIN
KAZANILMASI

Avusturya Vatandaşlık Hukukuna Dair Genel Prensipler

“ius sanguinis” (Soybağı Hükümü) :

Bu ilkeye göre kişi Avusturya vatandaşlığını doğum ile kazanır.

Vatansız Kalmama Esası :

Kişi herhangi bir ülkenin vatandaşlığına sahip değil ise vatansız sayılır. Vatansız kalınmasından kaçınılması gerekmektedir.

İrade Özgürlüğü :

İrade özgürlüğü ilkesi çerçevesinde vatandaşlığın kazanılması kişinin kendi iradesi doğrultusunda gerçekleşir.

Vatandaşlık aile hukukundan doğan ilişkiler doğrultusunda doğrudan diğer aile fertlerine geçmemektedir. Söz konusu kişinin onayı gereklidir.

Aile Bütünlüğü Esası :

Bu esas aile üyelerine “mümkünse” aynı vatandaşlığın sağlamasını öngörür.

Ancak irade özgürlüğü esastan dolayı bu esas kısıtlanmıştır (hafifletilmiştir).

Çok Vatandaşlıktan Kaçınma İlkesi :

Çifte vatandaşlık, aynı anda iki yada ikiden fazla ülke vatandaşlığına sahip olma durumunu ifade eder. Avusturya ise vatandaşlık yasasında temel prensip olarak çok vatandaşlıktan kaçınma ilkesini benimsemiş olup çok vatandaşlığa ancak istisnai durumlarda imkan tanımıştır.

Avusturya Vatandaşlığını Kazanma Şekilleri

1. Vatandaşlığın Soybağı Yolu İle Kazanılması

Vatandaşlığın soybağı yolu ile kazanılması evlilik birliği içinde ya da evlilik dışında doğan çocuklara göre değişmektedir.

Doğum anında anne ve babasından biri Avusturya vatandaşı olan ve evlilik birliği içinde doğan çocuklar Avusturya vatandaşlığını doğum ile kazanmış olur.

Velilerden biri doğumdan önce vefat etmiş ise vefat etmiş olan veli ölüm anında Avusturya vatandaşı ise bu durumda evlilik birliği içinde doğan çocuk, Avusturya vatandaşlığını elde eder. Bu kural 1 Eylül 1983 den sonra doğan çocukları kapsamaktadır. 1983 ten önce doğmuş olan çocukların bu durumda vatandaşlığı soybağı yolu ile elde etmeleri mümkün değildir, ancak vatandaşlığın sonradan kazanılması için gerekli olan şartların yerine getirildiğinde bu kişiler de vatandaşlığı elde eder.

Evlilik dışında doğan çocuklar anne Avusturya vatandaşı ise vatandaşlığı doğum ile kazanırlar. Eğer sadece baba Avusturya vatandaşı ise bu durumda çocuklar vatandaşlığı doğumdan sonraki 8 hafta içerisinde babalığın tanınması ya da babalığın mahkeme kararı ile tescil edilmesi ile elde eder.

Örnek: Anne A, Türk vatandaşlığına sahiptir. Baba B, Avusturya vatandaşıdır. Çocuk Ç evlilik dışı doğmuştur. Baba B doğumdan 2 hafta sonra babalığın tanınması yoluyla Ç'yi nüfusuna geçirmiştir. Ç bu durumda Avusturya vatandaşlığını kazanmıştır.

Babalığın tanınması veya mahkeme tarafından tescil edilmesi 8 haftadan sonra gerçekleşmiş ise çocuklara Avusturya vatandaşlığını sonradan kazanma konusunda kolaylık sağlanır.

Bu durumda 14 yaşından küçük olan başvuru sahibinden başvuru esnasında yasaya uygun ikamet ediyor olmak şartı, söz konusu olan soybağı ve aşağıda belirtilen koşulların yerine getirilmesi beklenmektedir:

- Avusturya cumhuriyetinin uluslararası ilişkilerinin ciddi anlamda zedelenmemesi ve
- Avusturya cumhuriyetinin menfaatlerine zarar verilmemesi.

Babalığın tanınması veya mahkeme tarafından tescil edilmesi için gerekli olan 8 haftalık süre geçmiş ise bu durumda 759,70 Euro miktarında federal harç ve her eyaletin kendi belirlemiş olduğu harç miktarı ödenmelidir.

1.1 Nesebin Evlilik Yoluyla Tashihi (Legitimation)

Evlilik dışı doğan çocuklar anne ve babanın evlenmesi ile meşruiyet kazanırlar. Bu şekilde 14 yaş dolana kadar doğrudan Avusturya vatandaşlığını elde ederler. Eğer çocuk 14 yaşını doldurmuş ise bu durumda anne ve babanın evliliğinden itibaren 3 yıl içerisinde (meşru çocuğun) ve onun yasal temsilcisinin onayı gerekmektedir. Onay zamanı meşru çocuk bekar olmak zorundadır. Eğer bu şartlar yerine getirilemiyor ise vatandaşlığın kazanılması sadece vatandaşlığın sonradan kazanılması için gerekli olan şartlar yerine getirildiğinde mümkündür.

Örnek 1: Anne A, Türk vatandaşlığına sahiptir. Baba B, Avusturya vatandaşıdır. Çocuk Ç evlilik dışı dünya'ya gelmiştir. Ç 10 yaşında iken Anne A ve Baba B evlenmiştir. Çocuk Ç bu durumda otomatik olarak Avusturya vatandaşlığını kazanmıştır.

Örnek 2: Anne A, Türk vatandaşlığına sahiptir. Baba B, Avusturya vatandaşıdır. Anne A ve Baba B evlendiğinde çocuk Ç 15 yaşındadır. Vatandaşlık hakkını kazanan Ç 2 yıl sonra, kendisinin ve yasal temsilcisinin (Baba veya Anne) onayı ile Avusturya vatandaşlığını kazanmıştır.

2. Avusturya Vatandaşlığının Sonradan Kazanılması

2.1 Genel Şartlar

- Avusturya vatandaşlığını sonradan kazanmak için gerekli olan ikamet şartında, yasaya uygun olarak 10 yıl boyunca Avusturya'da ikamet edilmesi (Aufenthalt) ve bu 10 yılın en az 5 yılında kişinin oturma hakkına (Niederlassungsbewilligung) sahip olmuş olması birlikte aranmaktadır.
- **Adli sicilin temiz olması :**
 - o 3 ayın altında hapis cezası adli sicil açısından sorun teşkil etmemektedir. Bu husus kişinin 21 yaş altında olması halinde ise 6 ay olarak uygulanır.
 - o Hüküm giymemiş olması
 - o Halen görülmekte olan ceza davasının (yurt içi ve yurtdışında) bulunmaması (mali ihlaller dahil)
 - o Ciddi idari ihlallerin olmaması (örn.: 1.6 prom. Alkol ile arac kullanmak)
- **Yeterli gelirinin olması :**
 - o Başvurudan önce son 6 yıl içinde 36 ay sabit ve sürekli iş-geliri ile yasal nafak hakkı veya (sosyal)sigorta yardımlarının (Versicherungsleistungen) kanıtı (ASVG oranlar : tek kişi için miktar EUR 872,31,- ; Aile için miktar EUR 1307,98,-; her çocuk için arttırma miktarı çocuk başı EUR 134,49,-). Sözü edilen gelirler başvuru öncesi 6 ay boyunca elde ediliyor olmalıdır..
 - o Engellilik ve sürekli ağır hastalık durumunda yeterli geçim kaynağının bulunmaması vatandaşlığın verilmesine engel değildir.
- Almanca bilgisi, demokratik düzeninin temel bilgi ve ilkeleri, Avusturya tarihi ve ilgili olan eyaletin tarihini bilgisine sahip olunması

- o Avusturya vatandaşlığını elde etmek isteyen kişi bu bilgilere sahip olduğunu (anadili almanca, Almanca ve tarih dersinden başarılı olduğunu kanıtlayan okul eğitimi, Entegrasyon sözleşmesinin 2. Modülü) kanıtlayamadığı takdirde yazılı sınava tabi tutulur.
- Avusturya cumhuriyetine olumlu yaklaşım ve kamu düzeni bakımından engel teşkil edecek durumun bulunmaması
- Hakkında geçerli ikamet yasağının bulunmaması ve ikametın sona erdirilmesi için görülmekte olan bir davanın bulunmaması
- “Geri gönderme” kararının bulunmaması (örn.: üçüncü ülke vatandaşı yasaya aykırı bir şekilde ülkede bulunmuş ve yetkili makam bu durumdan dolayı geri dönüş kararı vermiş ise)
- Kişi hakkında Avrupa Ekonomik Alanı Ülkesinin veya İsviçrenin geri gönderme kararı vermemiş olması (Rückführungsentscheidung)ve bu makam kararı sonucu kişinin sınır dışı edilme durumu söz konusu olmaması.
- Son 18 ay içerisinde sınırdışı edilmemiş olması
- Avusturya’ya giriş yasağının bulunmaması
- Radikal oluşumlar veya terör örgütleri ile yakın ilişkide bulunmaması
- sahip olduğu devlet vatandaşlığından çıkması (istisna bknz. z II.2.3.)
- Vatandaşlığın verilmesi ile Avusturya cumhuriyetinin menfaatinin ve uluslararası ilişkilerinin zarar görmemesi.

2.1 Genel Davranış

Bu yasaya göre alınan kararlarda kamu yararı ve yabancının entegrasyonunun düzeyine ve genel davranışına bakılmaktadır. Bununla kastedilen yabancının Avusturya'daki sosyal, ekonomik ve kültürel yaşamı ve kendisinin bir Avrupa demokratik prensiplerini ve onun toplumunun temel değerlerini benimsemesidir.

Avusturya Vatandaşlığının Ulusal Çıkarlar Doğrultusunda Verilmesi

Vatandaşlığın ulusal çıkarlar doğrultusunda verilme durumu söz konusu olduğunda federal hükümet (Bundesregierung) yabancının geçmişte gösterdiği ve gelecekte göstereceği üstün performansın Avusturya'nın çıkarları doğrultusunda olduğuna karar verirse, yukarıda (bknz. II.2.1.) belirtilen şartlardan 10 yıllık aralıksız ikamet şartı, yeterli geçim kaynağının kanıtı ve sahip olduğu devlet vatandaşlığından çıkma şartı aranmaz.

Örnek: Türk T 25 yaşında yetenekli bir futbolcu ve Avusturya Rapid Wien takımında oynuyordur. Avusturya Milli takımı Türk T'nin gelecekte çok başarılı olacağını düşündüğü için Avusturya vatandaşı olmasını istemiştir. Türk T, Avusturya milli takımında oynaması için Avusturya vatandaşı olması gereklidir. T Avusturya vatandaşı olmak için başvurur ve Avusturya cumhuriyeti T'ye vatandaşlığı ulusal çıkarlar doğrultusunda verir. Ayrıca T Türk vatandaşlığını da muhafaza edebilir.

2.2 Yetkili Makam

Yetkili makam eyalet hükümetidir (Landesregierung).

2.3 Gereken Belgeler

- Başvuru formu ile (bu forma ilişkin şekil şartı yoktur)
- Gerekli belgeler kişiye göre değişmektedir (Link bakınız V.)

3. Vatandaşlığın Kanun Yoluyla Kazanılması (Rechtsanspruch)

3.1 Şartlar

- Başvuru dilekçesi Vatandaşlığın sonradan kazanılmasında gerekli olan genel şartların yerine getirilmesi,
- En az 30 yıl Avusturya'da aralıksız ikamet edilmesi,
- veya Kişisel ve mesleki uyumun kanıtı halinde Avusturya'da yasaya uygun ve aralıksız 15 yıl oturma,
- veya aşağıdaki hallerde en az 6 yıl yasaya uygun ve aralıksız oturma:
 - o Avusturya vatandaşı olan biri ile en az 5 yıl evli olmak ve çift olarak aynı evde yaşanması, evlilik bağının bozulmamış olması ve vatandaşlığın geri alınma yolu ile kaybedilmiş olmaması ve
 - o Daha önce evli olup, kişinin Avusturya vatandaşlığını aldığı ikinci evliliği sonlandırdıktan sonra ilk eşi ile tekrar evlenmemiş olması veya

Örnek: Yıllardır evli olan E ve K (ikisi de Türk vatandaşı) boşanırlar ve K Avusturya vatandaşı A ile evlenir. Bu evlilikten dolayı K Avusturya vatandaşlığını kazanır. Daha sonra Avusturya vatandaşı ile olan evliliğini bitirerek tekrar ilk evliliğini yaptığı E ile yeniden evlenir. Bu durumda E vatandaşlığı 6 yıllık yasaya uygun ve aralıksız oturma şartına bağlı olarak elde edemez.

- o İltica hakkına sahip olmak veya
- o Avrupa Ekonomik Alanı vatandaşlığının kanıtlanmış olması veya
- o Avusturyada doğmuş olması veya

- o Vatandaşlığın verilmesi kişinin bilimsel, ekonomik, sanatsal ve sportif alanlardaki geçmişte gösterdiği ve gelecekte göstereceği düşünülen üstün performansı Avusturya'nın çıkarı doğrultusunda olacak ise veya
- o Yabancınin entegre olduğunu kanıtlaması:
- B2 seviyesinde almanca bilgisine sahip ise veya
- B1 seviyesinde almanca bilgisine sahip ve entegre olduğunun kanıtı. Devamlı olarak entegre olduğunun kanıtı kamu yararına faydalı olan durumlarda gerçekleşebilir, örneğin:
 - o En az 3 yıl kamu yararına faaliyet gösteren kurumda gönüllü fahri faaliyet
 - o En az 3 yıl eğitim-, sosyal- ve sağlık alanında çalışmak (örnek: huzur evi) veya
 - o En az 3 yıl menfaatlari temsil eden organda görev üstlenmek (işletme temsilciliği/ veliler başkanlığı gibi)

3.2 Ücretler

- 217,10 ile 759,70 Euro arası Federal harç
- Ek olarak söz konusu olan eyaletin Eyalet harcı

4. Vatandaşlığın Evlat Edinilme Yoluyla Kazanılması

Avusturya vatandaşı bir kişi tarafından evlat edinilmiş olan 14 yaşını bitirmemiş yabancı, Avusturya cumhuriyetinin uluslararası ilişkilerine zarar vermiyor,kamu düzeni bakımından engel teşkil etmiyor ise ve davranışları ile Avusturya cumhuriyetine olumlu yaklaşım sergiliyor ise, Avusturya vatandaşlığını kazanabilir.

5. Çifte Vatandaşlık

Avusturya vatandaşlık yasasına göre çifte vatandaşlık veya çok vatandaşlık sadece istisnai durumlarda mümkün olup, bu istisnai durumlar dışında çifte vatandaşlık mümkün değildir.

5.1 Avusturya Vatandaşı Olarak Yabancı Vatandaşlığın Elde Edilmesi

Yabancı bir vatandaşlık elde edildiği durumda kural olarak Avusturya vatandaşlığı kaybedilir. Kişi Avusturya vatandaşlığını muhafaza etmek istiyor ise yabancı vatandaşlığı elde etmeden önce Avusturya vatandaşlığının muhafazasının (Bewilligung der Beibehaltung) onaylanması için yazılı olarak müracaat etmelidir. Aksi takdirde Avusturya vatandaşlığı kaybeder.

Vatandaşlığın muhafazası eğer

- Avusturya cumhuriyetinin çıkarı doğrultusunda ise veya
- Başvuran kişinin özel ve aile hayatından kaynaklanan göz önünde bulundurulması gereken durum söz konusu ise ve Avusturya vatandaşlığı doğum ile birlikte elde edilmiş ise veya
- Reşit olmayanlarda çocuğun menfaati söz konusu ise yazılı resmi karar ile onaylanır.

Yetkili makam eyalet hükümetidir (Landesregierung).

5.2 Yabancı Olarak Avusturya Vatandaşlığının Elde Edilmesi

Avusturya vatandaşlığının elde edilmesi durumunda kural olarak yabancı vatandaşlığın kaybı söz konusu olur. Avusturya vatandaşlığına başvuran yabancı, Avusturya vatandaşlığı şartlarını sağlaması halinde, kendisine önce Avusturya vatandaşlığına kabul teminatı verilir. Daha sonra söz konusu kişi verilen teminat üzerine vatandaşlığı kazanabilmek için teminat verilmesinden itibaren iki yıl içerisinde daha önceki vatandaşlığından çıktığını ispat etmek zorundadır.

Örnek: Türk vatandaşı T Avusturya vatandaşlığını elde edeceğine dair teminat alır ve Türk vatandaşlığından 2 yıl içerisinde çıkması istenir. T Türkiye konsolosluğuna giderek Türk vatandaşlığından çıkmak talebinde bulunur. Konsolosluktan aldığı çıkış belgesi ile yetkili Avusturya makamına Türk vatandaşlığından çıkışını bildirir.

Avusturya vatandaşlığının verilmesi yabancıнын geçmişte gösterdiği ve gelecekte göstereceği üstün performans Avusturya cumhuriyetinin çıkarı doğrultusunda ise, kişi sahip olduğu devlet vatandaşlığından çıkmak zorunda değildir.

5.3 Çocuklarda Çifte Vatandaşlık

Eğer ebeveynler farklı vatandaşlıklara (Avusturya ve başka bir ülke vatandaşlığına) sahip ise, şu durumlar geçerlidir:

Eğer menşe ülkesinde (Herkunftsland) soybağı prensipi geçerli ise, bu durumda çocuk çifte vatandaştır ve reşit olduğunda iki vatandaşlık arasında karar vermek zorunda değildir.

Örnek: Anne A, Türk vatandaşlığına sahiptir. Baba B, Avusturya vatandaşıdır. Çocuk Ç evlilik içinde doğar. Bu durumda Ç soy bağı yolu ile hem babanın hem de annenin vatandaşlığını elde eder.

Evlilik dışı doğan çocuklar çocuk bekar olduğu ve reşit olmadığı sürece ebeveynlerinin evlenmesi ile nesebi tashih edilmiş olur ve Avusturya vatandaşlığını kazanır. Bu durumda çocuk çifte vatandaş olabilir.

Örnek: Anne A, Türk vatandaşlığına sahiptir. Baba B, Avusturya vatandaşıdır. Çocuk Ç evlilik dışı doğduğu için annenin vatandaşlığını elde eder. Ç 13 yaşına girdiğinde Anne A ve baba B evlenir. Ç babanın vatandaşlığını da elde eder

6. Avusturya Vatandaşlığının İdarenin Takdiri İle Kazanılması

6.1 Şartlar

- Başvuru dilekçesi
- Vatandaşlığın sonradan kazanılması için gerekli olan genel şartların yerine getirilmesi
- İdarenin takdir kararı/beyanı (Başvuran kişinin kamu yararı ve entegrasyon düzeyi doğrultusundaki genel davranışı).

6.2 Ücretler

- 976,80 Euro Federal harç
- Ek olarak söz konusu eyaletin Eyalet harcı

7. Avusturya Vatandaşlığının Yurt Dışında İkamet Durumunda Kazanılması

7.1 Şartlar

- Avusturya vatandaşlığının elde edilmesi için gerekli olan genel şartların yerine getirilmesi (istisna: Yasaya uygun olarak 10 yıl boyunca Avusturya'da ikamet edilmesi (Aufenthalt) ve bu 10 yılın en az 5 yılında kişinin oturma hakkına (Niederlassungsbewilligung) sahip olması aranmaktadır).
- Avusturya cumhuriyetinin çıkarları doğrultusunda üstün performans göstermesi veya
- 9 Mayıs 1945'ten önce Avusturya cumhuriyetinde ikamet sahibi olan ve eşi ile birlikte yurt dışına göç etmiş kişinin eşi olmak
- Eşi Avusturya vatandaşı ise ve mahalli idareye bağlı olarak yurt dışında görevli ise
- Eşi Avusturya vatandaşı ise ve kamu tüzel kişiliğe bağlı olarak yurtdışında görevli ise ve kamu tüzel kişiliğinin faaliyeti Avusturya Cumhuriyeti menfaati doğrultusunda ise
- Yaşam merkezi ve yasal oturma en az 12 yıldır yurt dışında olan kişilerin ergin olmayan çocuğu ise.

7.2 Ücretler

- Ülke menfaati doğrultusunda vatandaşlığın verilmesi durumunda 976,80 Euro Federal harç
- Göçmen-eşi olunması durumunda 217,10 Euro Federal harç
- Bu harçlara ilaveten söz konusu eyaletin Eyalet harcı

Başvuran kişinin yurt dışında yaşayan çocukları Avusturya vatandaşlığını bu şekilde kazanma imkanından faydalanamaz.

Avusturya Vatandaşlığının Kazanılmasının Diğer Kişilere Etkisi

Avusturya vatandaşlığı, belirli şartlar doğrultusunda aynı evde yaşayan eşe ve çocuklara da vatandaşlığın kazanılması imkanı sağlamaktadır.

Avusturya Vatandaşlığını Eşin de Kazanması

- Eğer eşi en az 6 yıldır yasal ve kesintisiz bir şekilde Avusturya Cumhuriyeti topraklarında bulunuyor ise
- Müracaat esnasında
 - o Yasal oturma sahip ise ve ya
 - o İltica hakkına sahip ise veya “yabancılar polisi” yasasına göre Legitimationskarte’ye sahip ise veya yabancı polisi yasasına göre bir kimlik belgesine (Legitimationskarte- örnek: diplomatik haklar) sahip ise
- Evlilik bağının bozulması ya da ayrılık durumlarının yaşanmamış olması
- Eşi vatandaşlığın geri alınmasından dolayı yabancı durumuna düşmemiş ise ve
- Evliliğin en az 5 yıl devam etmesi halinde diğer eş de Avusturya vatandaşlığını kazanmış olur.

Vatandaşlığın anne veya babaya verilmesi durumunda, reşit olmayan çocuklar da Avusturya vatandaşlığını kazanmış olurlar.

Vatandaşlığın verilmesi, ayrıca yabancının evlatlığı ve kadının evlilik dışı çocuklarına veya babalığı tanınması ya da mahkeme tarafından hakkında babalık kararı verilmesi halinde erkeğin evlilik dışı çocuklarına da vatandaşlık hakkı kazandırır.

Bunun için çocuklar başvuru esnasında yasaya uygun oturuma, iltica hakkına veya hak sahipliğini gösterir belgeye (Legitimationskarte) sahip olmalıdır.

Yüksek derecede engelli olan çocuklarda, engellilik sağlık memuru tarafından tescil edilmiş ise ve anne veya babadan birisi dolayısıyla vatandaşlığın çocuklara da vatandaşlık kazandırması durumunda çocuk söz konusu olan veli ile aynı evde yaşıyor veya veli çocuğun velayetine sahip ise, çocuğun reşit olmama şartı aranmaz.

Vatandaşlığın Bildirim Yolu İle Yeniden Kazanılması

Avusturya vatandaşlığından 9 Mayıs 1945 yılından önce ırk veya siyasi nedenlerden dolayı çıkmak zorunda kalanlar ve bundan dolayı vatandaşlığı kaybedenler, Avusturya vatandaşlığını bildirim yoluyla yeniden elde etme hakkına sahiptirler.

Avusturya Vatandaşlığı Varsayımı (Putativösterreicher)

Avusturya makamları tarafından yanlışlıkla en az 15 yıl kendi sorumlulukları dışında Avusturya vatandaşı gibi muamele görmüş kişiler kolaylaştırılmış şekilde vatandaşlığı bildirim yolu ile elde etme hakkına sahiptirler. Bu hak yanlışlığın fark edilmesinden itibaren 6 ay içerisinde gerçekleşmelidir.

AVUSTURYA VATANDAŞLIĞININ KAYBI

AVUSTURYA VATANDAŞLIĞININ KAYBI

Avusturya vatandaşlığının kaybolmasına yol açan durumlar:

1. Yabancı bir ülke vatandaşlığını elde etmek
2. Yabancı bir ülkede askerlik yapmak
3. Vatandaşlığın geri alınması
4. Vatandaşlıktan feragat etmek

1. Yabancı Bir Ülke Vatandaşlığını Elde Etmek

Vatandaş müracaat/beyan veya kesin onay ile yabancı bir ülke vatandaşlığını elde etmiş ise Avusturya vatandaşlığını kaybeder. Ancak daha önce Avusturya vatandaşlığının muhafazası onaylanmış ise vatandaşlığın kaybı söz konusu olmaz.

Ayırt etme gücüne sahip olmayan vatandaşlarda vatandaşlığın kaybı sadece yasal temsilcinin yabancı bir vatandaşlığın elde edilmesine yönelik onay vermesi halinde söz konusudur. Ergin olmayan ancak 14 yaşını bitirmiş olan çocukların vatandaşlıktan çıkma kararında rızasının alınması gerekmektedir.

Yasal temsilcilere beveyler (yada Wahltern) değil ise vasinin (Vormundschafts-/Pflegschaftsgericht) yasal temsilcinin onayını yabancı vatandaşlığın alınmasından önce onaylamış ise vatandaşlık kaybedilir. Vasinin onayı yabancı vatandaşlığın elde edilmesinden sonra gerçekleşmiş ise Avusturya vatandaşlığının kaybı geçersizdir.

1.1 Avusturya Vatandaşlığının Kaybının Yabancıların Çocuklarına Etkisi

Eğer anne veya baba Avusturya vatandaşlığı kaybetmiş ise reşit olmayan bekar çocuklar da ebeveynlerine bağlı olarak Avusturya vatandaşlığını kaybederler. Ebeveynlerden biri Avusturya vatandaşlığını muhafaza ediyor ise bu durumda çocuklar bakımından vatandaşlığın kaybı gerçekleşmez.

Ergin olmayan kişi 14 yaşını doldurmuş ise, Avusturya vatandaşlığını sadece kendi onayı doğrultusunda kaybeder.

2.1 Avusturya Vatandaşlığının Muhafaza Edilmesi

Yukarda bahsedildiği gibi Avusturya vatandaşı olan kişiye yabancı bir ülke vatandaşlığını elde etmesi durumunda “Avusturya vatandaşlığının muhafazası” şu durumlarda onaylanır:

- Geçmişte gösterdiği ve gelecekte gösterecek olacağı üstün performansı veya göz önünde bulundurulması gereken diğer sebepler Avusturya Cumhuriyetinin çıkarları doğrultusunda ise;
- Mütakabiliyet söz konusu ise, vatandaşlığı elde edilmek istenilen yabancı ülke Avusturya vatandaşlığının muhafazasını onaylar ise;
- Vatandaşlığın verilmesi için aşağıdaki gerekli şartların bulunması:
 - o Adli sicilinin temiz olması
 - o Avusturya Cumhuriyetine olumlu yaklaşım ve kamu düzenini tehlikeye atmayacağının garantisi
 - o Avusturya Cumhuriyetinin uluslararası ilişkilerinin zarar görmemesi
 - o Avusturya Cumhuriyetinin menfaatlerinin zarar görmemesi
- Ve başvuran kişinin özel ve aile hayatından kaynaklanan göz önünde bulundurulması gereken özel durum söz konusu ise ve Avusturya vatandaşlığı doğum ile birlikte elde edilmiş ise veya
- Reşit olmayanlarda çocuğun refahı söz konusu ise

Örnek 1: Avusturya vatandaşı A uluslararası başarılı bir ressamdır. Alman vatandaşı olan eşi B ile evlendikten sonra Almanya'da yaşamaktadır. Almanya vatandaşlığına başvurmak ister. Ancak Avusturya vatandaşlığını kaybetmek istemediği için Avusturya vatandaşlığının muhafazasını talep eder. Bu durum Avusturya'nın çıkarı doğrultusunda olacağı için, Avusturya vatandaşlığının muhafazasını onaylanır. A Alman vatandaşlığını elde ettiği takdirde sahip olduğu Avusturya vatandaşlığını da muhafaza eder.

Örnek 2: Avusturya vatandaşı A lise öğretmenidir. Alman vatandaşı olan eşi B ile evlendikten sonra Almanya'da yaşamaktadır. Almanya vatandaşlığına başvurmak ister. Avusturya vatandaşlığının muhafazasını talep eder. Bu durum olağanüstü başarı gösterisi olmadığından vatandaşlığının muhafazası Avusturyanın çıkarı doğrultusunda olmayacağı için kişi Avusturya vatandaşlığını muhafaza edemez.

Vatandaşlığın muhafazası yazılı beyan ile gerçekleşmelidir ve yabancı vatandaşlığın iki yıl içerisinde elde edilmesi şartı ile onaylanmalıdır.

Ayırt etme gücüne sahip olmayan vatandaşlarda başvuru yasal temsilci tarafından imzalanmalıdır. 14 yaşını bitirmiş olan çocuklarda ek olarak kendi onayları da gerekmektedir. Yasal temsilciler ebeveynler (yada Wahleltern) değil ise başvuru veya yasal temsilcinin onayına ek olarak vasinin (Vormundschafts-/Pflegschaftsgericht) onayı gerekmektedir.

Vatandaşlığın muhafazası ile ilgili karar yazılı olarak verilir.

Vatandaşlığın muhafazası onaylanmadığı takdirde resmi makam kişinin dilekçesi üzerine kişinin yabancı bir ülke vatandaşlığını elde ettiği takdirde Avusturya vatandaşlığından çıkacağını bildirmesi gerekmektedir.

2. Yabancı Ülkede Askerlik Yapmak

Kendi isteği ile yabancı bir ülkede askerlik görevini yerine getiren kişinin Avusturya vatandaşlığı elinden alınır. Kişi ayırt etme gücüne sahip değil ise bu durumun gerçekleşmesi için yasal temsilcisinin onayı gerekmektedir.

Zorunlu askerlik söz konusu olduğunda kişi kendi isteği ile askerlik görevini yerine getirmiş olmaz. Zorunlu askerlik kanunlarla belirlenen devlet hizmetidir dolayısıyla vatandaşlığın kaybına yol açmaz.

Örnek 1: Çifte vatandaşlığa sahip olan (Türk ve Avusturya) olan A Türkiye’de zorunlu askerlik hizmetini yerine getirir. Bu durumda Avusturya vatandaşlığını kaybetmesi söz konusu değildir.

Örnek 2: Çifte vatandaşlığa sahip olan (Türk ve Avusturya) olan A Türkiye’de hiçbir yasal mecburiyet bulunmaksızın kendi isteği ile askerlik hizmetini yerine getirir. Bu durumda Avusturya vatandaşlığını kaybeder.

3. Vatandaşlığın Geri Alınması

Kişi yabancı bir ülkenin görevinde hizmet edip davranışları ile Avusturya Cumhuriyetinin menfaatini ve itibarına ciddi derecede zarar verirse Avusturya vatandaşlığı geri alınır; aynı şekilde

- Avusturya vatandaşlığı iki seneden fazla bir zaman önce “sonradan kazanma” veya “vatandaşlığın diğer aile fertlerine teşmili” yolu ile elde etmiş ise ve
- Vatandaşlığın kazanılması devletin menfaati doğrultusunda olmamış ise ve
- Kişi vatandaşlığı kazanmış olmasına rağmen, yabancı vatandaşlığını haksız şekilde muhafaza etmiş ise.

Bu kişiler vatandaşlığın geri alınmasından en az 6 ay önce yetkili makamlarca bilgilendirilmelidir.

Bahsi geçen iki yıllık süre dolmuş ise vatandaşlığın geri alınması derhal yazılı olarak beyan edilmelidir. Vatandaşlığın kazanılmasından sonra 6 yıllık bir süre geçmiş ise vatandaşlığın geri alınması hiçbir şekilde mümkün değildir.

4. Vatandaşlıktan Feragat Etmek (Verzicht)

Avusturya vatandaşı olan bir kişi vatandaşlıktan şu durumlarda feragat edebilir:

- Yabancı bir vatandaşlığa sahip ise;
- Kişiyeye karşı görölmekte olan ve 6 aydan fazla hapis cezası ön gören herhangi bir davanın veya infazın olmaması (dava sonuçlanana kadar vatandaşlıktan feragat edilememektedir.) ve
- Erkekler açısından askerlik mesleğinde bulunmaması
 - o 16. yaşını doldurmamış veya 36. yaşını tamamlamış ise
 - o (mecburi) vatani hizmet görevini yerine getirmiş ise
 - o Çürük raporu verilmiş ise
 - o Ruh hastalığı veya akli denge bozukluğu yüzünden askeri hizmetten muaf ise veya
 - o Zorunlu askerlik görevini vatandaşlığına sahip olduğu başka bir ülkede gerçekleştirmiş ise vatandaşlıktan feragat edebilir.

Kişi 5 yıldan fazla yurt dışında yaşıyor ise,

- kişiyeye karşı görölmekte olan ve 6 aydan fazla hapis cezası ön gören herhangi bir davanın veya
- infazın olmaması veya
- askeriye görevlisi olmaması şartları aranmamaktadır.

Feragat beyannamesi yetkili eyalet hükümetine yazılı olarak verilmelidir. Yetkili makam feragat şartlarının mevcut olması durumunda vatandaşlığın kaybının hangi andan itibaren geçerli olduğunu tescil ederek ilgiliye de bildirir. Vatandaşlığın kaybı hakkındaki resmi karar yazılı olarak gerçekleşir.

Yetkili Makamlar

1. İlçe İdari Makamı (Bezirksverwaltungsbehörde)

Vatandaşlığın kazanılması için gerekli olan dilekçe yetkili “ilçe idari makamı” olarak Bezirkshauptmannschaft’a verilmelidir.

Eisenstadt, Graz, Innsbruck, Klagenfurt, Krems, Linz, Rust, Salzburg, St. Pölten, Steyr, Villach, Waidhofen an der Ybbs, Wels, Wien, Wiener Neustadt’ta yetkili ilçe idari makamı olarak Magistrat yetkilidir.

2. Eyalet Hükümeti (Landesregierung)

Vatandaşlığın kazanılması için gerekli olan resmi karar yetkili Eyalet Hükümeti tarafından verilir.

Vatandaşlık ile ilgili konularda resmi kararları kişinin asıl ikamet (Hauptwohnsitz) ettiği bölgenin Eyalet Hükümeti vermekle yetkilidir.

Ayrıca eyalet hükümeti şu konularda resmi kararı vermekle yetkilidir:

- Vatandaşlığın verilmesinin vaad edilmesi
- Vatandaşlığın verilmesi
- Vatandaşlığın muhafaza edilmesi
- Vatandaşlığın geri alınması
- Vatandaşlığın tespit edilmesi
- Vatandaşlığın feragat yolu ile kaybının tesbiti
- Vatandaşlığın bildiri yolu ile elde edilmesinin tesbiti

Eyalet Hükümeti ilçe idari makamlarının ve yurt dışı Avusturya temsilciliklerinin resmi kararlarının temyiz makamı olarak karar verir.

İlçe idari makamları vatandaşlık yasasına aykırı davranışlarda birinci mercii olarak ceza kararlarını verirler.

3. Belediyeler (Gemeinden)

Belediyelerin görevleri:

- Onay belgesinin verilmesi (örn.: Vatandaşlık kanıtı belgesi);
- Vatandaşlıktan çıkışına dair onay belgesi;
- Vatandaşlığa belirli bir zamanda sahip olma yada olmama hakkındaki onay belgesi

4. Konsolosluk ve ya Dış Temsilcilikler

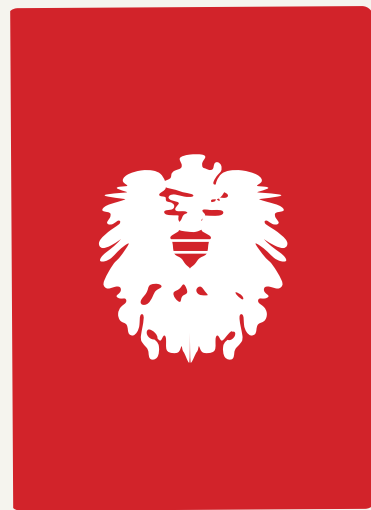
Dilekçe sahibinin asıl ikametgahı yurt dışında bulunuyor ise yetkili makam Avusturya konsolosluğudur. Konsolosluğun bulunmadığı durumda Avusturya diplomatik temsilciliği yetkilidir.

Literatür/Kaynaklar ve Linkler

- Eberwein/Pfleger, Fremdenrecht für Studium und Praxis, 3. Auflage (2014)
- Skriptum- Fachverband der österreichischen Standesbeamten (www.standesbeamte.at → Downloads)
- www.help.wien.gv.at
- www.bmi.gv.at
- www.staatsbuergerschaft.gv.at (Online-Staatsbürgerschaftstest)
- Rechtsdatenbank/Rechtsinformationssystem (RIS)
- www.wien.gv.at (Bsp.: Wien; Verwaltung → Personenwesen → MA 35)
- www.help.gv.at (Leben in Österreich → Staatsbürgerschaft → Formulare)

ÖSTERREICHISCHE STAATSBÜRGERSCHAFT

ERWERB DER STAATSBÜRGERSCHAFT

Die Grundprinzipien des Staatsbürgerschaftsrechts

„ius sanguinis“ (Abstammungsprinzip)

Nach diesem Grundsatz verleiht ein Staat seine Staatsbürgerschaft durch Geburt an Kinder, deren Eltern (oder mindestens ein Elternteil) selbst Staatsbürger dieses Staates sind.

Grundsatz der Vermeidung der Staatenlosigkeit

Staatenlos sind Personen, die die Staatsbürgerschaft keines Staates besitzen. Staatenlosigkeit soll vermieden werden.

Grundsatz der „Privatautonomie“

Der Grundsatz der Privatautonomie besagt, dass beim Erwerb der Staatsbürgerschaft der Wille des Betroffenen maßgeblich ist (Selbstbestimmung). Die Staatsbürgerschaft wird nicht durch Familienrechtsverhältnisse auf andere Familienmitglieder automatisch übertragen, sondern nur bei Einwilligung des Betroffenen.

Grundsatz der Familieneinheit

Dieser Grundsatz versucht möglichst allen Familienmitgliedern dieselbe Staatsbürgerschaft zu verschaffen, ist aber durch die weitgehende Einwilligungsbedürftigkeit staatsbürgerschaftsrechtlicher Veränderungen (Grundsatz der Privatautonomie) stark abgeschwächt worden.

Grundsatz der Vermeidung mehrfacher Staatsangehörigkeit

Unter Doppelstaatsbürgerschaft versteht man die gleichzeitige Innehabung zweier (oder mehrerer) Staatsbürgerschaften. Dies ist auch nach dem geltenden Staatsbürgerschaftsrecht möglich, jedoch verfolgt das österreichische Staatsbürgerschaftsrecht den Grundsatz der Vermeidung mehrfacher Staatsangehörigkeit.

Erwerb der Staatsbürgerschaft

1. Erwerb durch Abstammung

Beim Erwerb der Staatsbürgerschaft durch Abstammung wird zwischen ehelichen und unehelichen Kindern unterschieden.

Eheliche Kinder erwerben die Staatsbürgerschaft mit der Geburt, wenn zum Zeitpunkt der Geburt ein Elternteil österreichischer Staatsbürger ist. Wenn ein Elternteil vor der Geburt des Kindes stirbt, dann erwirbt das eheliche Kind die österreichische Staatsbürgerschaft nur dann wenn der verstorbene Elternteil im Zeitpunkt seines Todes österreichischer Staatsbürger war.

Zu beachten ist das diese Regelung nur für Kinder, die ab 1. September 1983 geboren sind gilt. Personen, deren Geburt vor dem 1. September 1983 erfolgte, können die österreichische Staatsbürgerschaft in diesem Fall nicht mehr kraft Abstammung erwerben. Sie müssen die allgemeinen Verleihungsvoraussetzungen erfüllen.

Uneheliche Kinder erwerben die Staatsbürgerschaft mit der Geburt, wenn zum Zeitpunkt der Geburt die Mutter österreichische Staatsbürgerin ist. Falls nur der Vater eines unehelichen Kindes österreichischer Staatsbürger ist, so erwirbt das Kind die österreichische Staatsbürgerschaft, wenn der uneheliche österreichische Vater innerhalb von 8 Wochen ab Geburt des Kindes entweder die Vaterschaft anerkannt hat oder seine Vaterschaft gerichtlich festgestellt wurde.

Beispiel: M (Mutter) ist türkische Staatsbürgerin. V (Vater) ist österreichischer Staatsbürger. K (Kind) kommt unehelich zur Welt. V erkennt die Vaterschaft des Kindes 2 Wochen nach der Geburt an. Dadurch erwirbt K die österreichische Staatsbürgerschaft durch Abstammung.

Erfolgt das Anerkenntnis bzw. die gerichtliche Feststellung der Vaterschaft nach 8 Wochen, so können die Kinder die österreichische Staatsbürgerschaft unter erleichterten Voraussetzungen durch Verleihung erwerben.

Insbesondere sind hierfür eine rechtmäßige Niederlassung des unmündigen minderjährigen Antragstellers (bis zum 14. Lebensjahr) im Bundesgebiet zum Zeitpunkt der Antragstellung, eine entsprechende Abstammung so wie die Erfüllung folgender Voraussetzungen notwendig:

- Die internationalen Beziehungen der Republik Österreich nicht wesentlich beeinträchtigt werden und
- Die Interessen der Republik Österreich nicht geschädigt werden.

Für den Fall dass die 8-wöchige Frist des Vaterschaftsanerkenntnisses bzw. der gerichtlichen Feststellung versäumt wird, müssen noch zusätzlich die Bundesabgabe in Höhe von 759,70 Euro und eine Landesabgabe des jeweiligen Bundeslandes entrichtet werden.

Zu beachten ist dabei dass sich aufgrund des Geburtsortes des Kindes sich eine Doppelstaatsbürgerschaft ergeben kann.

1.1. Legitimation

Durch die Eheschließung der Eltern werden gemeinsame uneheliche Kinder ehelich erklärt. Sie erwerben dadurch bis zum vollendeten 14. Lebensjahr die österreichische Staatsbürgerschaft automatisch. Ab dem 14. Lebensjahr ist die Zustimmung des Legitimierten und seines gesetzlichen Vertreters binnen 3 Jahren ab Eheschließung notwendig. Zum Zeitpunkt der Zustimmung muss das legitimierte Kind ledig sein. Bei Nichtvorliegen dieser Voraussetzungen ist der Erwerb der Staatsbürgerschaft durch Erfüllung der allgemeinen Verleihungsvoraussetzungen möglich.

Beispiel 1: M (Mutter) ist türkische Staatsbürgerin. V (Vater) ist österreichischer Staatsbürger. K (Kind) kommt unehelich zur Welt. Als V und M heiraten, ist K 10 Jahre alt. Durch die Eheschließung der Eltern erwirbt K automatisch die Staatsbürgerschaft .

Beispiel 2: M (Mutter) ist türkische Staatsbürgerin. V (Vater) ist österreichischer Staatsbürger. K (Kind) kommt unehelich zur Welt. Als V und M heiraten, ist K 15 Jahre alt. K erwirbt die Staatsbürgerschaft, indem er und sein gesetzlicher Vertreter (V bzw. M) dem Erwerb der österreichischen Staatsbürgerschaft durch Legitimation zustimmen.

2. Erwerb durch Verleihung

2.1 Allgemeine Voraussetzungen

Für den Erwerb der österreichischen Staatsbürgerschaft durch Verleihung müssen folgende allgemeine Voraussetzungen erfüllt sein:

- Mindestens zehnjähriger rechtmäßiger und ununterbrochener Aufenthalt in Österreich, davon mindestens fünfjährige Niederlassungsbewilligung; Abweichungen von dieser Voraussetzung bestehen bei der Verleihung der Staatsbürgerschaft aufgrund eines Rechtsanspruches
- Unbescholtenheit (Freiheitsstrafe/Ersatzfreiheitsstrafe unter 3 Monate, unter 21 Jahren Freiheitsstrafe/Ersatzfreiheitsstrafe unter 6 Monaten)

Insbesondere dürfen keine gerichtlichen Verurteilungen vorliegen, kein Strafverfahren anhängig sein (gilt sowohl im In- als auch im Ausland inklusive Finanzvergehen) und keine schwerwiegenden Verwaltungsübertretungen mit besonderem Unrechtsgehalt (Bsp.: mit 1,6 ‰. Alkoholgehalt Fahrzeug in Betrieb nehmen) begangen worden sein.

- Hinreichend gesicherter Lebensunterhalt
 - o Nachweis fester und regelmäßiger eigener Einkünfte aus Erwerb, Einkommen, gesetzlichen Unterhaltsansprüchen oder Versicherungsleistungen (ASVG Richtsätze: Einzelrichtsatz EUR 872,31,- ; Familienrichtsatz EUR 1307,98,-; Erhöhung für jedes Kind EUR 134,49,-) im Durchschnitt von 36 Monaten aus den letzten 6 Jahren vor dem Antragszeitpunkt, wobei jedenfalls die letzten geltend gemachten sechs Monate unmittelbar vor dem Antragszeitpunkt liegen müssen;
 - o Bei Behinderung oder dauerhafter schwerwiegender Krankheit stellt der nicht gesicherte Lebensunterhalt jedoch kein Hindernis dar
- Deutschkenntnisse und Grundkenntnisse der demokratischen Ordnung und der daraus ableitbaren Grundprinzipien sowie der Geschichte Österreichs und des jeweiligen Bundeslandes
 - o Der Nachweis ist durch schriftliche Prüfung zu erbringen, wenn keine Ausnahmeregelungen bestehen (z.B. Deutsch ist Muttersprache, Minderjährigkeit, Schulbesuch mit positiver

Beurteilung im Unterrichtsgegenstand "Deutsch" und „Geschichte und Sozialkunde“,
Modul 2 der Integrationsvereinbarung)

- Bejahende Einstellung zur Republik Österreich und Gewährleistung, dass keine Gefahr für die öffentliche Ruhe, Ordnung und Sicherheit besteht
- Kein bestehendes Aufenthaltsverbot und kein anhängiges Verfahren zur Aufenthaltsbeendigung
- Keine Rückkehrentscheidung (Bsp.: Drittstaatsangehöriger hält sich unrechtmäßig im Bundesgebiet auf und die zuständige Behörde erlässt deshalb eine Rückkehrentscheidung).
- Keine Rückführungsentscheidung eines anderen EWR-Staates oder der Schweiz
- Keine Ausweisung innerhalb der letzten 18 Monate
- Kein Einreiseverbot
- Kein Naheverhältnis zu einer extremistischen oder terroristischen Gruppierung
- Grundsätzlich Verlust der bisherigen Staatsangehörigkeit
- Durch die Verleihung der Staatsbürgerschaft dürfen weder die internationalen Beziehungen der Republik Österreich wesentlich beeinträchtigt werden noch die Interessen der Republik Österreich nicht geschädigt werden

2.2 Gesamtverhalten

Bei der Entscheidung ist das Gesamtverhalten des Fremden im Hinblick auf das allgemeine Wohl, öffentliche Interesse und das Ausmaß der Integration zu berücksichtigen. Dazu zählt insbesondere die Orientierung des Fremden am gesellschaftlichen, wirtschaftlichen und kulturellen Leben in Österreich so wie das Bekenntnis zu den Grundwerten eines europäischen demokratischen Staates und seiner Gesellschaft.

2.3 Verleihung aufgrund Staatsinteresse

Bei Verleihung der Staatsbürgerschaft aufgrund des Staatsinteresses entfallen die Voraussetzungen des zehnjährigen ununterbrochenen Aufenthaltes im Bundesgebiet, der Nachweis des gesicherten Lebensunterhaltes und des Ausscheidens aus dem bisherigen Staatsverband, wenn die Bundesregierung bestätigt, dass die Verleihung wegen der vom Fremden bereits erbrachten und von ihm noch zu erwartenden außerordentlichen Leistungen im besonderen Interesses der Republik liegt.

Beispiel: Der 25-jährige türkische Staatsbürger T ist ein talentierter Fußballspieler bei Rapid Wien. Die österreichische Nationalmannschaft möchte, aufgrund der zu erwartenden außerordentlichen Leistungen des T, dass dieser nunmehr für die österreichische Nationalmannschaft spielt. Da dies im besonderen Interesse der Republik Österreich liegt, wird ihm die österreichische Staatsbürgerschaft verliehen.

2.4 Zuständige Behörde

Die zuständige Behörde ist die Landesregierung.

2.5 Erforderliche Unterlagen

- Formlos oder Antragsformular
- Benötigte Unterlagen von Person abhängig

3. Verleihung der Staatsbürgerschaft aufgrund eines Rechtsanspruches

3.1 Voraussetzungen

Für die Verleihung der österreichischen Staatsbürgerschaft aufgrund eines Rechtsanspruches müssen folgende Voraussetzungen erfüllt sein:

- Antrag

- Erfüllung der allgemeinen Einbürgerungsvoraussetzungen (siehe oben “Allgemeine Voraussetzungen“)
- Mindestens 30-jähriger ununterbrochener Hauptwohnsitz in Österreich oder
- Mindestens 15-jähriger rechtmäßiger und ununterbrochener Aufenthalt in Österreich (bei Nachweis der nachhaltigen persönlichen und beruflichen Integration) oder
- Mindestens 6-jähriger rechtmäßiger und ununterbrochener Aufenthalt in Österreich, sofern
 - o eine fünfjährige aufrechte Ehe mit einer österreichischen Staatsbürgerin/einem österreichischen Staatsbürger besteht und die Eheleute im gemeinsamen Haushalt leben; die eheliche Lebensgemeinschaft nicht aufgehoben ist und nicht infolge der Entziehung die Staatsbürgerschaft verloren hat und
 - o er nicht mit dem Ehegatten das zweite Mal verheiratet ist und diesem Ehegatten die Staatsbürgerschaft nach Scheidung der ersten gemeinsamen Ehe aufgrund der Heirat mit einem Staatsbürger verliehen wurde oder

Beispiel: M (türkischer Staatsbürger) heiratet nach seiner Scheidung von F (türkische Staatsbürgerin), Ö (österreichische Staatsbürgerin) und erwirbt aufgrund der Heirat die österreichische Staatsbürgerschaft. M lässt sich von Ö scheiden und heiratet ein zweites Mal F. Obwohl F seit mehr als 5 Jahren mit M verheiratet ist und einen 6-jährigen ununterbrochenen und rechtmäßigen Aufenthalt in Österreich vorweisen kann, hat sie keinen Rechtsanspruch auf Verleihung der österreichischen Staatsbürgerschaft nach 6 Jahren.

- o der Status “Asylberechtigter” vorliegt oder
- o der Besitz einer EWR-Staatsangehörigkeit nachgewiesen wird oder
- o der Fremde in Österreich geboren wurde oder
- o die Verleihung aufgrund von bereits erbrachten und zu erwartenden außerordentlichen Leistungen auf wissenschaftlichem, wirtschaftlichem, künstlerischem oder sportlichem Gebiet im Interesse der Republik Österreich liegt oder
- o der Fremde nachhaltige persönliche Integration nachweist. Dies ist der Fall wenn

- Entweder Deutschkenntnisse auf dem B2 Niveau vorhanden sind oder
- Deutschkenntnisse auf dem B1 Niveau und ein Nachweis der nachhaltigen persönlichen Integration gegeben sind.

Ein Nachweis der persönlichen Integration kann beispielsweise durch folgende Tätigkeiten, welche dem Allgemeinwohl in besonderer Weise zu dienen haben, erfolgen:

- Mindestens dreijähriges freiwilliges ehrenamtliches Engagement bei einer gemeinnützigen Organisation (z.B. Blaulichtorganisation) oder
- Mindestens dreijährige Berufsausübung im Bildungs-, Sozial oder Gesundheitsbereich (z.B. Altenpfleger) oder
- Mindestens dreijährige Ausübung einer Funktion in einem Interessensverband oder Interessensvertretung (z.B. Betriebsrätin/Betriebsrat, Elternsprecherin/Elternsprecher).

3.2 Kosten

- 217,10 bis 759,70 Euro Bundesgebühren
- Zusätzlich Landesabgaben des jeweiligen Bundeslandes

4. Annahme an Kindesstatt/ Adoptivkinder

Einem von einem Staatsbürger an Kindesstatt angenommenem Kind, dass das 14. Lebensjahr noch nicht vollendet hat und die österreichische Staatsbürgerschaft nicht besitzt ist die Staatsbürgerschaft auf Antrag zu verleihen, wenn durch die Verleihung der Staatsbürgerschaft die internationalen Beziehungen der Republik Österreich nicht wesentlich beeinträchtigt werden und er nach seinem bisherigen Verhalten Gewähr dafür bietet, dass er zur Republik bejahend eingestellt ist und keine Gefahr für die öffentliche Ruhe, Ordnung und Sicherheit darstellt

5. Doppelstaatsbürgerschaft

Grundsätzlich ist nach österreichischem Staatsbürgerschaftsrecht keine Doppel- oder Mehrfachstaatsbürgerschaft vorgesehen. Eine Doppel- oder Mehrfachstaatsbürgerschaft besteht nur in bestimmten Sonderfällen.

5.1 Erwerb einer fremden Staatsbürgerschaft durch Österreicher

Durch den freiwilligen Erwerb einer fremden Staatsbürgerschaft verliert man grundsätzlich die österreichische Staatsbürgerschaft. Will man die österreichische Staatsbürgerschaft beibehalten, so muss man die Bewilligung der Beibehaltung vor dem Erwerb (bei sonstigem Verlust) der fremden Staatsangehörigkeit schriftlich beantragen. Dieser wird mit schriftlichen Bescheid bewilligt, wenn diese

- Im Interesse der Republik Österreich liegt oder
- Mit einem besonders berücksichtigungswürdigen Grund im Privat- und Familienleben der Antragstellerin/des Antragstellers begründet wird und die österreichische Staatsbürgerschaft mit der Geburt erworben wurde oder
- Im Fall von Minderjährigen dem Kindeswohl entspricht.

Die zuständige Behörde ist die Landesregierung.

5.2 Erwerb der österreichischen Staatsbürgerschaft durch Fremden

Durch die Verleihung der österreichischen Staatsbürgerschaft verliert man grundsätzlich die fremde Staatsbürgerschaft. Der Erwerb der österreichischen Staatsbürgerschaft wird zuerst zugesichert, danach muss die betroffene Person ihre bisherige Staatsbürgerschaft binnen zwei Jahren zurücklegen, um die österreichische Staatsbürgerschaft zu erwerben.

Beispiel: Dem türkischen Staatsbürger T wird, unter der Auflage, die türkische Staatsbürgerschaft innerhalb der nächsten zwei Jahre zurückzulegen, die österreichische Staatsbürgerschaft zugesichert. T beantragt daraufhin unverzüglich beim türkischen Konsulat den Austritt aus der türkischen Staatsbürgerschaft. Anschließend gibt T die schriftliche Austrittserklärung bei der zuständigen österreichischen Behörde ab.

Österreich verzichtet auf das Ausscheiden aus der bisherigen fremden Staatsbürgerschaft, wenn die Verleihung der österreichischen Staatsbürgerschaft wegen der von dem Fremden bereits erbrachten und von ihm noch zu erwartenden außerordentlichen Leistungen im besonderen Interesse der Republik Österreich liegt.

5.3 Doppelstaatsbürgerschaft bei Kindern

Besitzen die Eltern unterschiedliche Nationalitäten (österreichische und eine andere) so gilt folgendes:

Wenn im Herkunftsland das Abstammungsprinzip gilt, so ist das Kind Doppelstaatsbürger und muss sich mit Volljährigkeit nicht für eine der beiden Staatsbürgerschaften entscheiden.

Beispiel: K kommt als eheliches Kind des Ehepaares M (türkische Staatsbürgerin) und V (österreichischer Staatsbürger) auf die Welt. Aufgrund des Abstammungsprinzips erwirbt K die Staatsbürgerschaft beider Elternteile.

Durch die Eheschließung der Eltern werden gemeinsame uneheliche Kinder ehelich erklärt. Solange das Kind noch ledig und minderjährig ist wird dadurch das Kind legitimiert und erwirbt die österreichische Staatsbürgerschaft. Das Kind kann in einem solchen Fall Doppelstaatsbürger sein.

Beispiel: K kommt als uneheliches Kind von M (türkische Staatsbürgerin) und V (österreichischer Staatsbürger) auf die Welt und erwirbt automatisch die Staatsbürgerschaft der Mutter (M). Als V und M heiraten, ist K 13 Jahre alt. K erwirbt hierdurch auch die Staatsbürgerschaft des anderen Elternteils..

6. Verleihung der Staatsbürgerschaft aufgrund Ermessens

6.1 Voraussetzungen

- Antrag
- Erfüllung der allgemeinen Einbürgerungsvoraussetzungen
- Ermessensentscheidung der Behörde (Gesamtverhalten des Antragstellers im Hinblick auf das allgemeine Wohl, die öffentlichen Interessen und das Ausmaß der Integration)

6.2 Kosten

- 976,80 Euro Bundesgebühren
- Zusätzlich Landesabgaben des jeweiligen Bundeslandes

7. Verleihung der Staatsbürgerschaft bei Wohnsitz im Ausland

7.1 Voraussetzungen

- Erfüllung der allgemeinen Einbürgerungsvoraussetzungen (ausgenommen Mindestens zehnjähriger rechtmäßiger und ununterbrochener Aufenthalt in Österreich, davon mindestens fünfjährige Niederlassungsbewilligung)
- Erbringung außerordentlicher Leistungen im besonderen Interesse der Republik Österreich oder
- Ehegattin/Ehegatte eines Emigranten/einer Emigrantin (d.h. die/der Fremde hatte ihren/seinen Hauptwohnsitz vor dem 9. Mai 1945 im Bundesgebiet und hat sich damals gemeinsam mit ihrem späteren Ehegatten/seiner späteren Ehegattin ins Ausland begeben)
- Ehegatten von Österreicherinnen/Österreichern, die in einem Dienstverhältnis zu einer inländischen Gebietskörperschaft stehen und deren Dienstort im Ausland liegt
- Ehegatten von Österreicherinnen/Österreichern, die in einem Dienstverhältnis zu einer inländischen Körperschaft öffentlichen Rechts stehen und deren Dienstort im Ausland liegt, soweit die Tätigkeit dieser Körperschaft im Ausland im Interesse der Republik liegt
- Minderjährige, die sich im Ausland aufhalten, da der maßgebliche Elternteil (Wahlelternteil) den Mittelpunkt seiner Lebensinteressen und seinen ständigen und rechtmäßigen Aufenthalt seit mindestens zwölf Monaten im Ausland hat

7.2 Kosten

- Verleihung im Staatsinteresse: 976,80 Euro Bundesgebühren
- Ehegattin/Ehegatten eines Emigranten/einer Emigrantin: 217,10 Euro Bundesgebühren
- Landesabgabe des jeweiligen Bundeslandes

Im Ausland lebende Kinder des Antragstellers sind von dieser Möglichkeit des Erwerbers ausgenommen.

Erstreckung der Staatsbürgerschaft

Die Staatsbürgerschaft wird unter bestimmten Voraussetzungen auf den im gemeinsamen Haushalt lebenden Ehegatten und die Kinder erstreckt.

Die Erstreckung der Staatsbürgerschaft auf den Ehegatten erfolgt wenn:

- sich dieser seit mindestens 6 Jahren rechtmäßig und ununterbrochen im Bundesgebiet aufhält
- zum Zeitpunkt der Antragstellung
 - o rechtmäßig niedergelassen oder
 - o asylberechtigt oder eine Legitimationskarte nach dem Fremdenpolizeigesetz besitzt
- die Ehe weder von Tisch und Bett noch sonst ohne Auflösung des Ehebandes gerichtlich geschieden ist
- der Ehegatte nicht infolge Entziehung der Staatsbürgerschaft Fremder ist und
- die Ehe seit mindestens 5 Jahren aufrecht ist.

Die Erstreckung der Staatsbürgerschaft auf minderjährige Kinder erfolgt wenn der Mutter oder dem Vater die Staatsbürgerschaft verliehen wird.

Die Verleihung der Staatsbürgerschaft erstreckt sich weiters auf die Kinder müssen zum Zeitpunkt der Antragstellung rechtmäßig in Österreich niedergelassen sein, den Status als Asylberechtigter haben oder Besitzer einer Legitimationskarte sein.

Die Voraussetzung der Minderjährigkeit entfällt jedoch, wenn das Kind eine erhebliche Behinderung vorweist, die durch den Amtsarzt festgestellt wird und das Kind mit dem für die Erstreckung maßgeblichen Elternteil in einem gemeinsamen Haushalt lebt oder dieser Elternteil die Sorgepflicht für das Kind hat.

Wiedererwerb der Staatsbürgerschaft durch Anzeige

Für die vor dem 9. Mai 1945 die österreichische Staatsbürgerschaft aus rassistischen oder politischen Gründen verlassen mussten und dadurch die Staatsbürgerschaft verloren haben, haben die Möglichkeit diese durch Anzeige wieder zu erwerben.

Putativösterreicher

Personen die von österreichischen Behörden fälschlicherweise mindestens 15 Jahre als österreichischer Staatsbürger behandelt wurden, ohne dies selbst zu verantworten, können erleichtert die Staatsbürgerschaft durch Anzeige erwerben.

Die Anzeige muss binnen sechs Monaten ab Kenntnis der fälschlichen Behandlung eingebracht werden.

VERLUST DER STAATSBÜRGERSCHAFT

VERLUST DER STAATSBÜRGERSCHAFT

Die österreichische Staatsbürgerschaft wird verloren durch:

1. Erwerb einer fremden Staatsangehörigkeit
2. Eintritt in den Militärdienst eines fremden Staates
3. Entziehung
4. Verzicht

1. Erwerb einer fremden Staatsangehörigkeit

Der Verlust der Staatsbürgerschaft tritt ein wenn der Staatsangehörige aufgrund seines Antrages, seiner Erklärung oder seiner ausdrücklichen Zustimmung eine fremde Staatsangehörigkeit erwirbt. Wird ihm jedoch vorher die Beibehaltung zugesichert dann tritt der Verlust nicht ein.

Für nicht eigenberechtigte Staatsbürger tritt der Verlust der Staatsbürgerschaft nur dann ein wenn sein gesetzlicher Vertreter die auf den Erwerb der fremden Staatsangehörigkeit gerichtete Zustimmung für ihn abgegeben hat. Hat ein minderjähriger Staatsbürger, das 14. Lebensjahr vollendet, bedarf es zusätzlich noch seiner eigenen Zustimmung.

Sind nicht die Eltern oder Wahl Eltern gesetzliche Vertreter so tritt der Verlust der Staatsbürgerschaft nur dann ein, wenn das Vormundschafts- oder Pflegschaftsgericht die Zustimmung des gesetzlichen Vertreters vor dem Erwerb der fremden Staatsangehörigkeit genehmigt hat. Erfolgt die Zustimmung jedoch nach dem Erwerb einer fremden Staatsangehörigkeit so ist der Verlust der österreichischen Staatsbürgerschaft rechtsunwirksam.

1.1. Erstreckung des Verlustes auf Kinder des Fremden

Der Verlust der österreichischen Staatsbürgerschaft erstreckt sich auf minderjährige, ledige Kinder wenn die Mutter oder der Vater die österreichische Staatsbürgerschaft verliert, es sei denn der andere Elternteil ist weiterhin österreichischer Staatsbürger.

Hat der Minderjährige das 14. Lebensjahr bereits vollendet, so verliert er die österreichische Staatsbürgerschaft nur, wenn er diesem Verlust ausdrücklich zustimmt.

1.2. Beibehaltung der österreichischen Staatsbürgerschaft

Wie bereits oben erwähnt kann einem österreichischen Staatsbürger für den Fall des Erwerbes einer fremden Staatsbürgerschaft die Beibehaltung der österreichischen Staatsbürgerschaft unter folgenden Bedingungen bewilligt werden.

- Bereits erbrachte und noch zu erwartende Leistungen oder ein besonders berücksichtigungswürdigen Grund im Interesse der Republik und
- Soweit Gegenseitigkeit besteht, der fremde Staat, dessen Staatsangehörigkeit angestrebt wird, der Beibehaltung zustimmt;
- Vorliegen von folgenden Verleihungsvoraussetzungen:
 - o Unbescholtenheit
 - o Bejahende Einstellung zur Republik Österreich und Gewährleistung, dass keine Gefahr für die öffentliche Ruhe, Ordnung und Sicherheit besteht
 - o Die internationalen Beziehungen der Republik Österreich nicht wesentlich beeinträchtigt werden und
 - o Die Interessen der Republik Österreich nicht geschädigt werden
- Dies mit einem besonders berücksichtigungswürdigen Grund im Privat- und Familienleben der Antragstellerin/des Antragstellers begründet wird und die österreichische Staatsbürgerschaft mit der Geburt erworben wurde oder
- Dies im Fall von Minderjährigen dem Kindeswohl entspricht.

Beispiel 1: Ö (österreichischer Staatsbürger) ist ein international bekannter Künstler und ist mit D (deutsche Staatsbürgerin) verheiratet. Seit der Eheschließung lebt Ö in Deutschland und will die deutsche Staatsbürgerschaft erwerben. Gleichzeitig möchte er aber seine bisherige (österreichische) Staatsbürgerschaft nicht verlieren und beantragt deshalb die Beibehaltung der österreichischen Staatsbürgerschaft. Da Österreich diesen weltberühmten Künstler als Staatsbürger nicht verlieren möchte, wird ihm die Beibehaltung genehmigt.

Beispiel 2: Ö (österreichischer Staatsbürger) ist Lehrer an einer AHS (allgemeinbildende höhere Schule) und ist mit D (deutsche Staatsbürgerin) verheiratet. Seit der Eheschließung lebt Ö in Deutschland und will die deutsche Staatsbürgerschaft erwerben. Weil Ö seine bisherige Staatsbürgerschaft nicht verlieren möchte, beantragt er davor die Beibehaltung der österreichischen Staatsbürgerschaft. Da dies kein besonders berücksichtigungswürdiges Interesse der Republik darstellt, wird ihm die Beibehaltung nicht genehmigt.

Die Beibehaltung muss schriftlich beantragt werden und ist unter der Bedingung zu bewilligen, dass die fremde Staatsangehörigkeit binnen zwei Jahren erworben wird. Ist der Antragsteller nicht eigenberechtigt, so ist der Antrag für ihn von seinem gesetzlichen Vertreter persönlich zu unterfertigen. Wenn der minderjährige Staatsbürger das 14. Lebensjahr bereits vollendet hat, bedarf es noch seiner schriftlichen Zustimmung. Ist jemand anderer als die Eltern oder die Wahleltern gesetzlicher Vertreter, so bedarf der Antrag oder die Zustimmung des gesetzlichen Vertreters zusätzlich der Genehmigung des Vormundschafts- oder Pflegschaftsgerichts.

Die Entscheidung über die Beibehaltung der Staatsbürgerschaft ergeht in schriftlicher Bescheidform.

Wird ihm die Beibehaltung nicht bewilligt, so hat ihm die Behörde auf seinen Antrag zu bestätigen, dass er im Falle des Erwerbes der fremden Staatsangehörigkeit aus dem österreichischen Staatsverband ausscheidet.

2. Eintritt in den Militärdienst eines fremden Staates

Wer freiwillig in den Militärdienst eines fremden Staates tritt, dem ist die Staatsbürgerschaft zu entziehen. Ist die Person nicht eigenberechtigt bedarf es der Zustimmung des gesetzlichen Vertreters.

Der freiwillige Militärdienst ist nicht mit der allgemeinen Wehrpflicht gleichzusetzen, da es bei der allgemeinen Wehrpflicht nicht auf die Freiwilligkeit des Dienstes ankommt, sondern auf die Pflicht eines Staatsbürgers ankommt.

Beispiel 1: H ist Doppelstaatsbürger (Türkei und Österreich) und muss aufgrund der allgemeinen Wehrpflicht in der Türkei seinen Präsenzdienst ableisten. Dieser Umstand führt nicht zur Entziehung der österreichischen Staatsbürgerschaft.

Beispiel 1: H ist Doppelstaatsbürger (Türkei und Österreich) und tritt freiwillig in den Militärdienst eines fremden Staates ein. Dieser Umstand führt zur Entziehung der österreichischen Staatsbürgerschaft.

3. Entziehung

Die österreichische Staatsbürgerschaft ist jenem zu entziehen der im Dienste eines fremden Staates steht und durch sein Verhalten die Interessen oder das Ansehen der Republik erheblich schädigt; weiters

- wenn er sie vor mehr als zwei Jahren durch Verleihung oder durch die Erstreckung der Verleihung erworben hat und
- dies nicht im Staatsinteresse lag und
- er trotz des Erwerbes der Staatsbürgerschaft seither aus Gründen, die er zu vertreten hat, eine fremde Staatsangehörigkeit beibehalten hat.

Der Betroffene ist mindestens sechs Monate vor der beabsichtigten Entziehung zu belehren.

Nach Ablauf der genannten 2-Jahres-Frist ist die Entziehung ohne unnötigen Aufschub schriftlich zu verfügen. Nach Ablauf von sechs Jahren nach der Verleihung (Erstreckung der Verleihung) ist die Entziehung nicht mehr zulässig.

4. Verzicht

Ein Staatsbürger kann auf die Staatsbürgerschaft verzichten, wenn

- er eine fremde Staatsangehörigkeit besitzt;
- gegen ihn weder ein Strafverfahren noch eine Strafvollstreckung infolge einer gerichtlich strafbaren Handlung, die mit mehr als sechs Monaten Freiheitsstrafe bedroht ist, anhängig ist und
- kein Angehöriger des Bundesheeres ist und, sofern männlichen Geschlechts
 - o das 16. Lebensjahr noch nicht oder das 36. Lebensjahr bereits vollendet hat,
 - o den ordentlichen Präsenzdienst (Zivildienst) geleistet hat,
 - o von der Stellungskommission als untauglich oder vom zuständigen Amtsarzt als dauernd unfähig zu jedem Zivildienst festgestellt worden ist,

- o wegen geistiger Krankheit oder geistiger Schwäche von der Einberufung in das Bundesheer ausgeschlossen ist oder
- o die Militärdienstpflicht in einem Staat, dem der Ausscheidende angehört, erfüllt hat.

Die Voraussetzung des Fehlens einer entsprechenden gerichtlich strafbaren Handlung bzw. eines Strafvollzuges oder nicht Angehöriger des Bundesheeres zu sein entfällt, wenn der Verzichtende seit mindestens fünf Jahren außerhalb des Gebietes der Republik seinen Hauptwohnsitz hat.

Die Verzichtserklärung ist in schriftlicher Form bei der zuständigen Landesregierung abzugeben. Die Behörde stellt fest, ob die für den Verzicht vorgesehenen Voraussetzungen erfüllt sind und Bejahendenfalls, mit welchem Zeitpunkt der Staatsangehörige die Staatsbürgerschaft verloren hat. Der Bescheid über den Verlust der Staatsbürgerschaft erfolgt in schriftlicher Form.

Behörden

1. Bezirksverwaltungsbehörde

Der Antrag auf Erwerb der Staatsbürgerschaft wird bei der zuständigen Bezirkshauptmannschaft als Bezirksverwaltungsbehörde eingebracht.

In Statutarstädten (Eisenstadt, Graz, Innsbruck, Klagenfurt, Krems, Linz, Rust, Salzburg, St. Pölten, Steyr, Villach, Waidhofen an der Ybbs, Wels, Wien, Wiener Neustadt) ist der Magistrat als Bezirksverwaltungsbehörde zuständig.

2. Landesregierung

Über den Antrag auf Erwerb der Staatsbürgerschaft entscheidet die jeweilige zuständige Landesregierung mit Bescheid.

Zur Erlassung von Bescheiden in Angelegenheiten der Staatsbürgerschaft ist die Landesregierung zuständig, in deren Bereich die Person auf die sich der Bescheid bezieht ihren Hauptwohnsitz hat.

Des Weiteren entscheidet die Landesregierung über folgende Angelegenheiten mit Bescheid:

- Zusicherung der Verleihung
- Verleihung der Staatsbürgerschaft
- Beibehaltung der Staatsbürgerschaft
- Entziehung der Staatsbürgerschaft
- Feststellung der Staatsbürgerschaft
- Feststellung über den Verlust der Staatsbürgerschaft infolge Verzichts
- Feststellung über den Erwerb der Staatsbürgerschaft aufgrund einer Anzeige

Die Landesregierung entscheidet als Berufungsbehörde bei Bescheiden der Bezirksverwaltungsbehörden und der österreichischen Vertretungsbehörden im Ausland.

Die Bezirksverwaltungsbehörden entscheiden als Strafbehörde I. Instanz bei Übertretungen nach dem StbG.

3. Gemeinden

Den Gemeinden obliegen folgende Aufgaben:

- Die Ausstellung von Bestätigungen (z.B. Staatsbürgerschaftsnachweis);
- Die Bestätigung über das Ausscheiden aus dem Staatsverband;
- Die Bestätigung über den Nicht/Besitz der Staatsbürgerschaft zu einem bestimmten Zeitpunkt;
- Die Führung der Staatsbürgerschaftsevidenz;
- Mitteilungen an die Evidenzstelle.

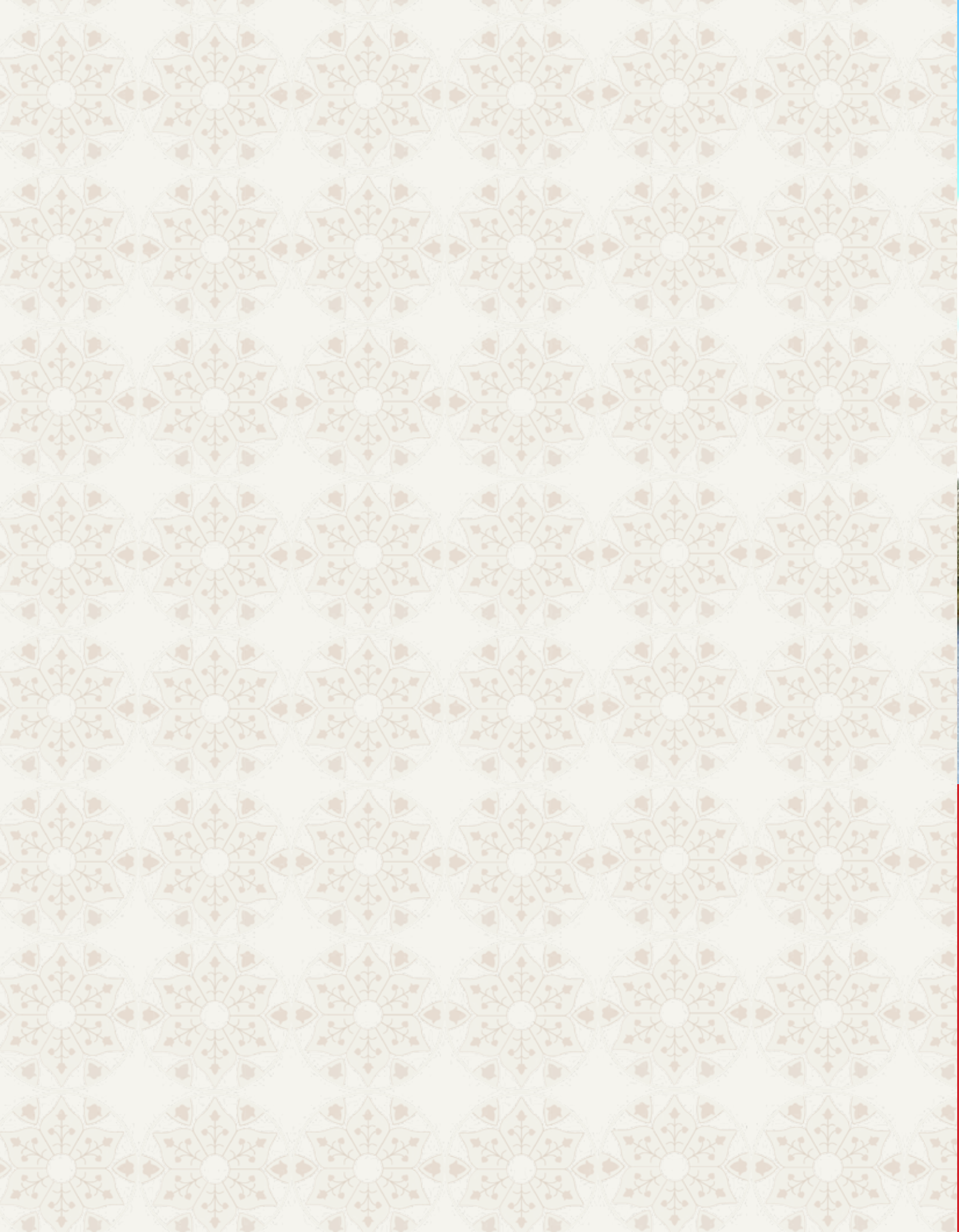
4. Berufskonsulat bzw. Vertretungsbehörde

Liegt der Hauptwohnsitz des Antragstellers außerhalb der Bundesrepublik Österreich, so ist das österreichische Berufskonsulat zuständig. Für den Fall das ein solches Berufskonsulat nicht besteht, ist die österreichische diplomatische Vertretungsbehörde zuständig.

Literatur/Quellen und Links

- Eberwein/Pfleger, Fremdenrecht für Studium und Praxis, 3 .Auflage (2014)
- Skriptum- Fachverband der österreichischen Standesbeamten (www.standesbeamte.at → Downloads)
- www.help.wien.gv.at
- www.bmi.gv.at
- www.staatsbuergerschaft.gv.at (Online-Staatsbürgerschaftstest)
- Rechtsdatenbank/Rechtsinformationssystem (RIS)
- www.wien.gv.at (Bsp.: Wien; Verwaltung → Personenwesen → MA 35)
- www.help.gv.at (Leben in Österreich → Staatsbürgerschaft → Formulare)

HOLLANDA VATANDAŞLIĞI

HOLLANDA VATANDAŞLIĞI

Vatandaşlığa İlişkin Genel Esaslar ve Mevzuat

Hollanda'da vatandaşlık kanunu ilk önce ne jus sanguinis (kanbağı esası) ne de jus solis'e (toprak esası) dayanmaktaydı. Hollanda'da geçerli olan jus domicilii prensibiydi. Jus domicilii prensibine göre vatandaşlığı belirleyen "daimi ikamet"tir."

Zamanla kanbağı esası belirleyici kabul edilmiştir. 1850 yılında yürürlüğe giren Vatandaşlık Kanunu (Nationaliteitswet) kanbağı prensibine dayanmaktaydı. Bu kanuna göre vatandaşlık doğumda ve ebeveynin vatandaşlığına göre yani kanbağına göre belirleniyordu.

Yabancılar sonradan vatandaş olma imkanı sunmayan kanun, yabancıların Hollanda'da doğan çocuklarına (ikinci nesil) doğumla vatandaşlık hakkı veriyordu.

1892 yılında yürürlüğe giren vatandaşlık kanunuyla sonradan vatandaşlığı kazanma imkanı oluştu. Yabancılar için üçüncü nesle doğumdan vatandaş olma hakkı tanındı.

2000 yılından itibaren yürürlüğe giren ve Hollanda'da hali hazırda geçerli olan vatandaşlık kanununa göre (Rijkswet Nederlanderschap) vatandaşlık üç yolla elde edilebilir:

- Kanun yolu ile (ipso jure)
- Opsiyon yoluyla
- Sonradan kazanma ile

Hollanda Vatandaşlığını Kazanma Halleri

1. Kanun yolu ile kazanma

Evlilik birliği içinde doğan çocuk, anne veya babası Hollanda vatandaşı ise kanun yolu ile Hollanda vatandaşı olur. Çocuğun Hollanda'da doğmuş olması gerekmemektedir.

Evlilik birliği dışında doğan bir çocuk, annesi yabancı, babası Hollanda vatandaşı ise, babanın tanınmasıyla çocuk kanun yoluyla Hollanda vatandaşı olur. Annesi Hollandalı olan çocuk doğum ile annesinin vatandaşlığını kazanır ve dolayısıyla kanun yoluyla Hollanda vatandaşı olur.

Babanın çocuğu tanınması doğumdan önce veya sonra gerçekleşebilir. Tanıma ile vatandaş olabilmek için çocuk en fazla 7 yaşında olmalıdır. 7 yaşından sonra tanıma gerçekleşirse, babanın tanınmasından sonra bir yıl içinde DNA testiyle babalık ispat edilmelidir.

Baba DNA testi yaptırmak istemez veya DNA testinden çocuğun babası olmadığı sonucu çıkarsa, baba ikamet ettiği belediyeye müracaat edip çocuk için tercih hakkının (opsiyon) geçerli olmasını talep etmelidir. Tercih hakkının tanınması için, baba en az üç yıl boyunca çocuğun bakımından mesul olmalıdır ve bu mesuliyeti ispat etmelidir.

Babalığın mahkeme yoluyla belirlenmesi ya da evlatlık edinme yoluyla gerçekleşmesiyle de kanun yoluyla vatandaşlık kazanılmış olur.

2. Tercih ile (opsiyon) Vatandaşlığın Kazanılması

Tercih hakkına sahip olanlar, Hollanda vatandaşı olmak istediklerini belediyede beyan etmekle (verklaring) Hollanda vatandaşlığını kazanmış olurlar. Belediyeye müracaat edildiği zaman, tercih hakkının olup olmadığını belediye kontrol eder. Eğer tercih hakkı söz konusu ise, belediye vatandaşlığı belileme hususunda yetkilidir. Başvuru yapıldıktan sonra üç ay içinde karar açıklanır.

Tercih yoluyla vatandaşlığı kazanmak isteyen kişi oturma hakkına sahip olmalı, uyum şartını sağlamalı ve vatandaşlığın resmi olarak verildiği bir törene katılıp bu törende bağlılık beyanında bulunmayı kabul etmelidir.

Tercih ile Hollanda vatandaşı olmak için aşağıdaki şartlardan birini yerine getirmek yeterlidir:

- Yabancı bir anne ve babadan Hollanda'da doğmuş kişi 18 yaşına girdikten sonra, doğduğundan beri yasal olarak Hollanda'da ikamet etmişse, tercih yoluyla Hollanda vatandaşlığını kazanır.
- Hollanda vatandaşı ile evli olup uyum şartını sağlayan ve üç yıl Hollanda'da yasal olarak ikamet eden kişi, opsiyon yoluyla vatandaş olabilir.
- 15 yıldır yasal olarak Hollanda'da ikamet eden kişi uyum şartını yerine getirmese dahi opsiyon yoluyla vatandaş olabilir.
- Hollanda'da en az üç yıl kesintisiz ikamet eden ve doğumundan itibaren vatansız olanlar, vatandaşlığı tercih yoluyla kazanır. Bu kişiler vatansız olduklarını ispat etmek zorundadırlar.
- 7 ile 18 yaşları arasında, Hollandalı bir baba tarafından tanınan ve babalık DNA testi ile tespit edilmeyen kişi tercih hakkına sahiptir. Bu durumda baba en az 3 yıl çocuğun bakımından mesul olmalıdır ve bunu ispat edebilmelidir.
- 4 yaşından itibaren Hollanda'da ikamet etmiş yetişkinlerin Hollanda vatandaşlığını tercih yoluyla kazanması için sahip olduğu vatandaşlıktan çıkması gerekmektedir.
- En az bir yıl Hollanda'da ikamet eden ve Hollanda vatandaşlığını kaybetmiş eski Hollandalılar vatandaşlığı tercih yoluyla yeniden kazanabilirler.
- 65 yaşında veya üzerinde olup en az 15 yıl kesintisiz Hollanda'da yasal olarak ikamet edenler vatandaşlığı tercih yoluyla kazanabilirler. Bu yolla kazanmada uyum şartı aranmaz.
- 1 Ocak 1985 tarihinden önce Hollandalı olmayan bir erkekle evlenip bu yüzden Hollanda vatandaşlığını kaybedenler, evliliğin nihayete ermesinden sonra bir yıl boyunca Hollanda vatandaşlığını tercih yoluyla kazanabilir.
- 1 Ocak 1985'den önce Hollanda vatandaşı bir anneden doğup, babası Hollanda vatandaşı olmayanlar, vatandaşlığı tercih yoluyla kazanır.
- 1 Ocak 1985'den önce Hollanda vatandaşı bir anne tarafından evlatlık edinilenler vatandaşlığı tercih yoluyla kazanır.
- Tercih yoluyla vatandaşlığı kazanmış bir anne veya babanın çocuğu da vatandaşlığı tercih yoluyla kazanır.
- 7 yaşından önce tercih yoluyla vatandaşlık kazanmış bir baba tarafından tanınanlar vatandaşlığı tercih yoluyla kazanır.

- 7 ve 18 yaşı arasında vatandaşlığı tercih yoluyla kazanmış bir baba tarafından tanınlar vatandaşlığı tercih yoluyla kazanır.
- Mahkeme kararıyla babalığı belirlenmiş ve tercih yoluyla vatandaşlığı kazanmış bir babanın çocuğu vatandaşlığı tercih yoluyla kazanır.
- Tercih yoluyla vatandaşlığı kazanmış bir anne veya baba tarafından evlatlık edinilenler vatandaşlığı tercih yoluyla kazanır.

Yukarıda zikredilen durumlardan birine uyan kişi başvuru tarihinden önce son dört yıl içinde hiç yargılanmamış veya ceza almamışsa ya da ceza alma durumu söz konusu değilse, Hollanda vatandaşlığını elde eder.

3. Hollanda Vatandaşlığının Sonradan Kazanılması

Vatandaşlığı sonradan kazanma şartlarına uyan kişiler vatandaşlık için ikamet ettikleri belediyeye müracaat etmek zorundadırlar. Müracaat için gidildiği zaman belediye memuru başvuruda bulunanın şartlara uyup uymadığını kontrol eder. Vatandaşlık başvurusu belediye tarafından yabancılar dairesine (IND) gönderilir. Başvuruyu değerlendirme ve karara bağlama yetkisi yabancılar dairesine aittir.

Başvuru kabul edilirse, vatandaşlığın verilmesi yönünde yabancılar dairesi Kral'a tavsiyede bulunur. Müracaatı nihai karara bağlayan Kral'dır.

Başvurusu kabul edilen kişi belediye tarafından vatandaşlığın resmi olarak verildiği bir törene davet edilir. Vatandaşlığı elde etmek için törene gitmek ve törende bağlılık beyanında bulunmak zorunludur.

Yabancılar dairesi müracaatı reddederse karar posta yoluyla bildirir. Karara dört hafta içinde itiraz edilebilir.

Vatandaşlığın kabülü için aşağıdaki şartlar aranır:

- ergin olmak;
- en az 5 yıl oturma hakkına sahip olup 5 yıl kesintisiz yasal olarak Hollanda'da ikamet etmek.

İstisnalar:

- o Hollanda vatandaşı ile evli olup 3 yıl boyunca birlikte yaşamışsa, bu süre 3 yıla düşer.
- o Kendi iradesiyle Hollanda vatandaşlığından çıkmış kişiler için süre şartı söz konusu değildir.
- o Geçici bir amaca dayalı olarak bir oturuma sahip olanlar (mesela eğitimsebebiyle) vatandaşlığı elde edemezler.
- **Uyum ve dil şartını yerine getirmek;**
 - o Bu şarta uyduğunu ispat etmek için uyum sınavını (inburgeringsexamen) geçerek diploma almak veya Hollanda'da eğitim görmüş olmak gerekir.
 - o Fiziki veya psikolojik bir eksiklik hali gibi istisnai durumlarda uyum şartı aranmaz.
- Hollanda içinde veya dışında başvurudan önce son dört yıl içinde herhangi bir suçtan ötürü ceza almamış olmak gerekmektedir. Herhangi bir sebepten dolayı kanun önünde şüpheli durumunda olanların bu durumları sürdüğü müddetçe vatandaş olması mümkün değildir.
- Vatandaşlığın resmi olarak verildiği törende 'bağlılık beyanı'nda bulunulması gerekmektedir.
- Hollanda vatandaşlığı dışında bütün diğer vatandaşlıklardan çıkmak gerekmektedir.

Vatandaşlığa Alınmanın Sonuçları

Hollanda vatandaşlığı, vatandaşlığa alınan kişiyer hak ve yükümlölükler getirmektedir. Bunlardan ilki seçme ve seçilme hakkıdır. Vatandaşlığa sahip kişiler 18 yaşına girdikten sonra genel seçimlerde, eyalet meclisi seçimlerinde ve belediye meclisi seçimlerinde seçme ve seçilme hakkı elde ederler. Belediye meclisi seçimlerinde oy kullanma hakkı, Hollanda'da 5 yıl aralıksız olarak ikamet etmiş ancak vatandaş olmayan kişilere de tanınmıştır.

Hollanda vatandaşı olan kişi aynı zamanda AB vatandaşı da olmuş olur. Kendisi ve ailesi AB ölkelerine yerleşme, AB ölkelerinde ikamet etme ve çalışma hakkına sahip olur.

Hollanda vatandaşlığını kazandıktan sonra henüz ergin olmamış çocuklar da kanun yoluyla vatandaş olur.

Çifte Vatandaşlık ve İstisnalar

Hollanda’da çifte vatandaşlık kural olarak yasaktır. Ancak bazı istisnai durumlarda çifte vatandaşlığa izin verilir.

Doğumla çifte vatandaş olunabilir. Doğumla çifte vatandaş olma, jus soli prensibine göre ikinci bir ülkenin vatandaşlığını elde etmek durumunda veya anne ve babası farklı vatandaşlıklara sahip olanların durumunda söz konusu olabilir.

Tercih yoluyla (opsiyon) Hollanda vatandaşlığın elde edenler, çifte vatandaşlığı muhafaza edebilirler. Diğer ülkenin vatandaşlığından çıkmak zorunda değildirler. Bu durumun tek istisnası 4 yaşından itibaren Hollanda’da ikamet eden yetişkinlerin, vatandaşlıktan çıkma şartını yerine getirmek zorunda olmalarıdır.

Hollanda vatandaşlığını kazanmak için diğer ülke vatandaşlığından çıkma şartı aranan durumlarda eğer diğer ülke mevzuatı gereği vatandaşlıktan çıkmak mümkün değilse bu durumda çifte vatandaşlık kazanılabilir (Yunanistan, Fas, İran gibi).

Vatandaşlığı sonradan kazananlar aşağıdaki durumlarda da çifte vatandaşlığı muhafaza edebilirler:

- Hollanda vatandaşı ile evli ise,
- Mülteci statüsüne sahip yabancı ise,
- 65 yaşını doldurmuş ise.

Hollanda’da süresiz oturma hakkına sahip ve son 15 yıldan beri aralıksız Hollanda’da ikamet eden kişiler çifte vatandaş olabilir. Bu kişiler için Hollanda kamu düzeni için tehlike oluşturmamak şartı dışında bir şart (mesela uyum şartı) aranmamaktadır.

Vatandaşlığın Geri Kazanılması

Başka bir ülkenin vatandaşlığına geçildiği zaman, Hollanda vatandaşlığından çıkmak gerekmektedir.

Çifte vatandaş olup, Hollanda dışında 10 yıl ikamet eden kişiler, Hollanda vatandaşlığını kanun yoluyla kaybeder. Bunu engellemek için bu on yıllık süre içinde pasaport uzatmak veya Hollanda'da ikamet etmek gerekmektedir.

Kabedilen vatandaşlık, tercih proseduru (optie) yahut başvuru yoluyla vatandaşlık geri kazanılabilir.

Hollanda vatandaşlığından çıkan kişiler en az bir yıl Hollanda'da ikamet ettikten sonra, tercih yoluyla vatandaşlığı kazanabilir.

Vatandaşlığı yeniden elde etmek isteyen kişi aşağıdaki şartlara uymak zorundadır:

- Vatandaş olunan ülkede yaşamamak,
- Yetişkin olmak,
- Hollanda'da ikamet etmek ve geçici olmayan bir sebeple oturma hakkına sahip olmak
- Uyum şartını sağlamak,
- Hollanda kamu düzeni için tehlike teşkil etmemek,
- Çok evlilik yapmamak,
- Bağlılık beyanında bulunmak,
- Bütün diğer vatandaşlıklardan çıkmak.

Vatandaşlığın Kayıp Halleri

Hollanda vatandaşlığı yasal yolla veya yabancılar dairesinin kararıyla kaybedilir.

Yetişkinler için aşağıdaki durumlarda vatandaşlık yasal yolla kaybedilir.

- Başka bir ülkenin vatandaşı olma durumunda,

istisnalar:

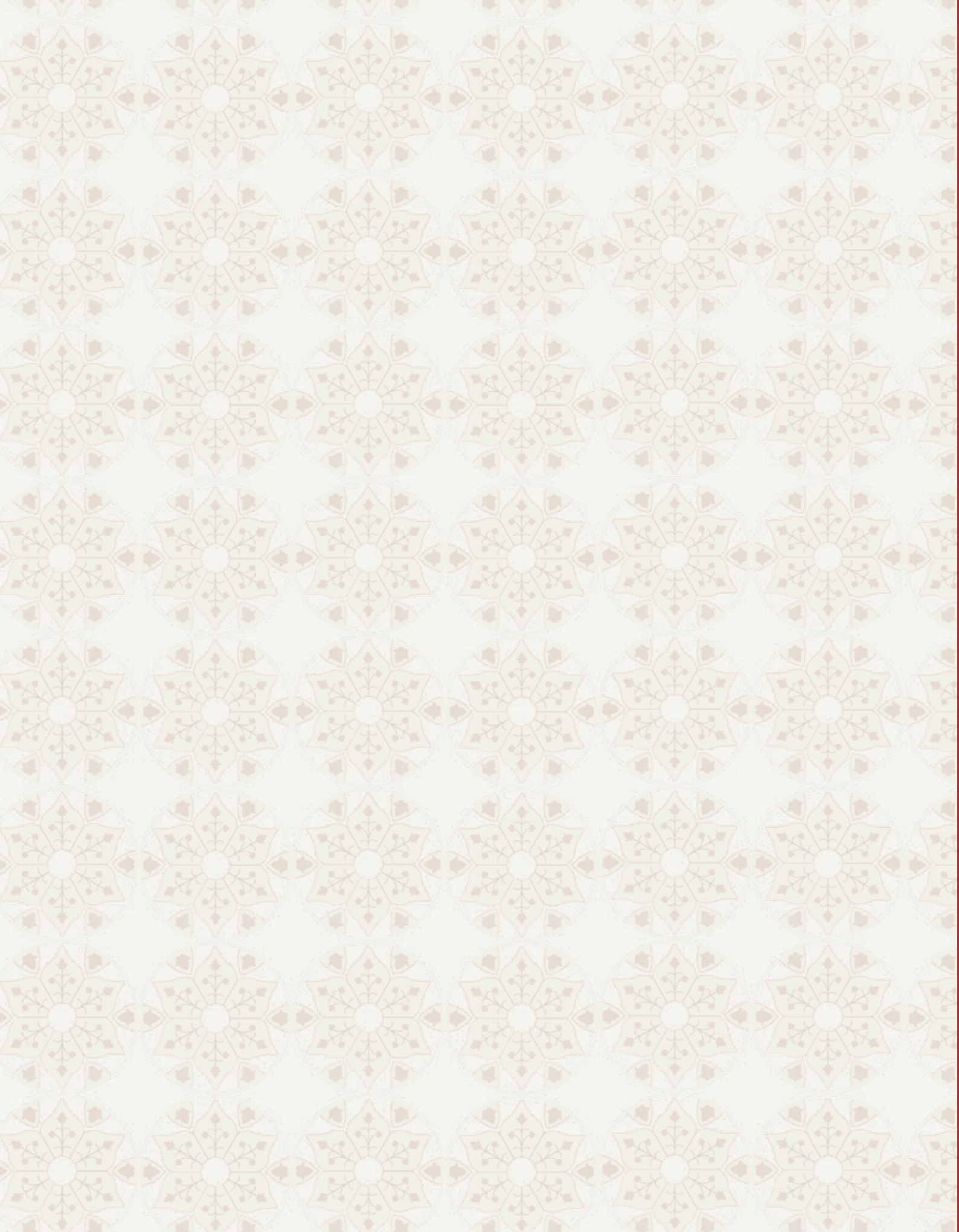
- o kişi vatandaşı olduğu ülkede doğmuş ve o ülkede ikamet ediyorsa,
- o yetişkin olmadan önce 5 yıl vatandaşı olduğu ülkede ikamet etmişse,
- o vatandaşı olunan ulkenin vatandaşıyla evlenilmişse,
- Vatandaşlıktan çıkma yoluyla,
- Hollanda'ya veya Hollanda'nın müttefiklerine karşı savaştan bir orduda görev almakla,
- Çifte vatandaşı olduğu diğer ülkede 10 yıl ikamet etmişse,

Yabancılar dairesinin kararıyla vatandaşlıktan çıkarılma durumları ise:

- Hollanda vatandaşlığı elde edildikten sonra, diğer ülkelerin vatandaşlığından çıkma yönünde bir girişimde bulunulmaması,
- Vatandaşlık başvurusunda sahte evrak yahut yanlış bilgi verilmesi,
- Terör veya savaş suçu işlenmesi,
- 11 temmuz 2014 yılından itibaren, terör kamplarında eğitim alınmış veya terör faaliyetlerinde bulunulmuş halleridir.

Ergin olmayan çocuklar ise vatandaşlığı Hollandalı anne veya baba ile birlikte aile bağının kopmasıyla kaybeder.

NEDERLANDSE NATIONALITEIT

NEDERLANDSE
NATIONALITEIT

Grondslagen En Wetten Met Betrekking Tot Nederlanderschap

De Nationaliteitswet van Nederland kende in eerste instantie noch het *jus sanguinis* (afstammingsbeginsel) noch het *jus solis* (geboorte binnen het territorium beginsel). In Nederland gold het *jus domicili* (domiciliebeginsel). Volgens het domiciliebeginsel wordt de nationaliteit bepaald door “duurzaam verblijf”.

Op den duur is het afstammelingsbeginsel beslissend geworden. In 1850 is de Nationaliteitswet op basis van het afstammelingsbeginsel van kracht gegaan. Volgens deze wet werd de nationaliteit bepaald door de nationaliteit van de ouders, ofwel de afstamming.

Buitenlanders werden door deze wet niet de mogelijkheid geboden om te naturaliseren. Deze wet voorzag wel dat hun kinderen, die in Nederland werden geboren (tweede generatie), bij hun geboorte het recht op de Nederlandse nationaliteit kregen.

In 1892 werd het met de nieuwe Nationaliteitswet wel mogelijk om te naturaliseren. De derde generatie vreemdelingen hadden het recht gekregen om bij hun geboorte de Nederlandse nationaliteit te verkrijgen.

Met de Nationaliteitswet die vanaf 2000 van kracht ging (Rijkswet Nederlanderschap) was het mogelijk geworden om via de volgende drie mogelijkheden Nederlander te worden:

- Van rechtswege (*ipso jure*)
- Op basis van een optie
- Naturalisatie

Vormen Van Verkrijging Van De Nationaliteit

- Van rechtswege

Een kind dat uit een huwelijk is geboren en wiens vader of moeder de Nederlandse nationaliteit bezit, zal de Nederlandse nationaliteit verkrijgen. Het kind hoeft niet in Nederland geboren te worden.

Een kind dat buitenechtelijk is geboren en wiens moeder een buitenlander is en de vader Nederlander is, zal pas de Nederlandse nationaliteit verkrijgen, indien de vader dit kind heeft erkend. Een kind wiens moeder Nederlander is, zal door de Nederlandse nationaliteit van de moeder van rechtswege de Nederlandse nationaliteit verkrijgen.

Erkenning kan voor of na de geboorte plaatsvinden. Een kind dat na erkenning automatisch de Nederlandse nationaliteit kan verkrijgen, mag niet ouder dan 7 jaar zijn. Voor een kind dat ouder dan 7 jaar is en daarna pas is erkend, dient de vaderschap via een DNA onderzoek onderbouwd te worden.

Indien de vader weigert om een DNA test af te laten nemen of indien uit het DNA onderzoek blijkt dat hij niet de vader is, dient hij bij zijn eigen gemeente aan te geven dat voor het kind het recht op verkrijging van de nationaliteit op basis van optie mogelijk is. Om het recht op basis van optie te hebben, dient de vader minstens drie jaar voor het kind gezorgd te hebben.

Het kind kan de nationaliteit verkrijgen door de bepaling van de vaderschap op basis van een rechterlijke beschikking of via adoptie.

- Via optie

Degenen die recht op een optie hebben, zullen nadat ze aan de gemeente hebben verklaard dat ze Nederlander willen worden, de Nederlandse nationaliteit verkrijgen. Bij de aanvraag op basis van het recht op optie, zal de gemeente nagaan of er inderdaad een recht op optie bestaat. Indien er

inderdaad een recht op optie bestaat, is de gemeente bevoegd om te beslissen. Na de aanvraag zal binnen drie maanden het besluit bekend worden gemaakt.

Iemand die op basis van het recht op een optie de Nederlandse nationaliteit wil verkrijgen, dient in het bezit te zijn van een verblijfsvergunning, dient tevens te voldoen aan de inburgeringsvereiste en dient ook deelgenomen te hebben aan een ceremonie waarin hij/ zij een verklaring van verbondenheid dient af te leggen.

Iemand die op basis van het recht op een optie de Nederlandse nationaliteit verkrijgt, dient aan een van de onderstaande vereisten te voldoen:

- een kind, dat uit een buitenlandse moeder en vader is geboren, kan via de optieprocedure de Nederlandse nationaliteit verkrijgen, indien hij/ zij 18 jaar is geworden en sinds zijn/ haar geboorte met een geldige verblijfsvergunning in Nederland heeft gewoond.
- Iemand die met een persoon, die in het bezit is van de Nederlandse nationaliteit, is gehuwd en drie jaar met een geldige verblijfsvergunning in Nederland woont, kan via de optieprocedure de Nederlandse nationaliteit verkrijgen.
- Een persoon die 15 jaar of langer in Nederland woont, kan zonder dat hij/zij voldoet aan de inburgeringsvereiste, via de optieprocedure de Nederlandse nationaliteit verkrijgen.
- Personen die onafgebroken minstens drie jaar hier te lande wonen en die vanaf hun geboorte staatsloos zijn, kunnen via de optieprocedure de Nederlandse nationaliteit verkrijgen. Zij dienen aan te tonen dat zij staatsloos zijn.
- Kinderen die tussen de 7 en 18 jaar door een Nederlandse vader zijn erkend en van wie het vaderschap niet via een DNA test is bewezen, kunnen via de optieprocedure Nederlander worden. De vader dient minstens 3 jaar verantwoordelijk te zijn voor de zorg van het kind en hij dient dit aan te tonen.
- Meerderjarigen, die vanaf hun vierde jaar in Nederland wonen, dienen afstand te doen van hun nationaliteit om via de optieprocedure de Nederlandse nationaliteit te verkrijgen.
- Oud-Nederlanders, die minstens een jaar in Nederland hebben gewoond komen in aanmerking voor de optieprocedure.
- Personen die 65 jaar of ouder zijn en die minstens 15 jaar onafgebroken met een geldige verblijfsvergunning in Nederland hebben gewoond, via de optieprocedure de Nederlandse nationaliteit verkrijgen. Voor deze mensen geldt de inburgeringsvereiste niet.
- Personen die voor 1 januari 1985 met een niet Nederlandse man waren getrouwd en daarom de Nederlandse nationaliteit hebben verloren, komen na de ontbinding van het huwelijk in aanmerking voor de optieprocedure.
- Iemand die voor 1 januari 1985 uit een Nederlandse moeder is geboren en een niet Nederlandse vader heeft, komt in aanmerking voor de optieprocedure.
- Personen die voor 1 januari 1985 door een Nederlandse moeder zijn geadopteerd, kunnen via de optieprocedure de Nederlandse nationaliteit verkrijgen.
- Kinderen wiens moeder of vader via de optieprocedure de Nederlandse nationaliteit hebben verkregen, kunnen zelf ook hierop een beroep doen.

- Kinderen, die voor hun zevende jaar door een vader zijn erkend die via de optieprocedure Nederlander is geworden, kunnen via de optieprocedure Nederlander worden.
- Kinderen, die tussen hun zevende en achttiende jaar door hun vader zijn erkend en die vader zelf op basis van het recht op een optie de Nederlandse nationaliteit heeft verkregen, kunnen via de optieprocedure Nederlander worden.
- Kinderen bij wie het vaderschap van hun vader door een gerechtelijk besluit is bepaald en deze vader zelf door optie de Nederlandse nationaliteit heeft verkregen, kunnen door optie Nederlander worden.
- Kinderen die zijn geadoptieerd door een vader of moeder, die door optie de Nederlandse nationaliteit hebben verkregen, kunnen zelf ook door optie de Nederlandse nationaliteit verkrijgen.

Personen die aan een van de bovenstaande eisen voldoen, en die de afgelopen vier jaren niet veroordeeld zijn of een straf hebben gekregen of verdacht zijn, zullen de Nederlandse nationaliteit verkrijgen.

De naturalisatieaanvraag moet bij de gemeente ingediend worden. Bij de aanvraag zal de gemeente-ambtenaar controleren of aan de eisen wordt voldaan. De aanvraag voor naturalisatie zal door de gemeente naar de IND worden verzonden. De aanvraag wordt in behandeling genomen en beoordeeld door de IND.

Indien de aanvraag wordt ingewilligd, zal de IND aan de Koning een advies uitbrengen. De Koning neemt het besluit.

Personen, wiens aanvraag zijn goedgekeurd, zullen door de gemeente voor een ceremonie worden uitgenodigd. Het is verplicht om deel te nemen aan deze ceremonie en de verklaring van verbondenheid af te leggen.

Indien de IND de aanvraag afwijst, zal het besluit (per post) bekendgemaakt worden. Tegen de afwijzing kan binnen vier weken bezwaar worden gemaakt.

Voor naturalisatie gelden de volgende voorwaarden:

- De aanvrager dient meerderjarig te zijn;
- De aanvrager dient minstens 5 jaar in het bezit van een geldig verblijfsvergunning te zijn en 5 jaar onafgebroken in Nederland te wonen;

- **Uitzonderingen:**

- o Voor de personen die met een Nederlander zijn getrouwd en die gedurende 3 jaar met deze persoon samen hebben gewoond, kan de aanvraag al na drie jaar worden ingediend.
- o Voor personen die uit eigen wil afstand hebben genomen van de Nederlandse nationaliteit, geldt geen termijn.
- o Personen die in het bezit zijn van een verblijfsvergunning voor een tijdelijk doel (bijvoorbeeld studie), kunnen niet naturaliseren.

- **Voldoen aan inburgeringsvereiste**

- o Om aan te tonen dat aan deze eis is voldaan, dient de betrokkene te slagen voor het inburgeringsexamen of dient de betrokkene in Nederland onderwijs te hebben gevolgd.
- o In uitzonderingsgevallen hoeft niet te worden voldaan aan de inburgeringsvereiste.
- Gedurende de vier jaar voor de aanvraag dient er noch in Nederland noch in het buitenland geen sprake te zijn van een veroordeling en een straf. Iemand verdachte is, kan gedurende deze periode niet naturaliseren.
- De betrokkene dient deel te nemen aan een ceremonie en dient een verklaring van verbondenheid af te leggen. Na de ceremonie is het Nederlanderschap verkregen.
- Deze persoon dient afstand te doen van alle overige nationaliteiten behalve de Nederlandse.

De Gevolgen Van Het Verkrijgen Van De Nederlandse Nationaliteit

Iemand die na het doorlopen van de genoemde procedures de Nederlandse nationaliteit heeft verkregen, verkrijgt rechten waaronder het stemrecht.

Iemand met de Nederlandse nationaliteit kan na zijn/haar achttiende jaar zijn/haar stem uitbrengen voor en deelnemen aan de landelijke verkiezingen, verkiezingen van de provinciale staten en de gemeenteraadsverkiezingen (vreemdelingen die onafgebroken 5 jaar in Nederland hebben verbleven, mogen ook voor de gemeenteraadsverkiezingen stemmen).

Iemand die de Nederlandse nationaliteit bezit, is tevens EU onderdaan. Deze persoon zelf en zijn gezin hebben het recht om zich in de lidstaten van de EU vestigen en werken.

Minderjarige kinderen kunnen na het verkrijgen van de Nederlandse nationaliteit ook van rechtswege Nederlander worden.

Een van de gevolgen van het verkrijgen van de Nederlandse nationaliteit is dat het verplicht is om afstand te nemen van alle overige nationaliteiten.

Dubbele Nationaliteit En Uitzonderingen

In de regel is het in Nederland niet toegestaan om in het bezit te zijn van twee nationaliteiten.

Sommige uitzonderingen maken het echter wel mogelijk om in het bezit te zijn van twee nationaliteiten.

Het is mogelijk om bij geboorte twee nationaliteiten te verkrijgen. Bij het verkrijgen van een dubbele nationaliteit bij de geboorte, kan er volgens het *jus solis* (beginsel van het geboorte binnen het territorium) een tweede nationaliteit worden verkregen. Dit is ook mogelijk indien de moeder of vader verschillende nationaliteiten hebben.

Iemand die door de optieprocedure de nationaliteit verkrijgt, kan ook zijn/ haar dubbele nationaliteit behouden. Hij/ zij wordt niet verplicht gesteld om afstand te nemen van de andere nationaliteit. In dit geval geldt een uitzondering dat meerderjarigen die vanaf hun vierde jaar in Nederland wonen wel afstand moeten doen van hun andere nationaliteit.

De wettelijke bepalingen van het land van hun nationaliteit geeft aan onder welke voorwaarden afstand kan worden genomen van de nationaliteit. Volgens de wettelijke bepalingen van sommige landen is het niet mogelijk om afstand te nemen van de nationaliteit (zoals Griekenland, Marokko en Iran). Het is verplicht om afstand te doen van alle mogelijke nationaliteiten voordat de Nederlandse nationaliteit kan worden verkregen.

Personen die later zijn genaturaliseerd, kunnen niet geen dubbele nationaliteit bezitten. Personen die later zijn genaturaliseerd, kunnen in de volgende gevallen hun dubbele nationaliteit behouden:

- Indien de wettelijke bepalingen van het land het niet mogelijk maakt om afstand te nemen van de nationaliteit.
- Vreemdelingen die met een Nederlander zijn getrouwd.
- Vreemdelingen die de status van een vluchteling hebben.
- Personen boven de 65 jaar.

Personen die een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd hebben en die onafgebroken 15 jaar in Nederland wonen, kunnen ook hun dubbele nationaliteit behouden. Hierbij wordt de eis gesteld dat deze persoon geen gevaar vormt voor de openbare orde.

Terugwinnen Van De Nederlandse Nationaliteit

Indien een andere nationaliteit wordt verkregen, is het verplicht om afstand te doen van de Nederlandse nationaliteit.

Een Nederlander met een dubbele nationaliteit die 10 jaar in het buitenland woont, zal van rechtswege de Nederlandse nationaliteit verliezen. Om dit te voorkomen, dient binnen deze periode van 10 jaar de betrokkene het paspoort te verlengen, een verklaring van Nederlanderschap aan te vragen of in Nederland te wonen.

De Nederlandse nationaliteit kan via de optieprocedure of via een naturalisatieaanvraag worden teruggekregen.

Een oud-Nederlander, die met een voorlopig verblijfsvergunning van een jaar minstens een jaar in Nederland woont, kan via de optieprocedure de Nederlandse nationaliteit terug te krijgen.

Degene die de Nederlandse nationaliteit wilt terugkrijgen, moet aan de onderstaande eisen voldoen:

- De betrokkene mag niet wonen in het land waarvan men de nationaliteit bezit.
- De betrokkene moet meerderjarig zijn;
- De betrokkene moet in Nederland wonen en anders dan een tijdelijke verblijfsdoel een verblijfsvergunning hebben
- De betrokkene moet voldoen aan de inburgeringsvereiste.
- De betrokkene mag geen gevaar vormen voor de openbare orde.
- De betrokkene dient de verklaring van verbondenheid af te leggen.
- De betrokkene dient afstand te nemen van alle andere nationaliteiten

Verlies Van De Nederlandse Nationaliteit

De Nederlandse nationaliteit kan van rechtswege of middels een besluit van de IND worden verloren.

Volwassenen kunnen in onderstaande situaties van rechtswege de Nederlandse nationaliteit verliezen:

- In geval van het bezit van een andere nationaliteit

uitzonderingen:

- o Indien deze persoon in dat land is geboren en in dat land woonachtig is
- o Indien 5 jaar voordat hij/zij meerderjarig werd, in dat land heeft gewoond
- o indien hij/zij met iemand is gehuwd die in het bezit is van de nationaliteit van het waarvan hij/zij ook in het bezit van de nationaliteit is.
- Door afstand te nemen van de Nederlandse nationaliteit en in dienst te gaan in een leger dat oorlog voert tegen Nederland of de bondgenoten van Nederland.
- Van rechtswege de Nederlandse nationaliteit verliezen door 10 jaar in het land waarvan hij tevens de nationaliteit bezit, te wonen.

De gevallen waarbij de Nederlandse nationaliteit wordt afgenomen door een besluit van de IND:

- Geen aanstalten doen om afstand te nemen van de overige nationaliteiten, nadat de Nederlandse nationaliteit wordt verkregen,
- Indien valse documenten of onjuiste informatie is verstrekt bij de aanvraag van naturalisatie
- Indien een terreur- of oorlogsmisdaad is gepleegd
- Indien hij/zij vanaf een training heeft gehad in terroristenkampen of heeft deelgenomen aan terroristische activiteiten

Minderjarigen verliezen hun Nederlandse nationaliteit door het verbreken van de gezinsband met hun Nederlandse moeder of vader.

**Yurtdışı Türkler ve Akraba
Topluluklar Başkanlığı**

Oğuzlar Mahallesi Mevlana Bulvarı
No: 145 06520 Balgat -
Çankaya ANKARA - TÜRKİYE
T: 00 90 (312) 218 4000
F: 00 90 (312) 218 4049
www.ytb.gov.tr • info@ytb.gov.tr

İzmir Koordinasyon Ofisi

Fevzi Paşa Bulvarı No:2
35250 Konak - İZMİR - TÜRKİYE
T: 00 90 232 402 5000
F: 00 90 232 484 4820

Edirne Koordinasyon Ofisi

Çavuşbey Mahallesi Hükümet Caddesi
No: 19/A 22000 Merkez /EDİRNE
T: 00 90 284 988 02 42
00 90 284 988 02 43
00 90 284 988 02 44
F: 00 90 284 213 82 01

[f /yurtdisiturkler](https://www.facebook.com/yurtdisiturkler)
[t /yurtdisiturkler](https://www.twitter.com/yurtdisiturkler)